

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิก
สหกรณ์ : กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์
ชื่อและนามสกุล นายกมล เทพสุวรรณ
แขนงวิชา สหกรณ์
สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์โอภาวดี เข้มทอง

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ฉบับนี้แล้ว

ประธานกรรมการ

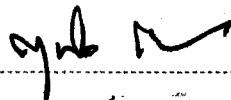
(ศาสตราจารย์โอภาวดี เข้มทอง)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ ประเสริฐศรี)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ อนุมัติให้รับการศึกษา
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
แขนงวิชาสหกรณ์ สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สีสังข์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์

วันที่ 5 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ :

กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์

ผู้ศึกษา นายกมล เทพสุวรรณ **ปริญญา** บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สหกรณ์)

อาจารย์ที่ปรึกษา(1) ศาสตราจารย์โอภาวดี เข็มทอง **ปีการศึกษา** 2550

บทคัดย่อ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของสหกรณ์ในลำดับต้นๆ คือ คุณภาพสมาชิกสหกรณ์ แต่ปัจจุบันยังไม่มี การประเมินคุณภาพสมาชิก การพัฒนาคุณภาพสมาชิกจึงทำได้ยาก การศึกษาครั้งนี้ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์

ประชากรเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสหกรณ์ 24 ท่าน ได้แก่ นักวิชาการสหกรณ์ จำนวน 5 ท่าน เจ้าหน้าที่บริหารงานส่งเสริมสหกรณ์ จำนวน 5 ท่าน ประธานกรรมการสหกรณ์การเกษตร จำนวน 7 ท่าน ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร จำนวน 7 ท่าน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยเทคนิคเดลฟาย

ผลการศึกษาค้นคว้าอิสระพบว่า เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ ประกอบด้วย การประเมิน 5 ด้าน 31 เกณฑ์ คือ (1) ด้านการปฏิบัติตามอุดมการณ์สหกรณ์ มี 8 เกณฑ์ ได้แก่ (1.1) ขยัน (1.2) ประหยัด (1.3) พัฒนาตน (1.4) พยายามหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้ง (1.5) เสียสละเพื่อส่วนรวม (1.6) ร่วมใจสามัคคี (1.7) ซื่อตรงกตัญญู (1.8) มีเมตตา (2) ด้านการร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์ มี 5 เกณฑ์ ได้แก่ (2.1) ร่วมทำธุรกิจรวบรวมข้าวเปลือก (2.2) ร่วมทำธุรกิจซื้อปุ๋ย (2.3) ร่วมทำธุรกิจสินเชื่อ (2.4) ร่วมฝากเงิน (2.5) ร่วมซื้อหุ้นสหกรณ์ (3) ด้านการมีส่วนร่วมบริหารจัดการสหกรณ์ มี 9 เกณฑ์ ได้แก่ (3.1) มีส่วนร่วมการเลือกประธานกลุ่มย่อย (3.2) มีส่วนร่วมเลือกคณะกรรมการและผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ (3.3) รับทราบผลการดำเนินงานของสหกรณ์ (3.4) ติดตามแผนกลยุทธ์ของสหกรณ์ (3.5) แสดงความพึงพอใจต่อการให้บริหารของสหกรณ์ (3.6) มีส่วนร่วมในการจัดการธุรกิจสินเชื่อ (3.7) มีส่วนร่วมในการจัดการธุรกิจรวบรวมข้าวเปลือก (3.8) มีส่วนร่วมในการจัดการธุรกิจรวมซื้อปุ๋ย (3.9) มีส่วนร่วมประชุมกลุ่มย่อย (4) ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมสมาชิกสหกรณ์ มี 7 เกณฑ์ ได้แก่ (4.1) ทาน (4.2) ศีล (4.3) ปัญญา (4.4) วิริยะ (4.5) สัจจะ (4.6) เมตตา (4.7) ความไว้วางใจกันและกัน (5) ด้านความศรัทธาในสหกรณ์ มี 2 เกณฑ์ ได้แก่ (5.1) ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ (5.2) การช่วยเหลือสหกรณ์

คำสำคัญ เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ คุณภาพสมาชิกสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จากศาสตราจารย์
โอภาวดี เจิมทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงเสริม หอมกลิ่น และอาจารย์จากมหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาราช อีกหลายท่าน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำการค้นคว้าอิสระครั้งนี้
อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอกราบ
ขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้ให้ความสะดวกในการค้นคว้าเก็บข้อมูล และ
ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้คำปรึกษา แนะนำ เป็นอย่างดี รวมทั้งท่านที่ไม่ได้กล่าวนามอีกมากมายที่
มีส่วนช่วยให้งานค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

ท้ายสุดนี้ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่ได้อบรมเลี้ยงดูให้ความอุปการะ
รวมไปถึง ภรรยาและบุตร ที่เป็นกำลังใจและสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าอิสระนี้มาโดยตลอด

กมล เทพสุวรรณ

เมษายน 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การค้นคว้าอิสระ	3
กรอบแนวคิดการศึกษาค้นคว้าอิสระ	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าอิสระ	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสหกรณ์	6
สิทธิหน้าที่ และการปฏิบัติตนตามอุดมการณ์ วิธีการสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์	10
คุณธรรมศานาพุทธกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	18
แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต	21
เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	34
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	34
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล	36
การวิเคราะห์ข้อมูล	37
บทที่ 4 ผลการศึกษา	40
ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้เชี่ยวชาญ	40
ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ	43
ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ต้นแบบชิ้นงาน	56

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 ค้นแบบชิ้นงาน	58
ตอนที่ 1	58
หลักการและเหตุผล	58
วัตถุประสงค์	60
ขอบเขตและขั้นตอนการสร้างเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ	60
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	61
ตอนที่ 2	61
ข้อมูลพื้นฐานของเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ	61
โครงสร้างของเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ	61
ค้นแบบ แบบประเมินคุณภาพคุณภาพสมาชิกสหกรณ์	65
ตอนที่ 3	76
เงื่อนไขการนำเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพไปใช้	76
มาตรการและวิธีการนำเกณฑ์มาตรฐานไปใช้	76
บทที่ 6 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	78
สรุปผลการศึกษา	78
อภิปรายผล	80
ข้อเสนอแนะ	81
บรรณานุกรม	83
ภาคผนวก	86
ก รายชื่อผู้ทรงวุฒิตรวจเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระ	87
ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามเคลฟาย	89
ค รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจร่างค้นแบบชิ้นงาน	92
ง หนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามการศึกษาค้นคว้าอิสระ	94
จ แบบสอบถามเคลฟาย	96
ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจรับรองค้นแบบชิ้นงาน	137
ช แบบประเมินการรับรองค้นแบบชิ้นงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ	139
ประวัติผู้ศึกษา	143

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 เครื่องชี้วัด จปฐ. ช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549)	24
ตารางที่ 2.2 การลดลงของความคลาดเคลื่อนของจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ตอบ แบบสอบถามในเทคนิคเดลฟาย	29
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ	40
ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ	41
ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิการศึกษา	41
ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวน ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง ที่รับผิดชอบ	42
ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระยะ เวลาการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ที่เกี่ยวกับสหกรณ์	42
ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนร้อยละระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ การนำเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพไปใช้ประโยชน์ในการประเมิน คุณภาพสมาชิกสหกรณ์	43
ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนร้อยละระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ ผู้ประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์	43
ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนร้อยละระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ ระยะเวลาในการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์	44
ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนร้อยละระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ ลักษณะของแบบประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์	45
ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวนร้อยละระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ หัวข้อหรือกรอบเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ	45
ตารางที่ 4.11 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควงไทล์ของเกณฑ์มาตรฐาน คุณภาพและข้อบ่งชี้ของเกณฑ์แต่ละข้อในด้านการปฏิบัติตนตาม อุดมการณ์สหกรณ์	46
ตารางที่ 4.12 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควงไทล์ของเกณฑ์มาตรฐาน คุณภาพและข้อบ่งชี้ของเกณฑ์แต่ละข้อในด้านการร่วมทำธุรกิจกับ สหกรณ์	49

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 4.13	แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอเตอร์ของเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพและข้อบ่งชี้ของเกณฑ์แต่ละข้อในด้านมีส่วนร่วมบริหารจัดการสหกรณ์.....	51
ตารางที่ 4.14	แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอเตอร์ของเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพและข้อบ่งชี้ของเกณฑ์แต่ละข้อในการปฏิบัติตนตามคุณธรรมสมาชิกสหกรณ์.....	53
ตารางที่ 4.15	แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอเตอร์ของเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพและข้อบ่งชี้ของเกณฑ์แต่ละข้อในด้านความศรัทธาในสหกรณ์.....	55
ตารางที่ 4.16	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับต้นแบบชิ้นงาน.....	56

ญ

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย	หน้า 3
------------	--------------------------	--------

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากประวัติศาสตร์ของการสหกรณ์ สหกรณ์เกิดขึ้นเพื่อใช้แก้ปัญหาความเดือดร้อนของคนจนที่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากคนที่มีเงินทุนมากกว่าค้ำข่มเหง หรือ ต้องต่อสู้กับปัญหาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม โดยการรวมตัวกันตามอุดมการณ์ หลักการวิธีการของสหกรณ์ เพื่อพัฒนาตนเองให้เข้มแข็งช่วยเหลือตนเองได้ และช่วยเหลือคนในกลุ่มได้ หรือร่วมกันพัฒนาคนในกลุ่มให้เข้มแข็งและช่วยเหลือซึ่งกันไปในคราวเดียวกัน โดยที่ผ่านมามากในหลายประเทศไม่ว่าจะเป็นประเทศ อังกฤษ สวีเดน เยอรมัน ญี่ปุ่น อินเดีย ได้ใช้การรวมกลุ่มเป็นองค์กรแบบนี้ประสบความสำเร็จมาแล้วด้วยกันทั้งสิ้น ด้วยเหตุดังกล่าวประเทศไทย ซึ่งนำโดยรัฐบาลจึงได้ริเริ่มนำองค์การสหกรณ์มาใช้เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ยากจนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนจากปัญหาต่างๆ ตั้งแต่ช่วงประมาณปี 2459 เป็นต้นมาโดยมีความเชื่อว่าองค์การแบบสหกรณ์นี้สามารถฝึกคนในองค์การเองให้เข้มแข็งสามารถช่วยเหลือคนในองค์การเองได้ แก้ปัญหาความยากจนของประชาชนและนำไปสู่ การอยู่ดี กินดี มีสันติสุขได้

ในช่วงระยะเวลา 9 ทศวรรษที่ผ่านมา การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในประเทศไทยให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น ปัจจัยที่สำคัญในลำดับต้นๆ คือ การที่สหกรณ์มีสมาชิกที่มีคุณภาพอีกทั้งในแผนพัฒนาสหกรณ์ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550 – 2554) ยังได้ระบุไว้ว่า (คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ 2551: 3) “คน คือปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ หรือล้มเหลวของสหกรณ์ ทั้งนี้เพราะเหตุที่ว่าสหกรณ์เป็นองค์การธุรกิจของสมาชิก เพื่อสมาชิก โดยสมาชิกสมาชิกจึงย่อมมีบทบาทสำคัญที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสหกรณ์ เพื่อดำเนินงานให้บริการสนองตอบความต้องการของสมาชิก เข้าไปเลือกตัวแทนของสมาชิกไปบริหารจัดการสหกรณ์แทนตนในรูปของคณะกรรมการ ในขณะที่เดียวกันก็มอบอำนาจให้คณะกรรมการดำเนินการจัดจ้างฝ่ายจัดการเข้ามาปฏิบัติหน้าที่การจัดการสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ” แต่เมื่อเข้าไปสอบถามสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์ ว่าปัจจุบันมีสมาชิกที่มีคุณภาพจำนวนเท่าไร อะไรคือข้อกำหนดคุณภาพของสมาชิก กลับพบคำตอบที่เป็นลักษณะความเห็นของแต่ละคนที่แตกต่างกันไปไม่ชัดเจน ทั้งคำจำกัดความคุณภาพของสมาชิก เกณฑ์ที่ใช้ประเมิน วิธีการประเมิน ผู้ศึกษาจึงเกิดแรงบันดาลใจว่าในเมื่อสมาชิกเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้สหกรณ์เข้มแข็ง

คณะกรรมการดำเนินการ ฝ่ายจัดการ นักส่งเสริมสหกรณ์ ควรรู้ว่าปัจจุบันสหกรณ์มีสมาชิกที่มีระดับคุณภาพอยู่ในกลุ่มใดบ้าง เช่น ดีมาก ดี ปานกลาง ควรปรับปรุง เพื่อจะได้บริหารจัดการสมาชิกแต่ละกลุ่มได้อย่างเหมาะสม คือ ควรพัฒนากลุ่มที่ควรปรับปรุงให้อยู่ในระดับปานกลาง พัฒนากลุ่มปานกลางให้อยู่ในระดับดี แล้วจึงค่อยๆ ยกกระดับมาตรฐานขึ้นเรื่อยๆ เพื่อมุ่งไปสู่การเป็นสหกรณ์ที่เข้มแข็ง

ดังนั้นสิ่งแรกที่สหกรณ์ควรที่จะพัฒนาขึ้น คือ เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ ที่นำมาประเมินสมาชิกทุก 1 ปีบัญชีสหกรณ์ มีลักษณะเป็นเกณฑ์ประเมินที่วัดจากพฤติกรรมที่สมาชิกแสดงออกเห็นเป็นรูปธรรมและสามารถแปลงเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ให้สหกรณ์ใช้ประเมินได้สะดวก พร้อมนำมาจัดเป็นกลุ่มสมาชิกได้ชัดเจน เพื่อสหกรณ์จะมีข้อมูลนำมาพัฒนาสมาชิกในด้านต่างๆ ให้มีคุณภาพ ดังนี้

- ด้านที่ 1 การปฏิบัติตามอุดมการณ์สหกรณ์
- ด้านที่ 2 การร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์
- ด้านที่ 3 การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสหกรณ์
- ด้านที่ 4 การปฏิบัติตามคุณธรรมสมาชิกสหกรณ์
- ด้านที่ 5 การศรัทธาในสหกรณ์

โดยในขณะที่สหกรณ์เริ่มพัฒนาคุณภาพสมาชิกไปสู่มาตรฐานที่ตั้งไว้ ก็จะทำให้การดำเนินงานของสหกรณ์พัฒนาขึ้นเรื่อยๆ ไม่ว่าจะเป็นการทำธุรกิจสินเชื่อ จะทำให้ปัญหาหนี้ค้างลดลง การรวบรวมผลผลิตได้เป้าหมายที่กำหนด การรวมซื้อปัจจัยการผลิตได้ราคาที่เป็นธรรม ควบคู่กับการเติบโตของสหกรณ์อย่างมั่นคงและสร้างความพึงพอใจการให้บริการแก่สมาชิก

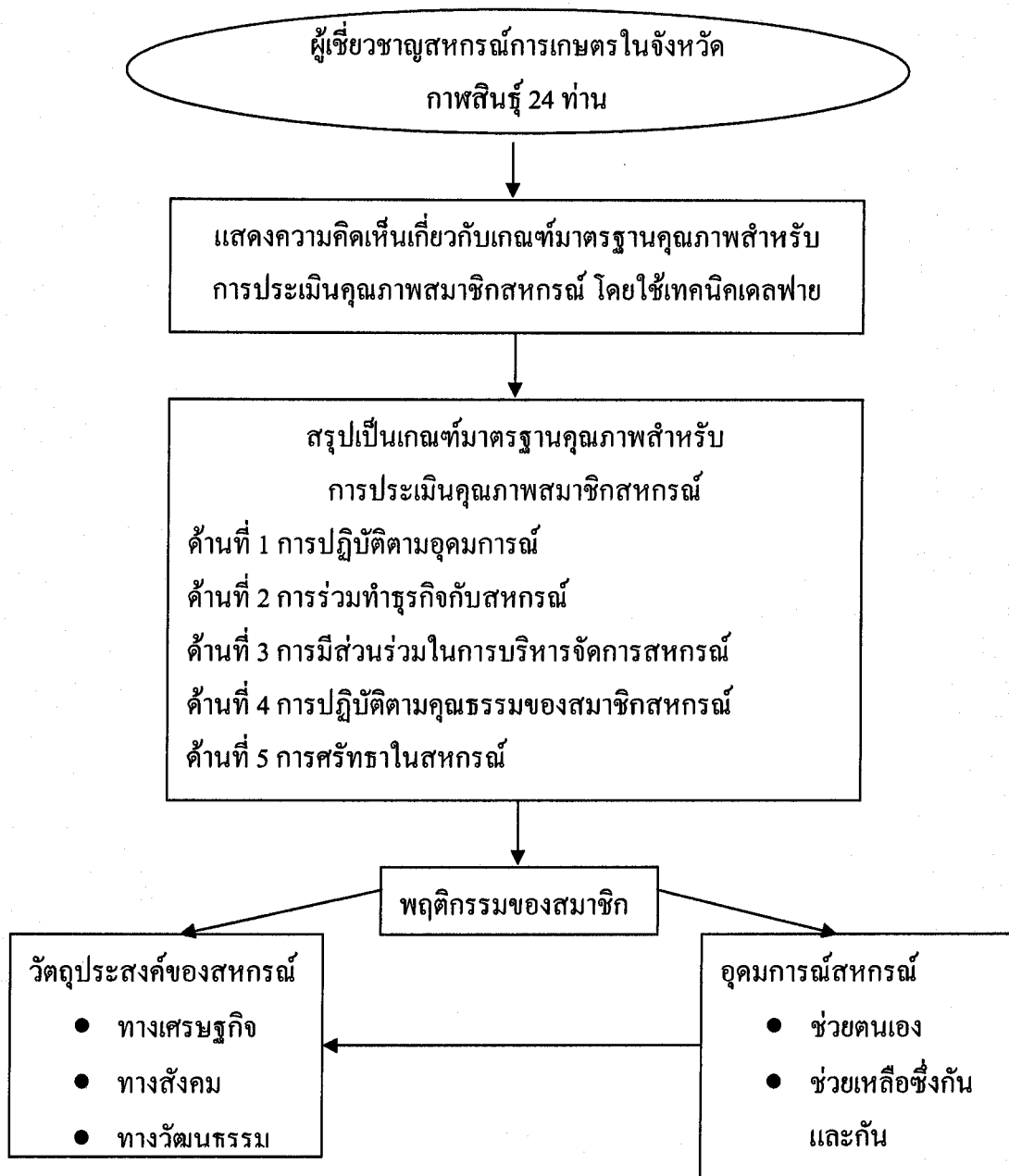
ทั้งนี้ เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกยังเป็นเครื่องมือการส่งเสริมสหกรณ์ สมาชิกสหกรณ์ ที่นักส่งเสริมสหกรณ์สามารถนำมาประยุกต์ใช้ส่งเสริมสหกรณ์สมาชิกสหกรณ์ ในพื้นที่รับผิดชอบอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงกรมส่งเสริมสหกรณ์สามารถนำผลประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์มาเป็นตัวชี้วัดคุณภาพสหกรณ์มาตรฐาน หรือสหกรณ์ต้นแบบ อีกตัวชี้วัดหนึ่งเพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในระดับประเทศ หากสหกรณ์ต่างๆ นำเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพนี้มาประยุกต์ให้เหมาะสมกับพื้นที่ แล้วใช้พัฒนาสมาชิกสหกรณ์ให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้นเรื่อยๆจนเข้าสู่มาตรฐานทั้งหมด ประเทศก็จะมีคนไทยมีคุณภาพถึงเกือบ 9 ล้านคน ส่งผลดีต่อการพัฒนาเจริญเติบโตของประเทศได้อย่างมีเสถียรภาพ มีความเป็นประชาธิปไตย และสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. วัตถุประสงค์การศึกษาค้นคว้าอิสระ

เพื่อสร้างเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์
การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์

3. กรอบแนวคิดการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

4. ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าอิสระ

4.1 รูปแบบการศึกษาค้นคว้าอิสระ การวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา

4.2 ประชากร ผู้เชี่ยวชาญด้านการสหกรณ์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ 24 ท่าน

4.3 ระยะเวลาการในค้นคว้าอิสระ ระหว่าง เดือน มกราคม 2551 ถึง เดือน เมษายน

2551

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

4.4.1 แบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญโดยเทคนิคเดลฟาย

4.4.2 แบบสอบถามประเมินต้นแบบชิ้นงานมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

4.5 ขั้นตอนการดำเนินการศึกษาค้นคว้าอิสระ

4.5.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.5.2 ส่งแบบสอบถามปลายเปิดสำหรับผู้เชี่ยวชาญ (รอบที่ 1)

4.5.3 ส่งแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (รอบที่ 2)

4.5.4 ส่งแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (รอบที่ 3)

4.5.5 วิเคราะห์ผลศึกษาค้นคว้าอิสระ

4.5.6 ร่างต้นแบบชิ้นงาน

4.5.7 ผู้ทรงวุฒิประเมินต้นแบบชิ้นงาน

4.5.8 ปรับปรุงและสรุปรายงานการค้นคว้าอิสระ

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ หมายถึง ระดับคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องยอมรับ โดยใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพสมาชิกสหกรณ์

คุณภาพสมาชิกสหกรณ์ หมายถึง พฤติกรรมของสมาชิกสหกรณ์ ที่จะทำให้สหกรณ์สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ด้วยการดำเนินงานตามอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์

การประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ หมายถึง กระบวนการระบุ แยกแยะ สำหรับการกำหนดว่าสมาชิกสหกรณ์ที่ดีควรเป็นอย่างไร

สหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์ ยกเว้น สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. กาฬสินธุ์ จำกัด

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ได้เกณฑ์มาตรฐานมาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์

6.2 นักส่งเสริมสหกรณ์มีเครื่องมือในการส่งเสริมคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ

6.3 สำนักงานสหกรณ์จังหวัด สามารถใช้ข้อมูลจากการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ประกอบการตัดสินใจดำเนินการตามนโยบายของกรมส่งเสริมสหกรณ์ในการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ได้เหมาะสมกับแต่ละสหกรณ์

6.4 สหกรณ์สามารถใช้เกณฑ์มาตรฐานเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ให้มีคุณภาพ

6.5 กรมส่งเสริมสหกรณ์ สามารถใช้ข้อมูลจากการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ประกอบการกำหนดนโยบาย สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ ได้สอดคล้องกับสภาพสหกรณ์ในแต่ละพื้นที่

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์: ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรในในจังหวัดกาฬสินธุ์” นี้ ผู้ศึกษาได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อนำเสนอ ความหมาย แนวคิด เพื่อเป็นแนวทางและพื้นฐานในการศึกษา โดยแบ่งเนื้อหาสาระเป็น 6 หมวดดังนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสหกรณ์
2. สิทธิ หน้าที่ และการปฏิบัติตนตามอุดมการณ์ วิธีการสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์
3. คุณธรรมศาสนาพุทธกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
4. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต
5. เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสหกรณ์

1.1 ประวัติการสหกรณ์ในประเทศไทย

จุมพล ชละเอม (2547: 1-3) ได้รวบรวมเกี่ยวกับการสหกรณ์ในประเทศไทยว่า มีกำเนิดสืบเนื่องมาตั้งแต่ช่วงปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งขณะนั้นประเทศไทยเริ่มมีการติดต่อกับต่างประเทศมากขึ้น ระบบเศรษฐกิจของชนบทมีการเปลี่ยนแปลงจากระบบเศรษฐกิจเพื่อเลี้ยงตนเองไปสู่ระบบเศรษฐกิจแบบเพื่อการค้า ความต้องการเงินลงทุนและการครองชีพจึงต้องมีมากขึ้น แต่ข้อจำกัดของเกษตรกรไทย โดยเฉพาะชาวนามีมากมาย นานาประการ ที่สำคัญคือ การขาดแคลนเงินทุน การถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้า ความเสี่ยงภัยในการผลิตทางการเกษตรซึ่งได้ผลผลิตไม่แน่นอน เนื่องจากสภาพปัญหาโรค แมลงและดินฟ้าอากาศทั้งหมดก่อให้เกิดสภาพความยากจนของเกษตรกรไทยในสมัยนั้น จากปัญหาความยากจนดังกล่าว ทำให้ทางราชการต้องหาวิธีการช่วยเหลือ โดยได้นำระบบวิธีการสหกรณ์มาใช้ และทดลองตั้งสหกรณ์หาทุนไม่จำกัดสินไช้เป็นแห่งแรกที่จังหวัดพิษณุโลก ใช้ชื่อว่า “สหกรณ์วัดจันทร์ ไม่จำกัดสินไช้” จัดทะเบียนเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2459

นับตั้งแต่สหกรณ์แรกของไทยได้ถูกก่อตั้งขึ้นมา กิจการสหกรณ์ได้มีความนิยมแพร่หลายเพิ่มมากขึ้นไปทั่วประเทศ โดยรัฐบาลได้ให้การส่งเสริมสนับสนุนอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด และหวังว่าระบบวิธีการสหกรณ์จะช่วยให้ผู้ด้อยโอกาสในทางสังคม ได้มีการรวมตัวกันช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างกลมกลืน

กิจกรรมทางสหกรณ์นับว่ามีบทบาทสำคัญต่อการเจริญเติบโตในทางระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพราะสหกรณ์ที่ดั่งขึ้นมาต่างมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้เป็นสมาชิกสหกรณ์ กิจกรรมทั้งหลายที่สหกรณ์ดำเนินการเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การค้า การบริการ และอุตสาหกรรม ระบบเศรษฐกิจของสมาชิกสหกรณ์ จัดได้ว่าเป็นหน่วยเล็กสุดของระบบเศรษฐกิจ มีกิจกรรมที่เริ่มต้นด้วยการผลิตสินค้าตามลักษณะอาชีพของสมาชิกสหกรณ์ เช่น ชาวนามีอาชีพเกษตรกรก็จะมีปลูกข้าว หรือเกษตรกรอื่นมีการทำไร่ทำปศุสัตว์ สินค้าที่ผลิตเป็นสินค้าที่มาจากเกษตรกร เมื่อผลิตแล้วก็มีจำหน่าย ซึ่งมีการจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลางในชุมชนหรือจำหน่ายสู่ผู้บริโภค ซึ่งเป็นบุคคลผู้ใช้สอยสินค้านั้นๆ โดยตรง

ระบบเศรษฐกิจของสหกรณ์เป็นระบบที่ใหญ่ขึ้น เพราะเป็นการรวมเอาระบบเศรษฐกิจของสมาชิกสหกรณ์มาสู่กระบวนการดำเนินงานในระบบสหกรณ์ การที่สหกรณ์มีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมก็เนื่องจากว่า

1. สหกรณ์สามารถสนองความต้องการของชุมชนได้
2. เป็นการส่งเสริมประชาธิปไตย
3. เกิดการสร้างระบบตลาดเสรี
4. ก่อให้เกิดการสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ

1.2 ความหมายสหกรณ์

ฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2547: 7 -12) ได้ให้ความหมายสหกรณ์ (Cooperatives) คือ คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และต้องจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 สหกรณ์เป็นของสมาชิก บริหารงานโดยสมาชิก และเพื่อผลประโยชน์ของสมาชิก ทั้งนี้เพื่อสร้างสรรค์และปรับปรุงประกอบสัมมาชีพและความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ส่งผลให้ประเทศชาติมีการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และประชาธิปไตยด้วยวิธีการสหกรณ์ ซึ่งยึดหลักการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นวิธีการในการดำเนินงาน

1.3 อุดมการณ์สหกรณ์

ฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2547: 7 -12) ได้ให้ความหมาย อุดมการณ์สหกรณ์ (Cooperative Ideology) คือ แนวความคิดที่เชื่อว่าวิธีการสหกรณ์จะช่วยแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของมวลสมาชิกให้มีความอยู่ดีกินดีและมีสันติสุข โดยการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

1.4 หลักการสหกรณ์

ฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2547: 7 -12) ได้ให้ความหมาย หลักการสหกรณ์ (Cooperative Principles) คือ แนวทางที่สหกรณ์ยึดถือปฏิบัติเพื่อให้คุณค่าของสหกรณ์เกิดผลเป็นรูปธรรม ซึ่งประกอบด้วยหลักการ 7 ประการ กล่าวคือ

หลักการที่ 1 การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง

หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย

หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก

หลักการที่ 4 การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ

หลักการที่ 5 การศึกษา ฝึกอบรม และสารสนเทศ

หลักการที่ 6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์

หลักการที่ 7 การเอื้ออาทรต่อชุมชน

1.5 วิธีการสหกรณ์

ฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2547: 7 -12) ได้ให้ความหมายวิธีการสหกรณ์ (Cooperative Practices) คือ การนำเอาหลักการสหกรณ์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อประโยชน์ของมวลสมาชิกและชุมชน โดยไม่ละเลยหลักการธุรกิจที่ดี

1.6 ประเภทของสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2549) ได้กำหนดให้สหกรณ์ มี 7 ประเภท ดังนี้

1.6.1 สหกรณ์การเกษตร คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้มีอาชีพทางการเกษตรรวมกันจัด ตั้งขึ้น และจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสหกรณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิก และช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น

1.6.2 สหกรณ์ประมง คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ชาวประมง เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพ ซึ่งชาวประมงแต่ละคนไม่สามารถแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ตามลำพัง บุคคลเหล่านี้จึงรวมกันโดยยึดหลักการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

1.6.3 สหกรณ์นิคม คือ สหกรณ์การเกษตรในรูปแบบหนึ่ง ที่มีการดำเนินการ จัดสรรที่ดินทำกินให้ราษฎร การจัดสร้างปัจจัยพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้ที่อยู่อาศัย ควบคู่ไปกับการดำเนินการจัดหาสินเชื่อ ปัจจัยการผลิตและสิ่งของที่จำเป็น การแปรรูปการเกษตร การส่งเสริมอาชีพ รวมทั้งกิจการให้บริการสาธารณูปโภคแก่สมาชิก

1.6.4 สหกรณ์ร้านค้า คือ สหกรณ์ที่มีผู้บริโภคร่วมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อจัดหาสินค้า เครื่องอุปโภคบริโภคมาจำหน่ายแก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป โดยจดทะเบียนตามกฎหมายสหกรณ์ ในประเภท สหกรณ์ร้านค้า มีสภาพเป็นนิติบุคคลซึ่งสมาชิกผู้ถือหุ้นทุกคนเป็นเจ้าของ สมาชิก ลงทุนร่วมกันในสหกรณ์ด้วยความสมัครใจเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการซื้อเครื่องอุปโภค บริโภคและเพื่อผดุงฐานะทางเศรษฐกิจของตนและหมู่คณะ

1.6.5 สหกรณ์ออมทรัพย์ คือ สถาบันการเงินแบบหนึ่งที่มีสมาชิกเป็นบุคคลซึ่งมี อาชีพอย่างเดียวกันหรือที่อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการ ออมทรัพย์ และให้กู้ยืมเมื่อเกิดความจำเป็นหรือเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์นอกวงและได้รับการจด ทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ สามารถกู้ยืมเงินได้เมื่อเกิดความจำเป็นตาม หลักการช่วย ตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

1.6.6 สหกรณ์บริการ คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ โดยมี ประชาชนไม่น้อยกว่า 10 คน ที่มีอาชีพอย่างเดียวกัน ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องเดียวกันรวมตัว กัน โดยยึดหลักการประหยัด การช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ปัญหา ต่างๆ รวมทั้งการส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงในอาชีพต่อไป

1.6.7 สหกรณ์เครดิตยูเนียน คือ สหกรณ์อเนกประสงค์ ตั้งขึ้นด้วยความสมัครใจ ของสมาชิกที่อยู่ในวงสัมพันธ์เดียวกัน เช่น อาศัยในชุมชนเดียวกัน ประกอบอาชีพเดียวกัน หรือใน สถานที่เดียวกัน หรือมีกิจกรรมร่วมกันเพื่อการรู้จักช่วยเหลือตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นให้ สมาชิกประหยัดและออม เพื่อการรู้จักช่วยตนเองเป็นเบื้องต้นและเป็นพื้นฐานในการสร้างความ มั่นคงแก่ตนเองและครอบครัว

ซึ่งในบางครั้งเพื่อให้เห็นภาพรวมที่ใหญ่ขึ้นจะมีแบ่งสหกรณ์เป็น 2 ประเภทคือ สหกรณ์ในภาคการเกษตร ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์นิคม และ สหกรณ์นอกภาคการเกษตร ได้แก่ สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์บริการ สหกรณ์ เครดิตยูเนียน

2. สิทธิ หน้าที่ และการปฏิบัติตนตามอุดมการณ์ วิธีการสหกรณ์ ของสมาชิกสหกรณ์

2.1 แนวคิด สิทธิ หน้าที่ ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์

โดยทั่วสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์จะกำหนดสิทธิ หน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์ ไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์ในลักษณะที่เหมือนกันดังนี้(ข้อบังคับสหกรณ์การเกษตรภูคินารายณ์ จำกัด 2542: 13)

2.1.1 สิทธิของสมาชิก

- 1) เข้าร่วมประชุมใหญ่ เสนอความคิดเห็นหรือออกเสียงคะแนน
- 2) เข้าชื่อเรียกประชุมใหญ่วิสามัญ
- 3) เสนอหรือได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการดำเนินการหรือผู้ตรวจสอบกิจการ
- 4) ได้รับบริการทางธุรกิจและทางวิชาการจากสหกรณ์
- 5) สิทธิอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับข้ออื่นของสหกรณ์

2.1.2 หน้าที่ของสมาชิก

- 1) ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติ และคำสั่งของสหกรณ์
- 2) เข้าประชุมทุกครั้งที่สหกรณ์นัดหมาย
- 3) ส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์เป็นองค์กรที่

เข้มแข็ง

- 4) สอดส่องดูแลกิจการของสหกรณ์
- 5) ร่วมมือคณะกรรมการดำเนินการเพื่อพัฒนาสหกรณ์ให้เจริญรุ่งเรืองและ

มั่นคง

2.2 การปฏิบัติตนตามอุดมการณ์สหกรณ์

ดำรง ป็นประณต และสอาด แก้วเกษ (2550: 21-30) ได้อธิบายถึงการปฏิบัติตนตามอุดมการณ์สหกรณ์ว่า อุดมการณ์สหกรณ์ มีแนวปฏิบัติ คือ สมาชิกสหกรณ์จะต้องช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกันกับเพื่อนสมาชิก ดังนี้

2.2.1 การช่วยตนเอง

1) คุณลักษณะของการช่วยตนเองของสมาชิก ประกอบด้วย ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ อดทน หลีกพ้นอบาย ยึดทางสายกลาง

(1) ขยัน เป็นผู้มีสุขภาพดี สุขภาพจิตใจ มีความขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพ นอนดึก ตื่นเช้า ทำงานหนัก มีความกระตือรือร้น

(2) **ประหยัด** รู้จักเก็บหอมรอมริบ, ออมไว้ไม่ขาดสน, ไม่ใช้จ่ายเกินตัว, เข้าร่วมโครงการสัจจะออมทรัพย์, โครงการออมวันละนิดเพื่อชีวิตสหกรณ์, โครงการกระบอกลืมไม้ ฯลฯ

(3) **ซื่อสัตย์** ต้องซื่อสัตย์ต่อตนเองและซื่อสัตย์ต่อสหกรณ์, เป็นคนตรงต่อเวลา, ตรงต่อสัญญา, ไม่หลีกเลียงกฎระเบียบของสมาชิกที่มีความซื่อสัตย์สุจริต

(4) **อดทน** รู้จักอดกลั้น, อดใจ, อดเปรี้ยวไว้กินหวาน, มีจิตใจที่จะต่อสู้กับปัญหาอุปสรรค, รู้จักรอคอย เช่น การขายผลิตผลต้องรอคอยให้ได้ราคาดีไม่ควรรีบขายแบบตกเขียว

(5) **พัฒนาตน** หมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ปรับปรุงและพัฒนาอาชีพเช่น ใช้พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่เหมาะสมใช้วิธีการผลิตและเทคโนโลยีเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และใช้อุปกรณ์การผลิตที่ทันสมัยและประหยัด

(6) **หลีกเลี่ยงอบาย** จะต้องทำตัวให้ห่างไกลจากอบายมุขทั้งหลาย คือ ก. ไม่เที่ยวจรร้านการงาน (เช้าสองสาม กลางวันสองสาม เย็นสามเดี๋ยวกี่พอ)

ข. ไม่เที่ยวกลางคืน(ระวังถูกตรวจฉีดยา)

ค. ไม่คบคนชั่วเป็นมิตร(ไม่เลือกคนชั่วเป็น ส.ส. / เลือกคนดีมีความสามารถมีความรู้)

ง. ไม่ดื่มสุรา (เมาไม่ขับ, ตั้งสติก่อนสตาร์ท)

จ. ไม่เล่นการพนัน (เล่นม้า มวย หอย บอล เหลือตัวอ่อนจ้อนทุกราย)

ช. ไม่ดูการละเล่น (เล่นเกมอินเทอร์เน็ต น่ากลัวกว่า)

(7) **ยึดทางสายกลาง** ไม่โลภมาก ไม่หวังร้ายร้ายเป็นมหาเศรษฐีท่ามกลางความทุกข์ยากของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ไม่อยู่ดีกินดีเกินไปจนเกิดโรค เช่น โรคอ้วน ยึดหลักมัชฌิมาปฏิบัติ อยู่พอดี กินพอดี มีคุณภาพชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง

2) **คุณลักษณะของการช่วยตนเองของสมาชิก** จะต้องห่างจากสิ่งเหล่านี้ คือ

(1) **ขาดการประชุม** (ลงชื่อเข้าประชุมแล้วไม่อยู่ในที่ประชุม)

(2) **ขอความช่วยเหลือฝ่ายเดียว** (ฝากเพื่อนสมาชิกไปซื้อปุ๋ยที่สหกรณ์ แต่ไม่ยอมฝากเงินไปด้วย)

(3) **ขอบของฟรี** (รู้ว่าเกษตรกรอำเภอจะเอาเมล็ดพันธุ์มาแจก จะรีบไปรอตั้งแต่ไก่โห่ เข้าคิวรอรับแจก บางคนเข้าคิวรอบเดียวไม่พอ แอบรับรอบสองก็มี)

(4) **อยากจน** (แกล้งทำตัวเป็นคนจน เพื่อให้ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น บางคนแกล้งทำเป็นจน เพื่อจะได้ไม่ต้องช่วยเหลือใคร)

(5) **ชอบรวยลัด** (พวกนี้พอถึงวันที่ 1 และวันที่ 16 ได้ยินเสียงวันนี้รวย วันนี้รวย จะบินเข้ากองไฟทันทีเหมือนแมงเม่า ฝากความหวังไว้กับลอตเตอรี่)

(6) **ชอบดูลมอดู** (แก้ปัญหาคำด้วยตนเองไม่เป็น เมื่อมีปัญหาจะหันเข้าหา ลมอดู ให้ลมอดูทำนายอนาคตแล้วกลับมาฝันหวาน)

(7) **ชอบมืออภิสิทธิ์** (ชอบได้รับความช่วยเหลือก่อนคนอื่น ชอบได้ มากกว่าคนอื่น ชอบวิ่งเข้าหาผู้แทน ขอให้ ส.ส. ขอให้ นักการเมืองช่วย)

(8) **การเห็นแก่ตัว** (ผู้รักษาตัวรอดเป็นยอดดี, รับแต่ชอบไม่ยอมรับผิดชอบ, ตัดช่องน้อยแต่พอดัว, มือใครยาวสาวได้สาวเอา, แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ, แข็งแรงอยู่ได้ อ่อนแอตายไป, ปลาใหญ่กินปลาเล็ก, รู้หลบเป็นปีก รู้หลีกเป็นหาง กู้พิเศษดีกว่ากู้สามัญไม่ต้อง ค้ำประกันใคร, Wait and See ถ้าดีเอาด้วย, ธุระไม่ใช่ ใครจะเป็นอย่างไรก็ช่างใคร ฉันไม่เกี่ยว, ขาย ผลผลิตให้สหกรณ์แบบขายขาด ราคาสูงกว่าราคาตลาด ปลอ่ยให้สหกรณ์เสี่ยงต่อการขาดทุนเอง, กู้เงินดอกเบี้ยถูกจากสหกรณ์ ไปปลอ่ยให้กู้ต่อ, ขายข้าว 10% ให้สหกรณ์ เอาการาเท่ากับข้าว 5%, อยู่ต้นน้ำเก็บกักน้ำไว้ใช้ก่อนอย่างฟุ่มเฟือย, ใช้จ่ายเงินของสหกรณ์โดยไม่ประหยัด ฯลฯ)

2.2.2 การช่วยเหลือเหลือซึ่งกันและกัน จะต้องถึงพร้อมด้วยการมีความยุติธรรม และการมีคุณธรรม กล่าวคือ

1) **มีพรหมวิหารธรรม** การช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างผู้ใหญ่กับผู้ย่อย

(1) **มีเมตตา** มีมิตรไมตรี อยากให้ผู้ย่อยมีความสุข

(2) **มีกรุณา** มีใจเอ็นดูช่วยผู้ย่อยที่ประสบทุกข์ ให้พ้นทุกข์

(3) **มีมุทิตา** ยินดีเมื่อเห็นเขาได้ดี เสียใจเมื่อเขามีความทุกข์

(4) **มีอุเบกขา** วางตัวเป็นกลาง ไม่ลำเอียง มีคุณธรรม

2) **มีอิทธิบาทธรรม** การช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างผู้ย่อยกับผู้ใหญ่

(1) **มีฉันทะ** มีความพอใจในการทำงานที่ปฏิบัติ

(2) **มีวิริยะ** มีความเพียรพยายามในการปฏิบัติ

(3) **มีจิตตะ** มีความตั้งอกตั้งใจในการทำงาน

(4) **มีวิมังสา** ทำงานด้วยสติปัญญาโดยรอบคอบ

3) **มีสังคหวัตถุธรรม** การช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างเพื่อนร่วมงาน

(1) **มีทาน** รู้จักแบ่งปันให้กัน ใครมีสัมภาระไม้ ใครมีต้มแกง ก็เอามาแบ่งปันเพื่อแม่เจ้าจันกัน แบ่งปันน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูก

(2) มีปียวจาก เจริญอ่อนหวาน พุดจาเข้าหูคน ไม่ใส่ร้ายป้ายสี ไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน

(3) มีอัธยาศัย ทำประโยชน์เกื้อกูลกัน

(4) มีสมานัตตา ทำตนเสมอต้นเสมอปลาย

2.2.3 การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในขบวนการสหกรณ์

1) สมาชิกช่วยสมาชิก

(1) แบ่งปันที่ดินทำกิน เช่น สหกรณ์นิคม สหกรณ์ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นต้น

(2) แบ่งปันน้ำกันใช้ เช่น สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ สหกรณ์การเกษตรในเขตชลประทาน เป็นต้น

(3) แบ่งปันเมล็ดพันธุ์ สำหรับสมาชิกที่ใช้พันธุ์พืชอย่างเดียวกัน

(4) แบ่งปันปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืชสำหรับสมาชิกที่ใช้ปุ๋ยชนิดเดียวกัน

(5) แบ่งปันยุงฉาง นำข้าวเข้าเก็บในยุงฉางของสหกรณ์ร่วมกัน

(6) แบ่งปันแรงงาน หรือเอาแรงกัน เช่น เอาแรงลงแขกเกี่ยวข้าว ลงแขกดำนาช่วยกันขุดลอกคูคลอง และพัฒนาแหล่งน้ำ เป็นต้น

(7) ร่วมกันผลิต ร่วมกันเพาะปลูก ร่วมกันเลี้ยงสัตว์

(8) ร่วมกันซื้อปัจจัยการผลิตและเครื่องอุปโภคบริโภค เพื่อจะได้สินค้าในราคาโรงงาน

(9) ร่วมกันขายผลิตผลเพื่อให้มีอำนาจในการต่อรอง โดยมีปริมาณผลิตผล อย่างสม่ำเสมอ มีคุณภาพตามที่ตลาดต้องการ ต้นทุนการผลิตต่ำ ราคาไม่แพง ซึ่งจะทำให้ผลิตผลขายดี ซึ่งง่ายขายคล่องมีรายได้เพิ่ม

(10) ร่วมกันกู้เงิน โดยร่วมกันค้ำประกัน

2) สมาชิกช่วยสหกรณ์

(1) ถือหุ้นในสหกรณ์ เพื่อสหกรณ์จะได้มีเงินทุนลงทุนจัดหาอุปกรณ์การผลิตและตลาด เช่น ยุงฉาง รถบรรทุก จัดหาที่ดินเพื่อสร้างสำนักงาน ฯลฯ

(2) ฝากเงินในสหกรณ์ เพื่อสหกรณ์จะได้มีเงินทุนหมุนเวียนในการทำธุรกิจต่างๆ

(3) อุดหนุนธุรกิจของสหกรณ์ เช่น ร่วมกันซื้อปัจจัยการผลิตและเครื่องอุปโภคบริโภคโดยสหกรณ์จัดหาให้ ร่วมกันขายผลิตผลโดยนำผลิตผลมารวมกันให้สหกรณ์จัดการขาย กู้เงินจากสหกรณ์แล้ว ต้องส่งชำระตามสัญญา เป็นต้น

(4) จัดสรรกำไรด้วยความเป็นธรรม โดยจัดสรรส่วนหนึ่งของกำไรไว้เป็นทุนสำรองและทุนเพื่อการขยายงาน

(5) ช่วยกันเสนอความคิดเห็นในทางสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาสหกรณ์ เสียสละเวลาในการเข้าประชุม

(6) ร่วมมือกันพัฒนาแหล่งน้ำ ทุ่งหญ้า และปัจจัยพื้นฐานต่างๆ ที่ใช้ร่วมกัน

3) สมาชิกที่ช่วยสหกรณ์ พึงหลีกเลี่ยงการกระทำ ดังต่อไปนี้

(1) ใช้วิธีซื้อขาด - ขายขาด ยกความเสี่ยงให้สหกรณ์แต่ผู้เดียว

(2) ขายผลิตผลให้สหกรณ์ในราคาที่สูงกว่าราคาตลาด

(3) สหกรณ์ทำสัญญาข้อตกลงไว้กับพ่อค้า (Contract Farm) สมาชิกกลับเอาผลิตผลขายให้พ่อค้าเอง ทำให้สหกรณ์ต้องเป็นผู้ผิดสัญญากับพ่อค้า

(4) ขอดิขายให้อาเฮีย ของเสียขายให้สหกรณ์

(5) ไม่ช่วยกันสร้างอำนาจต่อรองทางการค้า แต่อาศัยชื่อสหกรณ์ไป

ต่อรองการเมือง

4) สหกรณ์ช่วยสมาชิก โดยการให้บริการต่างๆ

(1) ให้บริการทางการเงิน โดยการจัดหาเงินทุนมาให้สมาชิกกู้

(2) ให้บริการทางการผลิต โดยการช่วยทำแผนการผลิตและจัดหาปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์พืช ปุ๋ย เครื่องสูบน้ำ รถไถนา ยาปราบศัตรูพืช ตลอดจนพันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์และวัคซีน ฯลฯ

(3) ให้บริการด้านการตลาดตั้งแต่การรวบรวมผลผลิต การคัดคุณภาพ (Grading) การเก็บรักษา(Storage)การบรรจุหีบห่อ(Packaging)การขนส่ง(Transportation)การแปรรูป(Processing)จนถึงการจัดการขาย(Selling) และการจัดหาอุปกรณ์การตลาด เช่น ตู้ฉาง (Warehouse) รถบรรทุก(Truck) และการจัดตลาดกลางผลิตผลการเกษตร (Agricultural Product Central Market) เป็นต้น

(4) สหกรณ์ดำเนินธุรกิจกับสมาชิกโดยไม่แสวงหากำไรจากสมาชิก ไม่กักตุนสินค้า ไม่เอารัดเอาเปรียบการชั่งตวงวัด ไม่ปลอมปนสินค้าและไม่ฉวยโอกาส ช่วยให้สมาชิกประหยัดค่าใช้จ่าย

5) สหกรณ์(ฝ่ายบริหารและฝ่ายจัดการ)ที่ช่วยสมาชิกควรหลีกเลี่ยงการกระทำ ดังต่อไปนี้

(1) ให้บริการบุคคลภายนอกมากกว่าให้บริการสมาชิก เช่น ซื้อผลิตผลจากบุคคลภายนอก มากกว่าซื้อจากสมาชิก

(2) แสวงกำไรและใช้เล่ห์เหลี่ยมของพ่อค้าแม่ค้ากับสมาชิก

(3) ไม่ประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จนทำให้ผลการดำเนินงานขาดทุน

(4) มีการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ เอาผลประโยชน์ที่สหกรณ์ควรได้รับไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว

6) สหกรณ์ช่วยสหกรณ์

(1) ฝากเงินในสหกรณ์อื่น

(2) ให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงิน

(3) ถือหุ้นในสหกรณ์อื่น

(4) ร่วมกันวางแผนการผลิต

(5) ร่วมกันวางแผนการตลาด

(6) จัดการประชุมสัมมนาร่วมกัน

(7) ช่วยกันซื้อช่วยกันขายสินค้าของสหกรณ์ด้วยกัน

(8) แลกเปลี่ยนสินค้ากัน (Counter trade)

(9) จัดการขนส่งสินค้าร่วมกัน

(10) ใช้เครื่องหมายการค้าร่วมกัน และสร้างเครือข่ายการทำธุรกิจ

ร่วมกัน

7) สหกรณ์ที่ช่วยสหกรณ์ พึงหลีกเลี่ยงการกระทำ ดังต่อไปนี้

(1) ขายสินค้าให้สหกรณ์อื่นฝ่ายเดียว ไม่ยอมซื้อสินค้าจากสหกรณ์อื่นๆ เพื่อแลกเปลี่ยนสินค้าต่อกัน

(2) ไม่ช่วยกันซื้อสินค้าร่วมกันกับสหกรณ์อื่น

(3) ไม่ช่วยกันขายผลิตผลร่วมกันกับสหกรณ์อื่น

(4) มีการฟ้องร้องดำเนินคดีระหว่างสหกรณ์ด้วยกัน

(5) แข่งขันการขายผลิตผล ตัดราคากันเองระหว่างสหกรณ์ด้วยกัน

(6) แบ่งพรรคแบ่งพวก แบ่งประเภท ทำให้ขาดเอกภาพ

2.3 การปฏิบัติคนตามวิธีการสหกรณ์

ดำรง ปั้นประณต และสอาด แก้วเกษ (2550: 60 - 68) ได้อธิบายถึงการปฏิบัติคนตามวิธีการสหกรณ์ว่า วิธีการสหกรณ์ คือ การนำหลักการสหกรณ์มาใช้ในทางปฏิบัติซึ่งสหกรณ์แต่ละประเภท จะมีวิธีปฏิบัติที่แตกต่างกันไป เช่น ในการจัดตั้ง การระดมทุน การบริหารงาน การดำเนินธุรกิจ การส่งเสริมประโยชน์ทางเศรษฐกิจของสมาชิกโดยกำหนดวิธีปฏิบัติไว้ในข้อบังคับและระเบียบของสหกรณ์

วิธีการสหกรณ์ขั้นพื้นฐาน (Basic Method) คือ วิธีการร่วมมือกันแบบสหกรณ์ ซึ่งก็คือ ความเต็มใจที่จะให้บริการ และความตั้งใจที่จะใช้บริการ

2.3.1 เต็มใจที่จะให้บริการ แยกอธิบายได้เป็น 2 ตอน คือ ความเต็มใจ (Willing) และการให้บริการ (To serve)

1) ความเต็มใจ คือ การร่วมแรงและร่วมใจ

(1) การร่วมแรง คือ การรวมพลังต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นรูปธรรมได้แก่

ก) การรวมพลังแรงงาน คือ การที่กลุ่มคนลงแรงงานร่วมกันเพื่อกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ร่วมขุดลอกคูคลอง ร่วมกันปลูกป่า ร่วมแรงกันพัฒนาแหล่งน้ำ การรวมพลังแรงงานเพื่อทำนา ในสมัยโบราณเรียกว่า ลงแขก เช่น ลงแขกดำนา เป็นต้น

ข) การรวมพลังทรัพย์ คือ การที่กลุ่มคนลงเงินช่วยกัน เพื่อทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ลงเงินช่วยงานแต่งงาน งานบวชงานขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น สมัยก่อนโบราณเรียกว่าลงขัน พลังทรัพย์ของสหกรณ์ เช่น การลงเงินถือหุ้น การฝากเงิน ในสหกรณ์ เป็นต้น

ค) การรวมพลังความคิด คือ การประชุมปรึกษาหารือกัน ช่วยกันคิด ช่วยกันพิจารณา และลงความคิดเห็นร่วมกัน เรียกว่า ลงขบ คือช่วยกันขบคิดแก้ปัญหา ช่วยกันขบคิดเพื่อพัฒนาสหกรณ์ การรวมพลังความคิดของสหกรณ์ เช่น การประชุมกลุ่ม การประชุมคณะกรรมการดำเนินการ การประชุมอนุกรรมการ และการประชุมใหญ่ เป็นต้น

(2) การร่วมใจ คือ การร่วมทุกข์ร่วมสุขกันรับผิดชอบ (Responsibility) ร่วมกัน เสี่ยงภัย (Risk) ร่วมกัน ร่วมใจกันจึงประกอบด้วย มีความซื่อสัตย์ เสียสละ สามัคคี มีวินัย

ก) มีความซื่อสัตย์ มักจะใช้ควบคู่กับความสุจริต และความจงรักภักดี ความซื่อสัตย์มีอยู่ในฉราวาสธรรม คือ

(ก). สัจจะ ความจริงใจ ความตรง ความแท้จริง

(ข) ทมะ การข่มใจ การฝึกใจ หักห้ามใจไม่ให้ประพฤติชั่ว

(ค) *ขันติ* ความอดทนต่อความยากลำบาก ถึงยากจน ก็ไม่ยอมประพฤดิชั่ว เพื่อให้หลุดพ้นจากความยากจน และร่ำรวยผิดปกติ

(ง) *จาคะ* ความเสียสละ ความแบ่งปัน การมีน้ำใจ เสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม

ข) *มีความเสียสละ (Sacrifice)* คือ ให้โดยยินยอมให้ด้วยความเต็มใจ มีอยู่ในพระวาจาธรรมว่าจาคะ ความเสียสละสำหรับสภกรณ์ สมาชิกสละทรัพย์เพื่อสภกรณ์ เช่น บริจาคที่ดิน การบริจาคเงิน บริจาคสิ่งของและเสียสละเวลามาประชุม เป็นต้น

ค) *มีความสามัคคี (Unity)* คือ ความพร้อมเพียง ความปรองดอง พร้อมเพียงกันทำ ร่วมมือร่วมใจทำ ความสามัคคี คือ การรวมกันอย่างสนิทแนบแน่นด้วยความรู้สึกนึกคิดและความมุ่งหมายที่ตรงกันล้าเลิศ ความสามัคคินั้นจะต้องเป็นการรวมตัวกันด้วยความตั้งใจและเพื่อผลอันดีงามเท่านั้น

ง) *มีวินัย (Discipline)* คือ การอยู่ในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ ประกอบด้วย

(ก) *มีวินัยทางการเงิน* กู้เงินแล้วต้องใช้ตามวัตถุประสงค์ของเงินกู้ ต้องปฏิบัติตามสัญญา ส่งชำระหนี้ตามสัญญา

(ข) *มีวินัยทางการผลิต* มีแผนการผลิต ผลิตตามที่ตลาดต้องการปริมาณสม่ำเสมอ(ไม่ผลิตจนล้นตลาด) คุณภาพดี ต้นทุนต่ำ(ราคาไม่แพง)

(ค) *มีวินัยทางการตลาด* ต้องปฏิบัติตามข้อตกลง (Contract Farming) ซื้อสินค้าเงินสด 1 เดือน ต้องชำระเงินทุกเดือน ไม่เอารัดเอาเปรียบ ไม่ปลอมปน สินค้ามีเครดิตดี

2) *การให้บริการ (To serves)* คือ การปฏิบัติรับใช้ การให้ความสะดวกต่างๆ วิธีการให้บริการของสภกรณ์ สภกรณ์ให้บริการโดยการทำธุรกิจ ธุรกิจรวมการผลิต มีสินค้าเกษตร เช่น ข้าว พืช ผลไม้ , สินค้าอุตสาหกรรมเกษตร เช่น นม , ผลิตบริการ เช่น ขับรถแท็กซี่ บริการไฟฟ้า น้ำประปา

(1) *ธุรกิจรวมกันซื้อ* สินค้าเกษตร เช่น ปังจ่ายการผลิต , สินค้าอุปโภคบริโภค เช่น ผงซักฟอก สบู่ ยาสีฟัน , ซื้อบริการ เช่น ที่อยู่อาศัย ไฟฟ้า

(2) *ธุรกิจรวมดำเนินกิจกรรมการตลาด* เช่น จัดให้มียู้งฉาง มีโรงงานแปรรูป เช่น โรงสี มีรถขนส่งสินค้า มีโรงงานบรรจุหีบห่อ เป็นต้น

(3) *รวมพลังอำนาจในการต่อรอง* เช่น การทำสัญญาข้อตกลงขายผลผลิต

(4) **ธุรกิจรวมกันกู้** คือ สหกรณ์กู้เงินจากภายนอก เช่น กู้จากธนาคารมา ให้สมาชิกกู้ต่อ

3. คุณธรรมศาสนาพุทธกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

เขาวัว โรจนแสง (2546: 646- 649) ได้กล่าวถึงหลักธรรมะที่เป็นคุณธรรมของ พระพุทธศาสนามีจุดศูนย์กลางอยู่ที่ตัวคน เป็นคำสอนของพระเจ้าที่สอนให้คนเป็นคนดี ซึ่ง ประกอบด้วยหลักคำสอน 3 ประการ คือ การเว้นจากการทำชั่ว การทำความดี และการทำจิตใจของตนให้บริสุทธิ์ ผ่องใส หมดจดจากกิเลส

3.1 การเว้นจากการทำชั่ว

การเว้นจากการทำชั่ว คือ การเว้นจากการกระทำบาป เว้นจากการประพฤติดี และทุจริต การเว้นกระทำชั่วอาจจะแยกออกได้เป็นการเว้นจากการทำชั่วทางกาย ทางวาจาและทางใจ

3.1.1 การละเว้นการกระทำชั่วทางกาย ประกอบด้วย

- 1) การไม่ฆ่าสัตว์
- 2) การไม่ลักทรัพย์หรือฉ้อโกง
- 3) การไม่ประพฤติดีในกาม

3.1.2 การละเว้นการกระทำชั่วทางวาจา ประกอบด้วยการละเว้น 4 ประการ คือ

- 1) การไม่พูดคำเท็จ
- 2) การไม่พูดส่อเสียด ไม่ยุยงให้แตกความสามัคคี
- 3) การไม่พูดคำหยาบคาย
- 4) การไม่พูดเพื่อเจ้า

3.1.3 การละเว้นการกระทำชั่วทางใจ ประกอบด้วยการละเว้น 3 ประการ คือ

- 1) การไม่คิดอยากได้ของผู้อื่น
- 2) การไม่คิดพยายามปองร้าย
- 3) การไม่คิดกระทำผิดทำนองคลองธรรม

3.2 การทำความดี

การทำความดี คือ กระทำแต่กุศล ประพฤติแต่ความสุจริตด้วยกาย วาจา และใจเป็นการละเว้นจากการทำชั่วทางการ วาจา ใจ โดยการทำให้บริสุทธิ์หมดจากกิเลสโดยมีบุญกิริยาวัตถุ 3 ประการ คือ

3.2.1 ทานมัย คือ การบริจาคทานด้วยความบริสุทธิ์ใจ การทำทานตามแนวของพระพุทธศาสนา อาจทำได้ดังนี้

- 1) **อาปทาน** คือ การบริจาคทรัพย์สินให้เป็นปรสพประโยชน์ และสาธารณประโยชน์
- 2) **ธรรมทาน** คือ การให้ความดีที่จะนำความสุขความเจริญ อันได้แก่การแนะนำ เผยแพร่คำสอนของพระพุทธเจ้าแก่ผู้อื่น
- 3) **อภัยทาน** คือ การให้อภัยผู้อื่นที่มาล่วงเกินเรา

3.2.2 ศีลมัย คือ การปกติทางกาย และปกติทางวาจา การปกติทางกาย คือ การไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ และไม่ประพฤตินอกใจ ส่วนความปกติทางวาจาก็คือ การไม่พูดเท็จ ตั้งใจสำรวม ประเภทของศีลประกอบด้วย ศีล 5 ศีล 8 ศีล 10 และศีล 227 ข้อ

3.2.3 ภาวนามัย คือ การเจริญภาวนาเพื่อความบริสุทธิ์ของใจ ประกอบด้วยการทำจิตให้สงบ และวิปัสสนาภาวนาที่ทำให้เกิดปัญญาที่เต็มรูปแบบตามความจริง เช่น ไม่เที่ยงและความทุกข์

3.3 การทำจิตใจให้บริสุทธิ์ ผ่องใส หมดจดจากกิเลส

การทำจิตใจที่บริสุทธิ์ ผ่องใส และหมดจดจากกิเลส คือ ปราศจากความโลภ ความโกรธ ความหลง มีแต่ความร่าเริง และมีสุขภาพจิตดี การมีจิตใจที่บริสุทธิ์ ผ่องใส และหมดจดจากกิเลสได้จะต้องเป็นผู้ตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรม 4 ประการ หรือที่เรารู้จักกันว่าพรหมวิหาร 4 คือ

- 3.3.1 การมีจิตที่เมตตา** คือ มีความรักใคร่ ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข การเจริญเมตตาอยู่บ่อยๆ ทำให้มีชีวิตอยู่อย่างไม่มีภัย มีแต่ความสามัคคี ละอากุศลทั้งหลาย
  - 3.3.2 การมีจิตที่กรุณา** คือ ความสงสารคิดช่วยเหลือให้ผู้อื่นพ้นทุกข์
  - 3.3.3 การมีจิตมุทิตา** คือ มีความพลอยยินดีเมื่อเห็นหรือรู้ว่าผู้อื่นได้มีความสุข หรือความสำเร็จโดยปราศจากริษยา
  - 3.3.4 การมีจิตที่อุเบกขา** คือ การวางเฉยไม่คิดใจ ไม่เสียใจ มีใจเป็นกลาง เพราะในบางเรื่องเป็นเรื่องที่สุควิสัยที่จะช่วยเหลือผู้อื่นได้ก็จะต้องทำใจ
- การมีจิตใจที่บริสุทธิ์และหมดจดจากกิเลสโดยตั้งอยู่ในพรหมวิหาร 4 และควรได้มีมโนสุจริต 3 ประการ ประกอบด้วย

1. ไม่โลภอยากได้ของผู้อื่น
2. ไม่พยายามทำร้าย
3. เห็นชอบตามทำนองคลองธรรม เห็นว่าทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว

3.4 หลักรรรมสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคม

3.4.1 การมีสังคหวัตถุ 4 การมีสังคหวัตถุ 4 คือ มีเครื่องสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน ประกอบด้วย

1) **ทาน** คือ การให้ปันสิ่งของๆ ตนต่อผู้อื่น การผูกใจคนต้องอาศัยการให้เป็นหลักพื้นฐาน การให้เป็นการแสดงออกถึงไมตรีจิตของผู้ให้ที่ผู้รับพอใจ

2) **ปิยวาจา** คือ การมีถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน น่าฟัง ซึ่งเป็นอีกส่วนหนึ่งที่จะช่วยครองใจคนด้วยไมตรีจิต

3) **อิตถจริยา** คือ การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น เป็นคนไม่ดูคายน

รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

4) **สมานัตตา** คือ ความเป็นผู้มีตนสม่ำเสมอ วางตนเหมาะสมไม่ถือตัว นอบน้อมต่อผู้ใหญ่

3.4.2 การมีผาสุกวิหารธรรม การมีผาสุกวิหารธรรม คือ ธรรมอันเป็นเครื่องอยู่อย่างมีความสุข 6 ประการ

1) **เมตตาตากายกรรม** คือ มีเมตตาต่อกัน ทำอะไรด้วยกายที่ไม่ก่อความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น

2) **เมตตาวจีกรรม** คือ จะพูดอะไรต้องมีเมตตาต่อกัน โคนสำนึกถึงความเสียหายของผู้อื่น ไม่พูดให้เกิดความเข้าใจผิด หรือแตกแยกความสามัคคี

3) **เมตตามโนกรรม** คือ คิดอะไรต้องมีจิตเมตตาทั้งต่อหน้าและลับหลัง มีความปรารถนาดี ไม่คิดร้าย คิดทำลาย ไม่คิดแก้แค้นคิดแต่ในทางที่ดี

4) **มีการแบ่งปันลาภ** ให้ผู้อื่นที่สมควรให้

5) **มีการประพฤดิเสมอกัน** คือ จะต้องมิตีลบริสุทธิเหมือนกัน ไม่รังเกียจผู้อื่น ต้องเคารพในสิทธิอันเสมอภาคกัน

6) **มีความคิดถูก** คิดดีเหมือนกัน คือ มีความคิดเห็นที่ประเสริฐ เป็นความคิดที่เกื้อกูลไปสู่ความสุข ความเจริญ พันทุกข์

3.4.3 การมีสามัคคีธรรม คือ ความพร้อมเพรียงของหมู่คณะทำให้เกิดสุขในทางปฏิบัติสามัคคีธรรมประกอบด้วย

1) **ความสามัคคีทางกาย** คือ การทำงานร่วมกันด้วยความเสียสละ

2) **ความสามัคคีทางใจ** มีความพร้อมใจกันที่จะทำกิจทุกอย่าง

3) *ความสามัคคีทางความคิด* คือ การช่วยกันคิดสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ส่วนร่วม ไม่คิดเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

4. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต (Quality of Life)

4.1 ความหมายคุณภาพชีวิต

“คุณภาพชีวิต” เป็นแนวคิดที่ยากจะนิยามให้เป็นที่ยอมรับอย่างเป็นทางการ เหตุผลประการแรก คือ เป็นกระบวนการทางด้านจิตใจที่สามารถบรรยาย ดีความโดยผ่านตัวกรองด้านความคิดและภาษาที่แตกต่างกันความคลาดเคลื่อนจากการมองที่หลากหลายเกิดจากประสบการณ์พื้นฐานความรู้ ประเด็นการนำเสนอแนะข้อเท็จจริงต่างๆ ประการที่สอง แนวความคิดในเรื่องคุณภาพชีวิตขึ้นอยู่กับคุณค่าที่แฝงอยู่อย่างมาก ประการที่สาม ความคิดที่ก่อให้เกิดความเข้าใจในความเจริญงอกงามและพัฒนาการของมนุษย์ การมีอายุยืนยาว กระบวนการทางจิตใจ ล้วนอยู่ภายใต้อิทธิพลขององค์ประกอบต่างๆ รวมทั้งค่านิยมด้วย ซึ่งหากเป็นแบบเดียวกันก็หมายความว่าคนทุกคน โดยไม่มีการคำนึงถึงความแตกต่างทางด้านอายุ ช่วงชั้นทางสังคม การศึกษาล้วนแล้วแต่ได้รับอิทธิพลจากสิ่งต่างๆ คล้ายคลึงกันซึ่งคงยากที่จะยอมรับจุดนี้ได้ (Romney and Brown 1994 อ้างถึงใน อนุชาติ พวงสำลี และ ורתัย อาจน้า 2541 : 38) แต่อย่างไรก็ตาม ก็มีผู้ให้นิยามไว้ในลักษณะต่างๆกัน ไป เช่น

Wallace (1974 อ้างถึงใน อนุชาติ พวงสำลี และ ורתัย อาจน้า 2541: 40) ได้กล่าวถึงคุณภาพชีวิตว่า หมายถึงสภาพทั้งหลายซึ่งนำมาสู่ความพึงพอใจแก่บุคคลทั้งด้านร่างกายและจิตใจในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

George and Berson (1980 อ้างถึงใน อนุชาติ พวงสำลี และ ורתัย อาจน้า 2541: 40) ได้ให้ความหมายคุณภาพชีวิตว่า หมายถึง มิติของการมีชีวิตที่ดี ประกอบด้วยความสุข ความพอใจในชีวิต ความนับถือตนเอง สุขภาพและสภาพการทำงานของร่างกาย และสภาวะทางเศรษฐกิจที่ดี

องค์การยูเนสโก (UNESCO 1993อ้างถึงใน อนุชาติ พวงสำลี และ ורתัย อาจน้า 2541 : 40) ให้นิยามคำว่า คุณภาพชีวิต ไว้ในชุดฝึกอบรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตว่า หมายถึง ระดับความเป็นอยู่ที่ดีของสังคม และระดับความพึงพอใจในความต้องการส่วนหนึ่งของมนุษย์ และได้นิยามโครงการเพื่อการปรับปรุงคุณภาพชีวิตว่า เป็นโครงการที่มีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือให้ผู้เรียนและชุมชนได้รับความรู้ เจตคติ ค่านิยมและทักษะที่จำเป็นเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถปรับปรุงคุณภาพชีวิต ทั้งในลักษณะของปัจเจกบุคคล และในฐานะที่เป็นสมาชิกของชุมชน

คุณภาพชีวิต หมายถึง คุณภาพในด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ การศึกษา การเมือง และศาสนา ซึ่งเป็นค่าเทียบเคียง ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวแน่นอน กล่าวคือ ทุกคนหรือทุกประเทศ อาจกำหนดมาตรฐานต่างๆ กันไปตามความต้องการ และความต้องการคุณภาพชีวิตนี้ย่อมจะเปลี่ยนแปลง ไปได้ตามกาลเวลาและกาลเทศะ (ศิริ ฮามสุโพธิ์ 2543 อ้างถึงใน พระธงชัย สีโสภณ (ญาณธีโร) 2545: 41)

คุณภาพชีวิต หมายถึง ชีวิตของบุคคลที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างเหมาะสม ไม่เป็นภาระและไม่ก่อให้เกิดปัญหาแก่สังคม เป็นชีวิตที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และสามารถดำรงชีวิตที่ชอขบรมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และค่านิยมสังคม ตลอดจนแสวงหา สิ่งที่ดีจนปรารถนาให้ได้มาอย่างถูกต้องภายใต้เครื่องมือและทรัพยากรที่มีอยู่ คุณภาพชีวิต แบ่งเป็น 3 ประการ คือ

1. ทางด้านร่างกาย คือ บุคคลจะต้องมีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง ปราศจาก โรคภัยไข้เจ็บ อันเป็นผลตอบสนองมาจากปัจจัยพื้นฐานฯ
2. ทางด้านจิตใจ คือ บุคคลจะต้องมีสภาวะจิตใจที่สมบูรณ์ร่าเริงแจ่มใส ไม่วิตกกังวล มีความรู้สึกพึงพอใจในชีวิตตนเองครบครัน และสังคมสิ่งแวดล้อม มีความปลอดภัยในชีวิต
3. ทางด้านสังคม คือ บุคคลสามารถดำรงชีวิตภายใต้บรรทัดฐาน และค่านิยมของสังคมในฐานะเป็นสมาชิกของสังคมได้อย่างปกติสุขฯ (ศิริ ฮามสุโพธิ์ 2543 อ้างถึงใน พระธงชัย สีโสภณ (ญาณธีโร) 2545 : 41)

Dean (1985 อ้างถึงใน พระธงชัย สีโสภณ (ญาณธีโร) 2545 : 42) กล่าวว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ความพึงพอใจในชีวิต ความรู้สึก มีคุณค่าในตนเอง ภาวะสุขภาพที่ดี การปรับตัวอย่างมีประสิทธิภาพ สุขสบายทางกายและใจ ชีวิตที่มีความหมายและมีคุณค่า และภาระหน้าที่ของบุคคล

คุณภาพชีวิต (Quality of life) ในแง่ของสิ่งแวดล้อมนั้น หมายถึง การศึกษาความเป็นอยู่ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางการศึกษา อนามัย และเศรษฐกิจ ตามลักษณะของสิ่งแวดล้อมทางชีวกายภาพ เชื้อชาติ วัฒนธรรม และวิธีการเลี้ยงดู โดยที่คุณภาพชีวิตนั้นขึ้นอยู่กับสภาพทั่วไปของสิ่งแวดล้อมทางชีวกายภาพ บุคคลอยู่ในที่ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ย่อมจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่า บุคคลที่อยู่ในที่ขาดแคลนทรัพยากรสิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิตต้องขึ้นอยู่กับความพึงพอใจ ซึ่งมีความแตกต่างกันไปแต่ละบุคคลอีกด้วย (เกษม จันทรแก้ว 2540 อ้างถึงใน พระธงชัย สีโสภณ (ญาณธีโร) 2545 : 42)

คณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (2549 : 21) ได้ให้ความหมาย คุณภาพชีวิต คือ การดำรงชีวิตของมนุษย์ในระดับที่เหมาะสมตามความจำเป็นพื้นฐานในสังคมหนึ่งๆ ในช่วงเวลาหนึ่งๆ

สรุป คุณภาพชีวิต หมายถึง สภาพแวดล้อมของชีวิตที่สมดุลกันทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม ตลอดจนทั้งศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมในสังคมที่ทำให้สมาชิกใน ชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

4.2 แนวคิดเรื่องความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)

คณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (2549 : 21-30) ได้ให้หลักการและแนวคิดเบื้องต้นเรื่อง จปฐ. คือ การวาดภาพสังคมที่พึงประสงค์ของคนไทย โดยคิดว่าในฐานะที่ประชาชนทุกคนเกิดเป็นคนไทยนั้น ชั้นต่ำของชีวิตเขาน่าจะมีอะไรบ้างนั้น คือ การที่จะทำให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่ำเขาควรจะมีอะไรบ้าง ซึ่งได้ข้อสรุปว่า การมีคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทยจะต้องผ่านเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน(จปฐ.)ทุกตัวชีวิต

4.2.1. ความหมายของความจำเป็นพื้นฐาน

ความหมายของคำว่า “ความจำเป็นพื้นฐาน” คือ

1) จปฐ. หมายถึง ความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์แต่ละคนในสังคม

2) จปฐ. หมายถึง สิ่งจำเป็นแก่การครองชีพพื้นฐานของบุคคลหรือเป็น ความต้องการพื้นฐานขั้นต่ำของชุมชนเพื่อที่จะให้เป็นเกณฑ์ตรวจสอบได้ว่าในชุมชนหนึ่งๆ นั้นยังขาดแคลนในเรื่องใดบ้างและขาดแคลนแค่ไหน

3) จปฐ. หมายถึง ความต้องการขั้นต่ำที่ชาวบ้านทุกคนหรือชุมชน ควรจะมีหรือจะเป็นเพื่อให้มีชีวิตอยู่อย่างปกติสุขพอสมควร(พออยู่พอกิน)ในช่วงเวลาหนึ่งๆ

4) จปฐ. หมายถึง ความต้องการต่ำสุดที่จะทำให้คุณภาพชีวิตของมนุษย์ดีขึ้นมาได้และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติสุขพอสมควร

4.2.2 หลักการของความจำเป็นพื้นฐาน

หลักการของความจำเป็นพื้นฐาน มีดังนี้

1) ใช้เป็นเครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ) เป็นเครื่องมือของกระบวนการเรียนรู้ของประชาชนในหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านทราบถึงสภาพความเป็นอยู่ของตนเอง และชุมชน ว่าบรรลุตามเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐานแล้วหรือไม่

2) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโดยผ่านกระบวนการ จปฐ. นับตั้งแต่การกำหนดปัญหา ความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ตลอดจนค้นหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหา โดยใช้ข้อมูล จปฐ. ที่มีอยู่ตลอดจนประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

3) ใช้ข้อมูล จปฐ. เป็นแนวทางในการคัดเลือกโครงการต่างๆ ของรัฐให้ สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่แท้จริงของชุมชน สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการประสานระหว่างสาขาในด้านการปฏิบัติมากขึ้น

4.2.3 เครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน

การกำหนดเครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการชี้วัดว่า คนในแต่ละครัวเรือนควรมีคุณภาพชีวิตขั้นต่ำในเรื่องนั้นๆ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง (ปกติจะกำหนด 5 ปี ตามระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) ตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงจะถือว่า มีคุณภาพชีวิตตามเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)

ตารางที่ 2.1 เครื่องชี้วัด จปฐ. ช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549)

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย / ร้อยละ
หมวดที่ 1. สุขภาพดี (11 ตัวชี้วัด)	
1. หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลก่อนคลอด	100
2. แม่ที่คลอดลูกได้รับการทำคลอดและดูแลหลังคลอด	100
3. เด็กแรกเกิดมีน้ำหนักไม่ต่ำกว่า 2,500 กรัม	100
4. เด็กแรกเกิดถึง 1 ปี ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบ	100
5. เด็กแรกเกิดได้กินนมแม่อย่างเดียวอย่างน้อย 4 เดือนแรกติดต่อกัน	90
6. เด็กแรกเกิดถึง 5 ปี ได้กินอาหารอย่างเหมาะสมและเพียงพอ	100
7. เด็กอายุ 6 – 15 ปี ได้กินอาหารถูกต้องและครบถ้วน	100
8. เด็กอายุ 6 – 12 ปี ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบ	100
9. คนในครัวเรือนได้กินอาหารที่มีคุณภาพถูกสุขลักษณะปลอดภัย และได้มาตรฐาน	90
10. คนในครัวเรือนมีความรู้ในการใช้ยาที่ถูกต้องและเหมาะสม	100
11. คนอายุ 35 ปีขึ้นไป ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี	30

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย /ร้อยละ
หมวดที่ 2 มีบ้านอาศัย (8 ตัวชี้วัด)	
12. คร่าวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย และบ้านมีสภาพคงทนถาวร	100
13. คร่าวเรือนมีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและบริโภคเพียงพอตลอดปี	95
14. คร่าวเรือนมีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี	95
15. คร่าวเรือนมีการจัดการบ้านเรือนและบริเวณบ้านให้เป็นระเบียบถูกสุขลักษณะ	95
16. คร่าวเรือนไม่ถูกรบกวนจากเสียง ความสั่นสะเทือน ฝุ่นละออง กลิ่นเหม็นหรือมลพิษทางอากาศ น้ำเสีย ขยะ และสารพิษ	100
17. คร่าวเรือนมีการป้องกันอุบัติเหตุอย่างถูกวิธี	100
18. คร่าวเรือนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	100
19. คร่าวเรือนมีความอบอุ่น	100
หมวดที่ 3 ฝึกฝนการศึกษา (6 ตัวชี้วัด)	
20. เด็กอายุ 3 – 5 ปีเต็ม ได้รับการเลี้ยงดูเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน	100
21. เด็กอายุ 6 – 15 ปี ได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี	100
22. เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ได้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	50
23. เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี และไม่ได้เรียนต่อได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพ	80
24. คนอายุ 15 – 60 ปีเต็ม อ่านออกและเขียนภาษาไทยได้	100
25. คนในคร่าวเรือนได้รับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 ครั้ง	100
หมวดที่ 4 รายได้ก้าวหน้า (3 ตัวชี้วัด)	
26. คนอายุ 18 – 60 ปีเต็ม มีการประกอบอาชีพและมีรายได้	80
27. คนในคร่าวเรือนมีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าคนละ 20,000 บาทต่อปี	70
28. คร่าวเรือนมีการเก็บออมเงิน	60

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย /ร้อยละ
หมวดที่ 5 ปลุกฝังค่านิยมไทย (5 ตัวชี้วัด)	
29. คนในครัวเรือน ไม่ติดสุรา	100
30. คนในครัวเรือน ไม่สูบบุหรี่	50
31. คนอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปทุกคน ไปปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา	100
32. คนสูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือน	100
33. คนพิการ ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากคนในครัวเรือน	100
หมวดที่ 6 ร่วมใจพัฒนา (4 ตัวชี้วัด)	
34. ครัวเรือนมีคนเป็นสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน ตำบล	90
35. ครัวเรือนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่น	30
36. ครัวเรือนเข้าร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน	100
37. คนมีสิทธิ์ได้ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	100
รวม	

5. เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย

5.1 ความหมายของเทคนิคเดลฟาย

เทคนิคเดลฟาย คือ กระบวนการที่รวบรวมความคิดเห็นหรือการตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมีความถูกต้องน่าเชื่อถือมากที่สุด โดยผู้ที่ทำการวิจัยไม่ต้องนัดผู้เชี่ยวชาญในมาประชุมพบปะกันแต่ขอเรื่องให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนแสดงความคิดเห็น หรือตัดสินใจปัญหาในรูปแบบของการตอบแบบสอบถาม ซึ่งเทคนิคนี้จะทำให้ ผู้ทำการวิจัยสามารถระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญในที่ต่างๆ ได้โดยไม่มีข้อจำกัด และยังช่วยให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระและไม่ตกอยู่ในอิทธิพลทางความคิดของผู้อื่นหรือเสียงส่วนใหญ่ (ทงนง รongคำ 2540: 31)

5.2 ความเป็นมาของเทคนิคเดลฟาย

Helmet and Rescher (1959 อ้างถึงใน ทนง รongคำ 2540: 31) ตีกริของความ ถูกต้องแน่นอนในการทำนายนั้นมิได้แยกความเป็นวิทยาศาสตร์หรือไม่ใช่วิทยาศาสตร์ออกจากกัน แน่แน่นอนความถูกต้องแน่นอนเป็นสิ่งที่ต้องการ แต่วิชาการซึ่งนำมาใช้อย่างระบบและมีเหตุผล ต่างหากที่เป็นวิทยาศาสตร์ ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการคิดค้นหาวิธีที่จะให้ได้ความเป็นจริงยิ่งขึ้น เทคนิค การวิจัยแบบเดลฟายได้รับการพัฒนาขึ้นในปี พ.ศ. 2493 (ค.ศ 1950) โดยนักวิจัยของบริษัทแรนด์ (The Rand Corporation) ชื่อ โอลาฟ เฮลเมอร์ (Olaf Helmet) นอร์แมน ดาลกี (Narman Dalkey) และนิโคลาฟ เรสเซอร์ (Nicholas Rescher) (สุวรรณา เชื้อรัตนพงษ์ 2527: 69 อ้างถึงใน ทนง รong คำ 2540: 31) การศึกษาวิจัยโดยใช้ข้อมูลจาก ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่ต้องการวิจัย ได้เริ่มขึ้นอย่างมีระบบในปี พ.ศ. 2495 เทคนิคนี้ ได้ถูกปกปิดเป็นความลับมาตลอดเนื่องจากเป็น เทคนิคที่ทางกองทัพอเมริกาใช้ในการศึกษาและวิจัยสิ่งต่างๆ เดลฟายถูกเปิดเผยครั้งแรกในปี พ.ศ. 2505 หลังจากกองทัพอเมริกาหันมาใช้มาแล้ว 10 ปี (เกษม บุญอ่อน 2522 : 26 อ้างถึงใน ทนง รong คำ 2540 : 31) และองค์การธุรกิจหลายๆ แห่งก็เริ่มนำเทคนิคมาใช้แพร่หลายไปในส่วนต่างๆ ของ โลก เช่น คานาดา ยุโรปตะวันตก ญี่ปุ่น และรัสเซีย สำหรับประเทศไทยก็มีการนำเทคนิค เดลฟายมาใช้ เช่นกัน

5.3 กระบวนการของเทคนิคเดลฟาย

ทนง รongคำ (2540 : 31) กระบวนการการศึกษาแบบเดลฟายมีด้วยกันอย่างน้อย 3 รอบ แต่ละรอบมีรายละเอียดดังนี้

รอบที่ 1 การรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open – ended form) ให้ผู้เชี่ยวชาญตอบในประเด็นกว้าง ๆ เพื่อที่จะรวบรวมความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ทั้งหมด หลังจากนั้นเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญส่งกลับคืน แล้วนำแบบสอบถามที่ส่งคืน เหล่านี้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อรวบรวมความคิดเห็น ที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกันและแยก ความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เพื่อจัดสร้างแบบสอบถามรอบที่ 2

รอบที่ 2 การรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่พัฒนาจากข้อตอบของ ผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 แล้วจัดทำเป็นแบบสอบถามประเมินค่า 5 ระดับ (rating scale) แล้วนำ แบบสอบถามนี้ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อลงน้ำหนักของสำคัญในแต่ละข้อคำถาม หลังจากนั้นเก็บ แบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญส่ง กลับคือ แล้วนำแบบสอบถามเหล่านี้มาหาค่ามัธยฐาน (median) และ ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (interquartile range) ของแต่ละคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบ พร้อมทั้งระบุคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนที่ตอบเพื่อที่จะจัดสร้างแบบสอบถามรอบที่ 3

รอบที่ 3 การรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่พัฒนาจากข้อคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 ซึ่งแบบสอบถามในรอบที่ 3 นี้ จะแสดงให้เห็นค่าคำตอบเดิมของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 แต่ละท่านว่าตอบอย่างไรมีความแตกต่างจากมัธยฐาน (median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (interquartile range) ของคำตอบทั้งหมดในแต่ละข้ออย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจยืนยันคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่หรือต้องยืนยันคำตอบเดิมที่ไม่ได้อยู่ในขอบเขตพิสัยระหว่าง ควอไทล์ ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะแสดงข้อคิดเป็นเหตุผลประกอบด้วย บางครั้งอาจมีการรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 4 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ในการรวบรวมข้อมูลรอบที่ 3 เมื่อได้รับแบบสอบถามในรอบที่ 3 กลับคืนมาเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามนี้มาคำนวณหาค่า มัธยฐาน (median) พิสัยระหว่างควอไทล์ (interquartile range) และฐานนิยม (mode) ของคำตอบทั้งหมดของผู้เชี่ยวชาญแล้วอ่านผล โดยรวมที่ได้ในรอบที่ 4 การรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะ และวิธีการตอบเช่นเดียวกันกับรอบที่ 3 แต่ค่าทางสถิติของแต่ละข้อคำถามที่แสดงในแบบสอบถามรอบที่ 4 นี้ คิดจากผลการตอบแบบสอบถามของรอบที่ 3

อัลเฟรด ราสพ์ (Alfred Rasp อ้างถึงใน ประยูร ศรีประสาธน์, 2523) ศึกษาพบว่าการวิจัยจำนวนมากได้ตัดการส่งแบบสอบถามในรอบที่ 4 ออกไป ทั้งนี้เฉพาะที่ผ่านมาจะมีความแตกต่างกันน้อยมากในความคิดเห็นที่ได้จากรอบที่ 3 และรอบที่ 4 และข้อมูลที่ได้เพิ่มเติมนี้ก็ไม่คุ้มกับความพยายามในการดำเนินการจัดทำ

5.4 การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ

บุญวา ธรรมพิทักษ์ (2527: 92 อ้างถึงใน ทนง รongคำ 2540: 33) ผู้วิจัยคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ควรกระทำโดยการสัมภาษณ์ผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมผู้วิจัยบางคนส่งแบบสอบถามไปถึงคนในวงการ ขอให้เสนอชื่อบุคคลที่เหมาะสม แล้วทำการคัดเลือกบุคคลที่ถูกเสนอชื่อมากเป็นอันดับต้นๆ ส่วนในกรณีเรื่องที่ทำการวิจัยหรือวิเคราะห์ครอบคลุมความรู้หลายๆ ด้านผู้วิจัยจำเป็นต้องเชิญผู้เชี่ยวชาญจากด้านต่างๆ แล้วขอให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนประเมินตัวเองว่ามีความรู้ความเชี่ยวชาญในคำถามแต่ละข้อมากน้อยเพียงใดผู้วิจัยบางคนอาจพิจารณา คำตอบเพียงบางข้อของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนก็ได้

5.5 จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ทนง รongคำ (2540: 33) สำหรับจำนวนผู้เชี่ยวชาญนั้น แม้จะไม่มีกำหนดตายตัวว่าควรจะใช้จำนวนเท่าใดจึงเหมาะสม แต่จากการศึกษาวิจัย Thomas T. Macmillan พบว่าหากมีจำนวน ตั้งแต่ 17 คน ขึ้นไป อัตราของความคลาดเคลื่อน (error) จะมีน้อยมาก ซึ่งแสดงให้เห็นเป็นตารางการลดลงของความคลาดเคลื่อน และจำนวนของผู้เชี่ยวชาญ ได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.2 การลดลงของความคลาดเคลื่อนของจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสอบถามในเทคนิค เดลฟาย

จำนวนผู้เชี่ยวชาญ (panel size)	การลดของความคลาดเคลื่อน (error reduction)	ความคลาดเคลื่อนลดลง (net change)
1 - 5	1.20 - 0.70	0.50
5 - 9	0.70 - 0.58	0.12
9 - 13	0.58 - 0.54	0.04
13 - 17	0.54 - 0.50	0.04
17 - 21	0.50 - 0.48	0.02
21 - 25	0.48 - 0.46	0.02
25 - 29	0.46 - 0.44	0.02

ที่มา : Thomas T. Macmillan “The Delphi Technique” อ้างจาก เกษม บุญอ่อน
เดลฟาย – เทคนิคการวิจัย” คุรุปริทัศน์ 10 , ตุลาคม 2522 หน้า 20 – 28

เทคนิคแบบเดลฟายเป็นวิธีการ ที่ใช้กันมาตั้งแต่ดั้งเดิมในการหาความสอดคล้อง
ต้องกันหรือหาข้อยุติของความคิดเห็นของกลุ่มบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งคือ การอภิปรายกลุ่ม
ระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องและสรุปเป็นข้อตกลงร่วมกัน ซึ่งในวิธีนี้มักจะพยายามประนีประนอมระหว่าง
ความคิดเห็นที่แตกต่างกัน การประนีประนอมนี้มักจะเกิดขึ้นภายใต้อิทธิพลขององค์ประกอบทาง
จิตวิทยาบางประการ เช่น อิทธิพลจากสมาชิกของกลุ่มที่มีตำแหน่งหน้าที่ หรืออำนาจสูงสุดหรือ
แม้แต่จากผู้ที่เสียงดังที่สุดและความไม่เต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยต่อหน้าบุคคลอื่น
ของสมาชิกภายในกลุ่ม เป็นต้น ซึ่งทำให้ผลสรุปที่ได้จากการอภิปรายคลาดเคลื่อนไปจากที่ควรจะ
เป็นได้ ดังนั้นเทคนิคเดลฟายเป็นกระบวนการที่พยายามเอาชนะองค์ประกอบเหล่านี้ โดย
หลีกเลี่ยงการใช้วิธีการที่จะทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ (interaction) ระหว่างบุคคลและหันมาใช้วิธีการที่
กลุ่มผู้เชี่ยวชาญไม่จำเป็นต้องมาเผชิญหน้ากันรวมทั้งไม่มีการเปิดเผยรายชื่อด้วยว่ามีบุคคลใดบ้างที่
ได้รับเลือกมาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวสามารถป้องกันสมาชิกของ
กลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้พ้นจากการครอบงำทางด้านความคิดจากสมาชิกของกลุ่มคนอื่นๆ ได้และยังเป็น

วิธีการที่ทำให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตัดสินใจได้อย่างอิสระ มีความรู้สึกปลอดภัยถึงแม้ว่าจะมีความเห็นที่ตรงข้ามกับบุคคลอื่นก็ตาม (สมบุญรัตน์ ดันยะ 2534: 11 อ้างถึงใน ทนง รองคำ 2540: 34)

5.6 ลักษณะเด่นของเทคนิคเดลฟาย

5.6.1 การไม่เปิดเผยชื่อผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนไม่รู้ว่าเข้าร่วมคนอื่นๆ มีใครบ้างและไม่รู้ว่าคำตอบและความคิดเห็นต่างๆ เป็นของผู้ใด

5.6.2 การป้อนข้อมูลย้อนกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญผู้วิจัยจะส่งข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่วิเคราะห์แล้วกลับไปหาผู้เชี่ยวชาญทุกๆ คน

5.6.3 การใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะผ่านการวิเคราะห์ทางสถิติก่อนที่จะถูกส่งกลับยังผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน โดยทั่วไปผลวิเคราะห์ของข้อมูลจะอยู่ในรูปของมัธยฐาน(median) และพิสัยระหว่างควอไทล์(interquartile range)

5.7 ข้อดีของเทคนิคเดลฟาย

5.7.1 การใช้แบบสอบถามทางไปรษณีย์ ให้โอกาสผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนที่ตอบ ได้แสดงความคิดเห็นโดยไม่ได้รับอิทธิพลจากผู้อื่น หรือมีอิทธิพลต่อผู้อื่น

5.7.2 เมื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตอบในรอบแรกนี้ได้มีโอกาสที่จะได้ข้อมูลย้อนกลับในรอบที่ 1 รอบที่ 2 ทำให้เขาสามารถที่จะทบทวนความคิดเห็นว่าการใช้แบบสอบถามตามแบบเดลฟายให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์มากกว่าการสัมภาษณ์หรือจากการที่ให้ผู้เชี่ยวชาญนั่งอภิปรายประหลุมร่วมกัน

5.8 ปัญหาของเทคนิคเดลฟาย

5.8.1 ผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสอบถามบางครั้งไร้ราคาญ โดยเฉพาะในการให้คำตอบแบบสอบถามรอบแรกที่คำถามกว้างมาก ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจะต้องแสดงความคิดเห็นของตัวเอง

5.8.2 ต้องใช้เวลาในการวิจัยมากเนื่องจากการถามตอบโดยแบบสอบถาม 3 รอบ

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตบุคคล ได้มีผู้วิจัยไว้หลายท่าน โดยจะสรุปงานวิจัยที่ได้ดังนี้ต่อไปนี้

ศักดิ์ชัย ทวีศักดิ์ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพชีวิต ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลของการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความเข้าใจคุณภาพชีวิตเพียง 17 ตัวชี้วัด คือ รายได้ ชีวิตครอบครัว ที่อยู่อาศัย การมีงานทำ สุขภาพอนามัย อุปกรณ์เครื่องใช้ภายในบ้าน การสาธารณสุข โภคอาหาร การศึกษา มีคุณธรรม ความสัมพันธ์ทางสังคม มีที่ทำกิน

การประหยัด ไม่เป็นหนี้ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และการพักผ่อนหย่อนใจ
องค์ประกอบคุณภาพชีวิตที่ประชาชนพอใจมากที่สุด คือ ชีวิตในครอบครัวและไม่เป็นหนี้สิน
รองลงมา คือ รายได้ ที่อยู่อาศัย การมีงานทำ สุขภาพอนามัย น้อยที่สุด คือ การศึกษา อุปกรณ์ในการ
ประกอบอาชีพ และที่ทำกิน

ชุติมา เลาหวิจิตรจันทร์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาคุณภาพชีวิต
นักสังคมสงเคราะห์สังกัดกรุงเทพฯ ผลของการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตโดยรวมส่วนใหญ่อยู่ระดับ
ปานกลาง จากองค์ประกอบด้านคุณภาพชีวิต 9 ด้าน คือ สุขภาพดี มีที่อยู่อาศัย การศึกษาถ้วนทั่ว
ครอบครัวมีความสุข รายได้ดี ว่างและกิจกรรมนันทนาการ อยากร่วมพัฒนา พาสู่คุณธรรม รักษา
สิ่งแวดล้อม

อมรา พงศาพิชญ์ และคนอื่นๆ (2547: 55-62) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างและพัฒนา
ตัวชี้วัดคุณภาพและพัฒนาสังคมโดยชุมชนมีส่วนร่วม ผลจากการศึกษาพบว่าตัวชี้วัดระดับชุมชน
มีดังนี้

ตัวชี้วัดระดับชุมชน 9 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วยตัวชี้วัด ดังนี้

1. ครัวเรือนที่มีหนี้สินในระบบในชุมชน
2. ครัวเรือนที่มีหนี้สินนอกระบบในชุมชน
3. ครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์
4. การว่างงานของประชาชนในวัยทำงาน
5. มีโครงการแทรกแซงตลาดผลผลิตทางเกษตรกรรม
6. จำนวนครัวเรือนที่มีส่วนร่วมโครงการส่งเสริมการขายและแลกเปลี่ยนสินค้า

ในชุมชน

7. จำนวนครัวเรือนที่ร่วมสนับสนุนธุรกิจชุมชน
8. มีแหล่งเงินทุนที่มีการจัดการโดยชุมชน เพื่อชุมชน ของชุมชน
9. การขยายตัว
10. ครัวเรือนที่ทำเกษตรกรรมผสมผสาน / ทางเลือก
11. ครัวเรือนมีรายได้เพียงพอที่ใช้ซื้ออาหารบริโภคตลอดปี
12. ครัวเรือนที่ต้องซื้ออาหารร้านค้าบริโภค
13. ครัวเรือนที่ต้องกู้เงินนอกระบบเพื่อเป็นค่าอาหาร

ด้านที่ 2 ด้านการศึกษา

1. สมาชิกครัวเรือนในชุมชนที่จบการศึกษาภาคบังคับในระดับชุมชนและมีงานทำในชุมชน
2. จำนวนวิชาที่สอนเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชุมชน / ภูมิปัญญาในการเรียนการสอน
3. สมาชิกครัวเรือนที่ได้รับการฝึกวิชาชีพมาแล้วมีงานทำและมีรายได้ประจำ
4. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับชุมชน

ด้านที่ 3 ด้านการสุขภาพอนามัย

1. ผู้ป่วยโรค.....(ถามเฉพาะโรคที่มีในชุมชน)
2. การลดการพึ่งพายาแผนปัจจุบัน
3. จำนวนครัวเรือนที่มีสมาชิกเจ็บป่วยจากการใช้ / ผลการกระทบสารเคมีในรอบปี
4. ครัวเรือน / ประชากรที่มีการประกันสุขภาพ
5. การเข้าถึง / บริการ / เท่าเทียม / เพียงพอของการบริการทางการแพทย์

ด้านที่ 4 ด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อม

1. มืองค์การหรือกลุ่มที่ร่วมจัดการปัญหาขยะในชุมชน
2. จำนวนครัวเรือนที่มีการกำจัดขยะโดยการเผา / แยก / กลบ / ฟังแล่นากลับไปใช้ใหม่
3. จำนวนครัวเรือนที่ใช้น้ำจากแหล่งธรรมชาติผิวดินเพื่อการบริโภคตลอดปี
4. จำนวนครัวเรือนที่ใช้น้ำจากแหล่งธรรมชาติใต้ดินเพื่อการอุปโภคตลอดปี
5. จำนวนครัวเรือนที่ทำการเกษตรและใช้สารเคมีในการเกษตร
6. จำนวนครัวเรือนที่สมาชิกเป็นโรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจอันเนื่องมาจากมลพิษ

ในอากาศจากโรงงานอุตสาหกรรม

7. จำนวนการร้องเรียนกรณีปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน / ปี
8. การร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการแก้ไข
9. มีกฎหมายสาธารณะหรือมีข้อบังคับสำหรับชุมชนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
10. จำนวนครัวเรือนต่อพื้นที่ชุมชน
11. จำนวนครัวเรือนที่ย้ายเข้าชุมชนในรอบ 1 ปี
12. จำนวนเพิ่มขึ้นของความขัดแย้งภายในและระหว่างชุมชนในการแย่งชิง

ทรัพยากร

13. จำนวนเพิ่มขึ้นของความขัดแย้งระหว่างชุมชนกับรัฐ กับกลุ่มผลประโยชน์
14. จำนวนกิจกรรมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน

15. คริวเรือนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

ด้านที่ 5 ด้านวัฒนธรรมและจิตใจ

1. คริวเรือนที่เห็นว่าชุมชนของตนยังรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีความเชื่อ
ดั้งเดิมและหรือศิลปะพื้นบ้านไว้ได้
2. คริวเรือนในชุมชนที่พึ่งตนเองได้โดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการ
รักษาพยาบาลและการผลิตเครื่องอุปโภคบริโภค
3. จำนวนสถานเริงรมย์ / แหล่งอบายมุขในชุมชน
4. จำนวนสมาชิกชุมชนที่เข้าสถานเริงรมย์เป็นประจำ
5. คริวเรือนที่สมาชิกไม่คอบายมุข
6. รายจ่ายจากการซื้อผ่อนส่งสินค้าเกินความจำเป็นต่อรายได้ของคริวเรือน
7. คริวเรือนในชุมชนที่คิดว่ามีผู้นำทางศาสนาและหรือผู้นำท้องถิ่นที่เป็นตัวอย่าง
ที่ดีและเป็นที่พึ่งทางใจได้
8. คริวเรือนในชุมชนที่ร่วมประเพณีลงแขก ลงขัน หรือการแลกเปลี่ยนอื่นๆ
9. จำนวนครั้งการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อสาธารณชน
10. สมาชิกในชุมชนที่ช่วยเหลือสาธารณประโยชน์เป็นประจำ
11. คริวเรือนที่มีคนชราอยู่เพียงลำพัง
12. สมาชิกในชุมชนที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี ที่ออกไปทำงานนอกชุมชนเป็นระยะ
เวลานานกว่า 6 เดือนต่อหนึ่งปี

ด้านที่ 6 ด้านสื่อและข้อมูลข่าวสาร

1. คริวเรือนที่คิดว่าสมาชิกได้รับอิทธิพลด้านลบของสื่อ

ด้านที่ 7 ด้านประชาสังคม

- 1.สตรีในชุมชนที่มีบทบาทในกลุ่มสมาคมหรือองค์การระดับชุมชน / ระดับ
จังหวัด / ระดับประเทศ

ด้านที่ 8 ด้านครอบครัว

1. ชุมชนจัดสวัสดิการแก่ผู้ยากไร้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้การศึกษาค้นคว้าอิสระ

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ศึกษาจากประชากรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญจำแนกได้ ดังนี้

1.1.1 นักวิชาการสหกรณ์ ได้แก่ นักวิชาการสหกรณ์ 7 สำนักงานสหกรณ์

จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 5 ท่าน

1.1.2 เจ้าหน้าที่บริหารงานส่งเสริมสหกรณ์ ได้แก่ เจ้าหน้าที่บริหารงานส่งเสริมสหกรณ์ 7 จำนวน 5 ท่าน

1.1.3 ประธานกรรมการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่

- 1) ประธานกรรมการสหกรณ์การเกษตรภูมินารายณ์ จำกัด
- 2) ประธานกรรมการสหกรณ์การเกษตรกรมลาไสย จำกัด
- 3) ประธานกรรมการสหกรณ์การเกษตรสมเด็จ จำกัด
- 4) ประธานกรรมการสหกรณ์การเกษตรคำม่วง จำกัด
- 5) ประธานกรรมการสหกรณ์การเกษตรนิคมฯห้วยผึ้ง จำกัด
- 6) ประธานกรรมการสหกรณ์การเกษตรเมืองกาฬสินธุ์ จำกัด
- 7) ประธานกรรมการสหกรณ์การเกษตรยางตลาด จำกัด

1.1.4 ผู้จัดการหรือผู้ช่วยผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่

- 1) ผู้จัดการหรือผู้ช่วยผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรภูมินารายณ์ จำกัด
- 2) ผู้จัดการหรือผู้ช่วยผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรกรมลาไสย จำกัด
- 3) ผู้จัดการหรือผู้ช่วยผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรสมเด็จ จำกัด
- 4) ผู้จัดการหรือผู้ช่วยผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรคำม่วง จำกัด
- 5) ผู้จัดการหรือผู้ช่วยผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรนิคมฯห้วยผึ้ง จำกัด
- 6) ผู้จัดการหรือผู้ช่วยผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรเมืองกาฬสินธุ์ จำกัด
- 7) ผู้จัดการหรือผู้ช่วยผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรยางตลาด จำกัด

เนื่องจากการศึกษาค้นคว้าอิสระชิ้นนี้เป็นการศึกษาค้นคว้าอิสระรูปแบบการวิจัยและพัฒนา โดยใช้เทคนิคเคสฟายซึ่งต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญในการให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะจำนวนตั้งแต่

17 ท่านขึ้นไป โดยผู้ศึกษาได้พิจารณาคัดเลือกและเสนอผ่านทางคณะกรรมการพิจารณาผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาอนุมัติออกหนังสือเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญต่อไป โดยอาศัยหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. นักวิชาการสหกรณ์และเจ้าหน้าที่บริหารงานสหกรณ์ อาศัยหลักเกณฑ์
  - มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับการส่งเสริมสหกรณ์เกิน 10 ปีขึ้นไป
  - มีตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 7 ขึ้นไป
2. ประธานกรรมการสหกรณ์ อาศัยหลักเกณฑ์
  - มีประสบการณ์เป็นสมาชิกตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป
  - เคยเป็นประธานหรือคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ตั้งแต่ 2 วาระขึ้นไป
3. ผู้จัดการหรือผู้ช่วยผู้จัดการสหกรณ์ อาศัยหลักเกณฑ์
  - มีประสบการณ์ทำงานในสหกรณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป
  - มีวุฒิการศึกษาระดับอนุปริญญาขึ้นไป

ผู้ศึกษาทำหนังสือขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญ โดยชี้แจงรายละเอียด จุดประสงค์ ของการวิจัย รวมถึงความสำคัญและลำดับขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งขอความ สนิทใจในการตอบแบบสอบถามทั้ง 3 รอบ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

2.1 แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เทคนิคเดลฟาย

แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญถามเกี่ยวกับเรื่องเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการ ประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ประกอบด้วยแบบสอบถาม 3 ฉบับ ฉบับที่หนึ่งเป็นแบบสอบถาม ชนิดปลายเปิด ฉบับที่สองเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ และฉบับที่สามเป็น แบบสอบถามชนิดเดียวกับฉบับที่สองแต่เพิ่มค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

2.2 ต้นแบบชิ้นงานและแบบประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ

เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ : ศึกษาเฉพาะ สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย การประเมิน 5 ด้าน 31 เกณฑ์มาตรฐาน 50 ข้อบ่งชี้ และแบบประเมินสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิแบบประมาณค่า 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ 3 ฉบับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ฉบับที่ 1 (รอบที่ 1) เป็นแบบสอบถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างๆ เกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์

ฉบับที่ 2 (รอบที่ 2) นำคำตอบที่ได้จากการตอบรอบที่ 1 มาปรับปรุงข้อความเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และต่อท้ายด้วยข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญท่านเดิม ขอความร่วมมืออีกครั้งในการตอบแบบสอบถาม

ฉบับที่ 3 (รอบที่ 3) นำคำตอบที่ได้จากมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ในรอบที่ 2 มาคำนวณหาค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างค่าควอไทล์ แล้วสร้างแบบสอบถามฉบับที่ 3 โดยใช้ข้อความชุดเดิม พร้อมทั้งเพิ่มค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของแต่ละข้อความเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้ทราบคำตอบของกลุ่มและทบทวนคำตอบของตนเองและขอรับการยืนยันคำตอบที่แตกต่างจากกลุ่มด้วย

3.2 ต้นแบบชิ้นงานและแบบประเมินของผู้ทรงวุฒิ

เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ : ศึกษาเฉพาะสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย การประเมิน 5 ด้าน 30 เกณฑ์มาตรฐาน 49 ข้อบ่งชี้ และแบบประเมินสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิแบบประมาณค่า 5 ระดับ

การส่งแบบสอบถามและการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการดังนี้

3.2.1 ติดต่อขอความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือและตอบแบบสอบถาม

3.2.2 ติดต่อขอความร่วมมือจากสำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากนักวิชาการสหกรณ์และเจ้าหน้าที่บริหารงานส่งเสริมสหกรณ์

3.2.3 ติดต่อขอความร่วมมือจากสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากประธานคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และผู้จัดการหรือผู้ช่วยผู้จัดการสหกรณ์

3.3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษานำส่งพร้อมกับรับคืนทางไปรษณีย์ และนำส่งพร้อมกับรับคืนด้วยตนเองในกรณีที่ผู้ศึกษาสามารถเดินทางไปพบผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิได้

แบบสอบถามที่ถามผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 ผู้ศึกษาส่งไป 24 ฉบับ ได้รับกลับคืน 24 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ในการส่งแบบสอบถามเคลฟายนี้เริ่มส่งแบบสอบถามตั้งแต่วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2551 และสิ้นสุดในวันที่ 18 เมษายน 2551

แบบสอบถามที่ประเมินต้นแบบชิ้นงานผู้ศึกษาได้ส่งเพื่อตรวจสอบ จำนวน 5 ท่าน และได้รับคืนมาครบจำนวน คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ

วิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 รอบ รอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษานำคำตอบและข้อเสนอแนะที่ได้มาสร้างเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำส่งผู้เชี่ยวชาญทางไปรษณีย์ขอความร่วมมือให้ลงอันดับความคิดเห็น แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของแต่ละข้อจากนั้นจึงส่งแบบสอบถามรอบที่ 3 กลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นแบบสอบถามเดียวกับรอบที่ 2 แต่เพิ่มตำแหน่งมัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยใช้ค่าสถิติดังนี้

4.2.1 มัธยฐาน สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาค่ามัธยฐานของแต่ละข้อความมีดังนี้ (Glass & Stanley 1970 : 58 – 59 อ้างถึงใน ทรวง รงค์ 2540 : 55)

$$\text{มัธยฐาน} = L + I \left(\frac{\frac{N}{2} - F_1}{F_2} \right)$$

เมื่อ L = จีดจำกัดล่างของอันดับคะแนนที่มีค่ามัธยฐานอยู่

I = อัตรากวาระชั้นคะแนน

N = จำนวนความถี่ทั้งหมด

F_1 = ความถี่สะสมจากชั้นคะแนนต่ำสุดถึงจีดชั้นคะแนนที่เป็นจีดจำกัดบนของชั้นก่อนที่มีมัธยฐานตกอยู่

F_2 = ความถี่ของชั้นคะแนนที่มีมัธยฐานตกอยู่

4.2.2 พิสัยระหว่างควอไทล์ สูตรที่ใช้คำนวณมีดังนี้

$$\text{พิสัยระหว่างควอไทล์} = Q_3 - Q_1$$

สูตรการคำนวณใช้เช่นเดียวกับสูตรการหาค่ามัธยฐาน แต่แทนค่า $\frac{N}{2}$ ด้วย

$\frac{N}{4}$ ในการหาควอไทล์ที่ 1 และแทนค่า $\frac{N}{2}$ ด้วย $\frac{3N}{4}$ ในการหาควอไทล์ที่ 3 และนำไปแปรผลแต่ละข้อความดังนี้

1 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นไปได้น้อยที่สุดหรือเป็นไปได้เลย

2 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นไปได้น้อย

3 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นไปได้พอสมควร

4 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นไปได้มาก

5 หมายถึง ข้อความนั้นเป็นไปได้มากที่สุด

ค่ามัธยฐานที่คำนวณได้จากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ แปลความหมายได้

ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

ค่ามัธยฐานต่ำกว่า 1.5 หมายถึง ข้อความนั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าเป็นไปได้
น้อยที่สุด

ค่ามัธยฐานที่อยู่ระหว่าง 1.5 – 2.49 หมายถึง ข้อความนั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็น
ว่าเป็นไปได้น้อย

ค่ามัธยฐานที่อยู่ระหว่าง 2.5 – 3.49 หมายถึง ข้อความนั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็น
ว่าเป็นไปได้บ้างพอสมควร

ค่ามัธยฐานที่อยู่ระหว่าง 3.5 – 4.49 หมายถึง ข้อความนั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็น
ว่าเป็นไปได้มาก

ค่ามัธยฐาน 4.5 และ 4.5 ขึ้นไป หมายถึง ข้อความนั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็น
ว่าเป็นไปได้มากที่สุด

สำหรับการคำนวณค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Quartile Rage) โดยการค่าของความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 1 กับควอไทล์ที่ 3 ($Q_3 - Q_1$) ผู้ศึกษากำหนดค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ของข้อความใดที่มีค่าตั้งแต่ 1.50 ลงมาแสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดที่มีต่อข้อความนั้นๆ สอดคล้องกัน ถ้าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความนั้นมีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นไม่สอดคล้องกัน

จากการกำหนดค่าสถิติ ทั้งค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์ในการตัดสินว่าข้อความที่จะนำมาพิจารณาเป็นเกณฑ์ประเมินได้นั้น ข้อความนั้น

จะต้องมีค่ามัธยฐานมากกว่า หรือเท่ากับ 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์จะต้องน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.5 ซึ่งแสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญต่อข้อความนั้นสอดคล้องกัน

4.2 วิเคราะห์ชิ้นงาน

นำผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 3 มาสร้างเป็นต้นแบบชิ้นงาน และส่งให้ผู้ทรงวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและแสดงความคิดเห็น แล้วนำมาสรุปโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในการแปลความหมายของแต่ละองค์ประกอบในต้นแบบชิ้นงานดังนี้

ค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่า 1.50 หมายถึง ต้นแบบชิ้นงานไม่มีคุณภาพเลย

ค่าเฉลี่ยที่อยู่ระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง ต้นแบบชิ้นงานมีคุณภาพน้อยมาก

ค่าเฉลี่ยที่อยู่ระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายถึง ต้นแบบชิ้นงานมีคุณภาพปานกลาง

ค่าเฉลี่ยที่อยู่ระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายถึง ต้นแบบชิ้นงานมีคุณภาพมาก

ค่าเฉลี่ยที่อยู่ระหว่าง 4.5 ขึ้นไป หมายถึง ต้นแบบชิ้นงานมีคุณภาพมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ เพื่อแสดงถึงขั้นตอนการสร้างเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญว่าจะมีข้อสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกันตามกรอบที่กำหนดไว้ในด้านต่างๆ โดยข้อมูลที่รวบรวมได้แบ่งเป็น 2 ส่วนได้แก่

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสอบถามเทคนิคเคลฟาย
- ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ จากแบบสอบถามเคลฟาย
- ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลต้นแบบขึ้นงาน

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสอบถามเทคนิคเคลฟาย

1.1 จำนวนร้อยละผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ชาย	16	66.67
หญิง	8	33.33
รวม	24	100.00

จากตารางที่ 4.1 แสดงว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นผู้ชาย

1.2 จำนวนร้อยละผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ มีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ(ปี)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
30-40	1	4.16
40-50	12	50.00
50-60	7	29.17
60 ปี ขึ้นไป	4	16.67
รวม	24	100.00

จากตารางที่ 4.2 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญส่วนมากที่อายุอยู่ในช่วง 40-50 ปี

1.3 จำนวนร้อยละผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามคุณวุฒิ มีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า ม.6	2	8.33
ม.6	4	16.67
ปวช.	-	-
ปวท./ปวส./อนุปริญญา	3	12.50
ปริญญาตรี	15	62.50
รวม	24	100.00

จากตารางที่ 4.3 แสดงว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีระดับความรู้ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี

1.4 จำนวนร้อยละผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่งปัจจุบัน รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่งงานที่รับผิดชอบ

ตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
ผู้ช่วยผู้จัดการสหกรณ์	1	4.17
ผู้จัดการสหกรณ์	6	25.00
ประธานคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์	7	29.17
เจ้าหน้าที่บริหารงานแนะนำส่งเสริมสหกรณ์	5	20.83
นักวิชาการสหกรณ์	5	20.83
รวม	24	100

จากตารางที่ 4.4 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วยฝ่ายประธานคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มากที่สุดและมีผู้จัดการสหกรณ์ เป็นอันดับรองลงมา

1.5 จำนวนร้อยละผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ เกี่ยวกับสหกรณ์ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ เกี่ยวกับสหกรณ์

ระยะเวลา	จำนวน	ร้อยละ
10 -15 ปี	2	8.33
15 - 20 ปี	10	41.67
20 - 25 ปี	5	20.83
25 ปี ขึ้นไป	7	29.17
รวม	24	100.00

จากตารางที่ 4.5 แสดงว่าผู้ตอบเชี่ยวชาญมีระยะเวลาการปฏิบัติงานต่างๆ เกี่ยวกับสหกรณ์ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 15 – 20 ปี

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ จากการแบบสอบถามเดลฟาย

2.1 จำนวนร้อยละระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการนำเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ ไปใช้ประโยชน์ในการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนร้อยละระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการนำเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ ไปใช้ประโยชน์ในการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ได้มากน้อยเพียงใด

ระดับความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	10	41.67
มาก	12	50.00
พอสมควร	2	8.33
น้อย	-	-
น้อยสุด	-	-
รวม	24	100

จากตารางที่ 4.6 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นว่าเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ นำไปใช้ประโยชน์ในการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ได้มาก

2.2 จำนวนร้อยละระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับผู้ประเมินคุณภาพสมาชิกควรเป็นผู้ใด

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนร้อยละระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ ผู้ประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์

ผู้ประเมินคุณภาพสมาชิก	จำนวน	ร้อยละ
ประธานกรรมการดำเนินการสหกรณ์	4	16.66
คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์	5	20.83
ประธานกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มในสหกรณ์	13	54.16
ผู้จัดการสหกรณ์	13	54.16

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ผู้ประเมินคุณภาพสมาชิก	จำนวน	ร้อยละ*
เจ้าหน้าที่ฝ่ายบัญชี	3	12.50
เจ้าหน้าที่ฝ่ายสินเชื่อ	13	54.16
เจ้าหน้าที่ฝ่ายตลาด	4	16.66
เจ้าหน้าที่การเงิน	2	8.33
ตัวสมาชิกเอง	5	20.83
อื่นๆ	2	8.33

หมายเหตุ เนื่องจากแบบสอบถามข้อนี้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ประเมินคุณภาพสมาชิกได้มากกว่า 1 ท่าน การคำนวณร้อยละจึงคำนวณจากความถี่เทียบกับจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

จากตารางที่ 4.7 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นว่าประธานกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มในสหกรณ์ ผู้จัดการสหกรณ์ และเจ้าหน้าที่สินเชื่อ ควรเป็นผู้ประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์

2.3 จำนวนร้อยละระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพควรนำมาสร้างแบบประเมินคุณภาพสมาชิกที่ใช้เวลาประเมินเท่าไร

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนร้อยละระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพควรนำมาสร้างแบบประเมินคุณภาพสมาชิกที่ใช้เวลาประเมินเท่าไร

ระยะเวลาที่ใช้ประเมิน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 10 นาที	8	33.33
ไม่เกิน 15 นาที	7	29.17
ไม่เกิน 20 นาที	7	29.17
เกิน 20 นาทีขึ้นไป	2	8.33
รวม	24	100.00

จากตารางที่ 4.8 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นว่าเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพควรนำมาสร้างแบบประเมินคุณภาพสมาชิกที่ใช้เวลาประเมินไม่เกิน 10 นาที

2.4 จำนวนร้อยละระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพควรนำมาสร้างแบบประเมินคุณภาพสมาชิกที่เป็นลักษณะเช่นใด

ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนร้อยละระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับระยะเวลาในการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์

ระยะเวลาที่ใช้ประเมิน	จำนวน	ร้อยละ
แบบเช็ครายการ(Check list)	16	66.67
แบบอัตนัย	6	25.00
อื่นๆ	2	8.33
รวม	24	100.00

จากตารางที่ 4.9 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นว่าเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพควรนำมาสร้างแบบประเมินคุณภาพสมาชิกที่เป็นแบบเช็ครายการ(Check list)

2.5 จำนวนร้อยละระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับหัวข้อหรือกรอบเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพควรเป็นเรื่องใดบ้าง

ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวนร้อยละระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับหัวข้อหรือกรอบเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

หัวข้อหรือกรอบเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ	จำนวน	ร้อยละ*
ด้านการปฏิบัติตามอุดมการณ์สหกรณ์	23	96.83
ด้านการร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์	24	100.00
ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสหกรณ์	24	100.00
ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมสมาชิกสหกรณ์	23	96.83
ด้านความศรัทธาในสหกรณ์	24	100.00

* หมายเหตุ เนื่องจากแบบสอบถามข้อนี้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้อหรือกรอบเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพได้มากกว่า 1 ด้าน การคำนวณร้อยละจึงคำนวณจากความถี่เทียบกับจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

จากตารางที่ 4.10 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นว่าเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพควรครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน

2.6 ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอเตอร์ของเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพและข้อบ่งชี้ของเกณฑ์แต่ละข้อ ในด้านการปฏิบัติตามอุดมการณ์สหกรณ์

ตารางที่ 4.11 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอเตอร์ของเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพและข้อบ่งชี้ของเกณฑ์แต่ละข้อ ในด้านการปฏิบัติตามอุดมการณ์สหกรณ์

เกณฑ์ที่	ข้อบ่งชี้ที่	มัธยฐาน	ค่าพิสัยระหว่างควอเตอร์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
1.1		4.33	0.33	มาก	สอดคล้อง
	1.1.1	4.00	0.66	มาก	สอดคล้อง
	1.1.2	3.58	1.25	มาก	สอดคล้อง
	1.1.3	2.33	2.00	น้อย	สอดคล้อง
1.2		4.43	0.33	มาก	สอดคล้อง
	1.2.1	4.14	1.24	มาก	สอดคล้อง
	1.2.2	3.63	0.70	มาก	สอดคล้อง
	1.2.3	2.00	0.66	น้อย	สอดคล้อง
1.3		4.14	0.62	มาก	สอดคล้อง
	1.3.1	4.00	0.50	มาก	สอดคล้อง
	1.3.2	2.45	0.55	พอสมควร	สอดคล้อง
1.4		4.20	0.97	มาก	สอดคล้อง
	1.4.1	3.71	1.34	มาก	สอดคล้อง
	1.4.2	3.33	1.75	พอสมควร	ไม่สอดคล้อง
	1.4.3	4.14	1.24	มาก	สอดคล้อง
	1.4.4	3.33	1.5	พอสมควร	สอดคล้อง

1.2.2 ซ่อมแซม ปรับปรุง อุปกรณ์เหลือใช้มาใช้ประโยชน์

เกณฑ์ข้อที่ 1.3 พัฒนาดน มีข้อบ่งชี้คือ

1.3.1 มีการหาความรู้ในอาชีพของตน เช่น ทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ทำบัญชีครัวเรือน เข้าอบรมเพิ่มความรู้จากหน่วยงานต่างๆ เป็นต้น

เกณฑ์ข้อที่ 1.4 พยายามหลีกเลี่ยงอบายมุข มีข้อบ่งชี้คือ

1.4.1 ลดดื่มเหล้า ดื่มเฉพาะงานสังคม ประเพณี

1.4.2 ลดเล่นการพนัน

เกณฑ์ข้อที่ 1.5 เสียสละเพื่อส่วนรวม มีข้อบ่งชี้คือ

1.5.1 ร่วมทำบุญงานพิธีของวัด ชุมชน ในพื้นที่ดำเนินงานของสหกรณ์

เกณฑ์ข้อที่ 1.6 ร่วมใจสามัคคี มีข้อบ่งชี้คือ

1.6.1 ร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน เช่น พัฒนาวัด หมู่บ้าน โรงเรียน ที่สาธารณะ เป็นต้น

1.6.2 ร่วมกิจกรรมพัฒนาสหกรณ์ เช่น ฝ่าป่าสหกรณ์ โครงการที่สหกรณ์จัดขึ้น

เป็นต้น

เกณฑ์ข้อที่ 1.7 ซื่อตรงต่อกติกา มีข้อบ่งชี้คือ

1.7.1 ไม่มีการปฏิบัติผิดตามข้อบังคับ ระเบียบของสหกรณ์

1.7.2 ไม่มีการปฏิบัติผิดตามข้อบังคับ ระเบียบของชุมชน

1.7.3 ปฏิบัติตามกติกาและมารยาทของสังคม

เกณฑ์ข้อที่ 1.8 มีเมตตารักใคร่

1.8.1 ได้ช่วยเหลือสมาชิกด้วยกัน เช่น ฌาปนกิจศพ ทำบุญงานตามประเพณี (ฮิต 12 คลอง 14)

1.8.2 ร่วมทำบุญของญาติ พี่น้อง ของสมาชิกสหกรณ์

2.7 คำมั่นสัญญาและคำพิสัยระหว่างคลองไต้ของเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพและข้อบ่งชี้ของเกณฑ์แต่ละข้อ ในด้านการร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์

ตารางที่ 4.12 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างคลอไทล์ของเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพและข้อบ่งชี้ของเกณฑ์แต่ละข้อ ในด้านการร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์

เกณฑ์ที่	ข้อบ่งชี้ที่	มัธยฐาน	ค่าพิสัยระหว่าง คลอไทล์	ระดับความเห็น ด้วย	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
2.1		4.25	0.88	มาก	สอดคล้อง
	2.1.1	2.83	1.00	พอสมควร	สอดคล้อง
	2.1.2	3.71	1.34	มาก	สอดคล้อง
	2.1.3	2.40	1.24	พอสมควร	สอดคล้อง
	2.1.4	2.40	1.60	พอสมควร	ไม่สอดคล้อง
	2.1.5	2.88	2.03	พอสมควร	ไม่สอดคล้อง
2.2		4.33	0.67	มาก	สอดคล้อง
	2.2.1	1.8	2.08	น้อย	ไม่สอดคล้อง
	2.2.2	3.54	1.36	มาก	สอดคล้อง
	2.2.3	2.30	1.54	น้อย	ไม่สอดคล้อง
	2.2.4	3.02	2.22	น้อย	ไม่สอดคล้อง
	2.2.5	3.00	1.50	พอสมควร	สอดคล้อง
2.3		4.29	0.79	มาก	สอดคล้อง
	2.3.1	4.25	1.30	มาก	สอดคล้อง
	2.3.2	3.11	0.67	พอสมควร	สอดคล้อง
	2.3.3	2.64	1.41	พอสมควร	สอดคล้อง
	2.3.4	1.80	2.50	น้อย	ไม่สอดคล้อง
2.4		3.50	1.00	มาก	สอดคล้อง
	2.4.1	1.80	2.08	น้อย	ไม่สอดคล้อง
	2.4.2	3.63	0.70	มาก	สอดคล้อง
	2.4.3	2.71	1.83	พอสมควร	ไม่สอดคล้อง
2.5		4.25	0.88	มาก	สอดคล้อง
	2.5.1	1.75	3.59	น้อย	ไม่สอดคล้อง
	2.5.2	3.70	1.25	มาก	สอดคล้อง
	2.5.3	4.20	1.10	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

เกณฑ์ที่	ข้อบ่งชี้ที่	มาตรฐาน	ค่าพิสัยระหว่าง คลอไทล์	ระดับความเห็น ด้วย	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
	2.5.4	4.09	1.37	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.12 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีระดับความคิดเห็นตั้งแต่มากขึ้นไปและสอดคล้องกัน ต่อเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ 5 ข้อจาก 5 ข้อ และผู้เชี่ยวชาญมีระดับความคิดเห็นตั้งแต่มากขึ้นไปและสอดคล้องกัน ต่อข้อบ่งชี้ 7 ข้อจาก 21 ข้อ ดังนี้

เกณฑ์ข้อที่ 2.1 ร่วมทำธุรกิจรวบรวมข้าวเปลือก มีข้อบ่งชี้คือ

2.1.2 สมาชิกปลูกข้าว และมาขายข้าวเปลือกให้สหกรณ์

เกณฑ์ข้อที่ 2.2 ร่วมทำธุรกิจซื้อปุ๋ย มีข้อบ่งชี้คือ

2.2.2 สมาชิกจำเป็นต้องใช้ปุ๋ย และมาซื้อปุ๋ยที่สหกรณ์

เกณฑ์ข้อที่ 2.3 ร่วมทำธุรกิจสินเชื่อ มีข้อบ่งชี้คือ

2.3.1 สมาชิกกู้ยืมและปฏิบัติตามสัญญาถูกต้อง

เกณฑ์ข้อที่ 2.4 ร่วมฝากเงิน มีข้อบ่งชี้คือ

2.4.2 สมาชิกมียอดสุทธิฝาก – ถอน ตั้งแต่ 1 บาทต่อปีขึ้นไป

เกณฑ์ข้อที่ 2.5 ร่วมซื้อหุ้นสหกรณ์ มีข้อบ่งชี้คือ

2.5.2 สมาชิกซื้อหุ้นตั้งแต่ 1 หุ้นขึ้นไป

2.5.3 สมาชิกซื้อหุ้นมากกว่า 360 หุ้นขึ้นไป

2.5.4 สมาชิกซื้อหุ้นตามสัดส่วนของการกู้เงิน

2.8 ค่ามาตรฐานและค่าพิสัยระหว่างคลอไทล์ของเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพและข้อบ่งชี้ของเกณฑ์แต่ละข้อ ในด้านการมีส่วนร่วมบริหารจัดการสหกรณ์

ตารางที่ 4.13 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควิลของเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพและข้อ
บ่งชี้ของเกณฑ์แต่ละข้อ ในด้านการมีส่วนร่วมบริหารจัดการสหกรณ์

เกณฑ์ที่	ข้อบ่งชี้ที่	มัธยฐาน	ค่าพิสัยระหว่าง ควิล	ระดับความเห็น ด้วย	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
3.1		4.25	0.88	มาก	สอดคล้อง
	3.1.1	4.33	0.33	มาก	สอดคล้อง
	3.1.2	4.25	1.62	มาก	ไม่สอดคล้อง
	3.1.3	4.29	1.41	มาก	สอดคล้อง
3.2		4.45	0.55	มาก	สอดคล้อง
	3.2.1	4.36	0.32	มาก	สอดคล้อง
	3.2.2	4.14	1.37	มาก	สอดคล้อง
	3.2.3	4.43	0.57	มาก	สอดคล้อง
3.3		4.42	0.57	มาก	สอดคล้อง
	3.3.1	4.40	0.33	มาก	สอดคล้อง
	3.3.2	3.83	1.85	มาก	ไม่สอดคล้อง
3.4		3.85	0.90	มาก	สอดคล้อง
	3.4.1	3.77	1.29	มาก	สอดคล้อง
	3.4.2	3.42	1.75	มาก	ไม่สอดคล้อง
3.5		3.85	0.90	มาก	สอดคล้อง
	3.5.1	3.87	1.33	มาก	สอดคล้อง
	3.5.2	3.80	0.85	มาก	สอดคล้อง
3.6		4.40	0.60	มาก	สอดคล้อง
	3.6.1	4.25	1.30	มาก	สอดคล้อง
	3.6.2	2.00	3.15	น้อย	ไม่สอดคล้อง
3.7		4.40	0.60	มาก	สอดคล้อง
	3.7.1	4.25	1.33	มาก	สอดคล้อง
	3.7.2	3.25	1.80	มาก	ไม่สอดคล้อง
	3.7.3	3.40	2.00	พอสมควร	ไม่สอดคล้อง

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

เกณฑ์ที่	ข้อบ่งชี้ที่	มัธยฐาน	ค่าพิสัยระหว่าง คลอไทล์	ระดับความเห็น ด้วย	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
3.8		4.33	0.33	มาก	สอดคล้อง
	3.8.1	3.60	0.83	มาก	สอดคล้อง
	3.8.2	3.88	1.77	มาก	ไม่สอดคล้อง
	3.8.3	3.12	1.5	พอสมควร	สอดคล้อง
	3.8.4	3.90	1.15	มาก	สอดคล้อง
3.9		4.00	0.53	มาก	สอดคล้อง
	3.9.1	3.85	0.63	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.13 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีระดับความคิดเห็นตั้งแต่มากขึ้นไปและสอดคล้องกัน ต่อเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ 9 ข้อจาก 9 ข้อ และผู้เชี่ยวชาญมีระดับความคิดเห็นตั้งแต่มากขึ้นไปและสอดคล้องกัน ต่อข้อบ่งชี้ 14 ข้อจาก 24 ข้อ ดังนี้

เกณฑ์ข้อที่ 3.1 มีส่วนร่วมการเลือกประธานกลุ่มย่อย มีข้อบ่งชี้คือ

3.1.1 เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยเพื่อเลือกประธานกลุ่มย่อย

3.1.2 ยอมรับมติที่ประชุมกลุ่มย่อย

เกณฑ์ข้อที่ 3.2 มีส่วนร่วมการเลือกคณะกรรมการ/ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ มีข้อบ่งชี้คือ

3.2.1 เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีเพื่อเลือกคณะกรรมการ / ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์

3.2.2 แสดงความคิดเห็น สอบถาม ข้อมูลในการเลือกคณะกรรมการ / ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี

3.2.3 ยอมรับมติที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี

เกณฑ์ข้อที่ 3.3 รับทราบผลการดำเนินงานของสหกรณ์/งบการเงินสหกรณ์ มีข้อบ่งชี้คือ

3.3.1 เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีเพื่อรับทราบผลการดำเนินงานสหกรณ์ / งบการเงินสหกรณ์

เกณฑ์ข้อที่ 3.4 ติดตามแผนกลยุทธ์ของสหกรณ์ มีข้อบ่งชี้คือ

3.4.1 เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีเพื่อติดตามแผนกลยุทธ์ของสหกรณ์

เกณฑ์ข้อที่ 3.5 แสดงความพึงพอใจต่อการให้บริการของสหกรณ์ มีข้อบ่งชี้คือ

3.5.1 ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของสหกรณ์

3.5.2 แสดงความคิดเห็นต่อการให้บริการของสหกรณ์ในที่ประชุมใหญ่สามัญ

ประจำปี

เกณฑ์ข้อที่ 3.6 มีส่วนร่วมในการจัดการธุรกิจสินเชื่อ มีข้อบ่งชี้คือ

3.6.1 นำเงินกู้ไปใช้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์

เกณฑ์ข้อที่ 3.7 มีส่วนร่วมในการจัดการธุรกิจรวบรวมข้าวเปลือก มีข้อบ่งชี้คือ

3.7.1 แจกแผนการขายข้าวเปลือกให้แก่สหกรณ์

เกณฑ์ข้อที่ 3.8 มีส่วนร่วมในการจัดการธุรกิจรวมซื้อปุ๋ยกับสหกรณ์ มีข้อบ่งชี้คือ

3.8.1 แจกแผนการซื้อปุ๋ยให้แก่สหกรณ์

3.8.4 แจกผลการใช้ปุ๋ยที่ซื้อไปจากสหกรณ์ให้สหกรณ์ทราบ

เกณฑ์ข้อที่ 3.9 การร่วมประชุมกลุ่มย่อย มีข้อบ่งชี้คือ

3.9.1 ร่วมประชุมกลุ่มย่อยตั้งแต่ 80 % ของจำนวนการประชุม

3.9.3 แสดงความคิดเห็นในที่ประชุมกลุ่มย่อย

2.9 ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอเตอร์ของเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพและข้อบ่งชี้

ของเกณฑ์แต่ละข้อ ในด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมสมาชิกสหกรณ์

ตารางที่ 4.14 แสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอเตอร์ของเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพและข้อบ่งชี้ของเกณฑ์แต่ละข้อ ในด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมสมาชิกสหกรณ์

เกณฑ์ที่	ข้อบ่งชี้ที่	มัธยฐาน	ค่าพิสัยระหว่างควอเตอร์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
4.1		4.20	0.85	มาก	สอดคล้อง
	4.1.1	3.54	1.36	มาก	สอดคล้อง
	4.1.2	2.83	1.67	น้อย	ไม่สอดคล้อง
	4.1.3	2.50	2.25	น้อย	ไม่สอดคล้อง
	4.1.4	3.50	1.83	มาก	ไม่สอดคล้อง
4.2		4.20	0.85	มาก	สอดคล้อง
	4.2.1	4.07	1.33	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

เกณฑ์ที่	ข้อบ่งชี้ที่	มาตรฐาน	ค่าพิสัยระหว่าง คลอไทม์	ระดับความเห็น ด้วย	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
	4.2.2	4.00	2.50	มาก	ไม่สอดคล้อง
4.3		4.14	1.02	มาก	สอดคล้อง
	4.3.1	4.20	1.35	มาก	สอดคล้อง
	4.3.2	4.20	1.20	มาก	สอดคล้อง
4.4		4.07	1.03	มาก	สอดคล้อง
	4.4.1	4.07	1.37	มาก	สอดคล้อง
	4.4.2	2.00	3.00	น้อย	ไม่สอดคล้อง
4.5		4.40	0.60	มาก	สอดคล้อง
	4.5.1	2.63	2.20	น้อย	ไม่สอดคล้อง
	4.5.2	4.09	1.37	มาก	สอดคล้อง
	4.5.3	2.75	2.00	พอสมควร	ไม่สอดคล้อง
4.6		4.20	0.85	มาก	สอดคล้อง
	4.6.1	3.42	1.75	พอสมควร	ไม่สอดคล้อง
	4.6.2	4.00	1.25	มาก	สอดคล้อง
4.7		4.37	0.63	มาก	สอดคล้อง
	4.7.1	4.20	1.10	มาก	สอดคล้อง
	4.7.2	4.25	1.29	มาก	สอดคล้อง
	4.7.3	4.25	1.20	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.14 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีระดับความคิดเห็นตั้งแต่มากขึ้น ไปและ
สอดคล้องกัน ต่อเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ 7 ข้อจาก 7 ข้อ และผู้เชี่ยวชาญมีระดับความคิดเห็น
ตั้งแต่มากขึ้น ไปและสอดคล้องกัน ต่อข้อบ่งชี้ 10 ข้อจาก 18 ข้อ ดังนี้

เกณฑ์ข้อที่ 4.1 ทาน - การให้การเสีย มีข้อบ่งชี้คือ

4.1.1 ร่วมทำบุญงานพิธีของวัด ชุมชน

เกณฑ์ข้อที่ 4.2 ศิล - การควบคุมตนเอง มีข้อบ่งชี้คือ

4.2.1 ไม่มีเรื่องทะเลาะวิวาทกับสมาชิกสหกรณ์หรือคนในชุมชน

เกณฑ์ข้อที่ 4.3 ปัญญา – ฝึกฝนพัฒนาตนเอง มีข้อบ่งชี้คือ

4.3.1 มีการศึกษาอบรมความรู้ต่างๆ เช่น บัญชีครัวเรือน ปุ๋ยชีวภาพ ฝึกออาชีพเสริมจากหน่วยงานๆ เป็นต้น

4.3.2 ติดตามข่าวสาร บ้านเมือง สังคม ทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ เป็นประจำ

เกณฑ์ข้อที่ 4.4 วิริยะ – ความเพียร มีข้อบ่งชี้คือ

4.4.1 นำความรู้จากข้อ 4.3.1 มาฝึกปฏิบัติจริง

เกณฑ์ข้อที่ 4.5 อดทน – ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ มีข้อบ่งชี้คือ

4.5.2 ไม่ผิดสัญญากับสหกรณ์

เกณฑ์ข้อที่ 4.6 เมตตา – ความโอบอ้อมอารี เห็นใจซึ่งกันและกัน มีข้อบ่งชี้คือ

4.6.2 ร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน เช่น หมู่บ้าน โรงเรียน ที่สาธารณะ เป็นต้น

เกณฑ์ข้อที่ 4.7 ความไว้วางใจกันและกัน มีข้อบ่งชี้คือ

4.7.1 ช่วยค้ำประกันสมาชิกสหกรณ์ด้วยกัน(สมาชิกที่ดี)

4.7.2 ขอมมติที่ประชุมเมื่อมีการมอบหมายงานให้แต่ละคนทำ

4.7.3 ไม่กล่าวโทษความผิดพลาดเพื่อนสมาชิกเมื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายเต็มที่

แล้ว

2.10 คำมัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอเตอร์ของเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพและข้อบ่งชี้ของเกณฑ์แต่ละข้อ ในด้านความศรัทธาในสหกรณ์

ตารางที่ 4.15 แสดงคำมัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอเตอร์ของเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพและข้อบ่งชี้ของเกณฑ์แต่ละข้อ ในด้านความศรัทธาในสหกรณ์

เกณฑ์ที่	ข้อบ่งชี้ที่	มัธยฐาน	ค่าพิสัยระหว่างควอเตอร์	ระดับความเห็นด้วย	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
5.1		4.29	0.79	มาก	สอดคล้อง
	5.1.1	3.12	1.71	พอสมควร	ไม่สอดคล้อง
	5.1.2	3.77	1.29	มาก	สอดคล้อง
	5.1.3	4.00	1.36	มาก	สอดคล้อง
5.2		4.40	0.60	มาก	สอดคล้อง
	5.21	4.4	0.30	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.15 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีระดับความคิดเห็นตั้งแต่มากขึ้นไปและสอดคล้องกัน ต่อเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ 2 ข้อจาก 5 ข้อ และผู้เชี่ยวชาญมีระดับความคิดเห็นตั้งแต่มากขึ้นไปและสอดคล้องกัน ต่อข้อบ่งชี้ 4 ข้อจาก 5 ข้อ ดังนี้

เกณฑ์ข้อที่ 5.1 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ มีข้อบ่งชี้คือ

5.1.2 เป็นสมาชิกตั้งแต่ 6 ถึง 10 ปี

5.1.3 เป็นสมาชิกตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

เกณฑ์ข้อที่ 5.2 การช่วยเหลือสหกรณ์ มีข้อบ่งชี้ดังนี้

5.2.1 ให้ความช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของสหกรณ์เมื่อสหกรณ์ขอความร่วมมือ เช่น โครงการออมทรัพย์เฉลิมพระเกียรติฯ

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลต้นแบบชิ้นงาน

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับคุณภาพต้นแบบชิ้นงาน

รายการ	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน			
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้อง
ตอนที่ 1				
1.1 หลักการและเหตุผล	4.60	0.55	มากที่สุด	สอดคล้อง
1.2 วัตถุประสงค์	5.00	0.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
1.3 ขอบเขตและขั้นตอนการพัฒนาเกณฑ์	4.20	0.45	มาก	สอดคล้อง
มาตรฐานคุณภาพ				
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4.40	0.55	มาก	สอดคล้อง
ตอนที่ 2				
2.1 ข้อมูลพื้นฐานของเกณฑ์มาตรฐาน	4.80	0.45	มากที่สุด	สอดคล้อง
2.2 โครงสร้างของเกณฑ์มาตรฐาน				

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

รายการ	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน			
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ คิดเห็น	ความ สอดคล้อง
2.2.1 เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพด้านที่ 1 การปฏิบัติตามอุดมการณ์และข้อบ่งชี้	4.60	0.55	มากที่สุด	สอดคล้อง
2.2.2 เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพด้านที่ 2 การร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์และข้อบ่งชี้	4.60	0.55	มากที่สุด	สอดคล้อง
2.2.3 เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพด้านที่ 3 การมีส่วนร่วมบริหารจัดการสหกรณ์และข้อ บ่งชี้	4.60	0.55	มากที่สุด	สอดคล้อง
2.2.4 เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพด้านที่ 4 การปฏิบัติตามคุณธรรมสมาชิกสหกรณ์ และข้อบ่งชี้	4.60	0.55	มากที่สุด	สอดคล้อง
2.2.5 เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพด้านที่ 5 ด้านความศรัทธาในสหกรณ์และข้อบ่งชี้	5.00	0.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2.3 ดัชนีแบบ แบบประเมินคุณภาพสมาชิก	4.4	0.89	มาก	สอดคล้อง
ตอนที่ 3				
3.1 เงื่อนไขการนำเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ ไปใช้	4.4	0.55	มาก	สอดคล้อง
3.2 มาตรการและวิธีการนำเกณฑ์ มาตรฐานคุณภาพไปใช้	4.6	0.55	มากที่สุด	สอดคล้อง
ตอนที่ 4				
4.1 ดัชนีแบบชี้แจงงานโดยรวม	4.6	0.55	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.16 แสดงว่าผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดต่อข้อที่ 2.2.5, 2.2.6, 2.3, 3.1 คือ มาก และสอดคล้อง สำหรับหัวข้อที่เหลือและดัชนีแบบชี้แจงงานโดยรวมมีความคิดเห็นมากที่สุดและสอดคล้อง

บทที่ 5

ต้นแบบชิ้นงาน

จากผลการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์ ทำให้ได้องค์ประกอบ รายละเอียดข้อบ่งชี้ของเกณฑ์ และผู้ศึกษาได้วิเคราะห์พร้อมทั้งนำมาจัดเรียงลำดับเพื่อกำหนดเป็นเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ ต่อไปเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพดังกล่าวจัดทำขึ้นเรียกว่าต้นแบบชิ้นงาน ประกอบด้วยรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ ขอบเขตและขั้นตอนการสร้างเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ตอนที่ 2 รายละเอียดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์ จะกล่าวในเรื่อง

1. ข้อมูลพื้นฐานของเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ
2. โครงสร้างของเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์
3. ต้นแบบ แบบประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์

ตอนที่ 3 การนำเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์ไปใช้

ตอนที่ 1 หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ ขอบเขตและขั้นตอนการสร้างเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.1 หลักการและเหตุผล

จากประวัติศาสตร์ของการสหกรณ์ สหกรณ์เกิดขึ้นเพื่อใช้แก้ปัญหาความเดือนร้อนของคนจนที่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากคนที่มีเงินทุนมากกว่ากดขี่ข่มเหง หรือ ต้องต่อสู้กับปัญหาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม โดยการรวมตัวกันตามอุดมการณ์ หลักการวิธีการของสหกรณ์ เพื่อพัฒนาตนเองให้เข้มแข็งช่วยเหลือตนเองได้ และช่วยเหลือคนในกลุ่มได้ หรือร่วมกันพัฒนาคนในกลุ่มให้เข้มแข็งและช่วยเหลือซึ่งกันไปในคราวเดียวกัน โดยที่ผ่านมามีคนในหลายประเทศไม่ว่าจะเป็นประเทศ อังกฤษ สวีเดนเยอรมัน ญี่ปุ่น อินเดีย ได้ใช้การรวมกลุ่ม

เป็นองค์การแบบนี้ประสบความสำเร็จมาแล้วด้วยกันทั้งสิ้น ด้วยเหตุดังกล่าวประเทศไทย ซึ่งนำโดยรัฐบาลจึงได้ริเริ่มนำองค์การสหกรณ์มาใช้เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ยากจนเพื่อบรรเทาความเดือนร้อนจากปัญหาต่างๆ ตั้งแต่ช่วงประมาณปี 2459 เป็นต้นมาโดยมีความเชื่อว่าองค์การแบบสหกรณ์นี้สามารถฝึกคนในองค์การเองให้เข้มแข็งสามารถช่วยเหลือคนในองค์การเองได้ แก้ปัญหาความยากจนของประชาชนและนำไปสู่ การอยู่ดี กินดี มีสันติสุขได้

ในช่วงระยะเวลา 9 ทศวรรษที่ผ่านมา การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในประเทศไทยให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น ปัจจัยที่สำคัญในลำดับต้นๆ คือ การที่สหกรณ์มีสมาชิกที่มีคุณภาพอีกทั้งในแผนพัฒนาสหกรณ์ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550 – 2554) ยังได้ระบุไว้ว่า (คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ. 2551: 3) “คน คือปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ หรือล้มเหลวของสหกรณ์ ทั้งนี้เพราะเหตุที่ว่าสหกรณ์เป็นองค์การธุรกิจของสมาชิก เพื่อสมาชิก โดยสมาชิก สมาชิกจึงย่อมมีบทบาทสำคัญที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสหกรณ์ เพื่อดำเนินงานให้บริการสนองตอบความต้องการของสมาชิก เข้าไปเลือกตัวแทนของสมาชิกไปบริหารจัดการสหกรณ์แทนตนในรูปของคณะกรรมการ ในขณะที่เดียวกันก็มอบอำนาจให้คณะกรรมการดำเนินการจัดจ้างฝ่ายจัดการเข้ามาปฏิบัติหน้าที่การจัดการสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ” แต่เมื่อเข้าไปสอบถามสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์ ว่าปัจจุบันมีสมาชิกที่มีคุณภาพจำนวนเท่าไร อะไรคือข้อกำหนดคุณภาพของสมาชิก กลับพบคำตอบที่เป็นลักษณะความเห็นของแต่ละคนที่แตกต่างกันไปไม่ชัดเจน ทั้งคำจำกัดความคุณภาพของสมาชิก เกณฑ์ที่ใช้ประเมิน วิธีการประเมิน ผู้ศึกษาจึงเกิดแรงบันดาลใจว่าในเมื่อสมาชิกเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้สหกรณ์เข้มแข็ง คณะกรรมการดำเนินการ ฝ่ายจัดการ นักส่งเสริมสหกรณ์ ควรรู้ว่าปัจจุบันสหกรณ์มีสมาชิกที่มีระดับคุณภาพอยู่ในกลุ่มใดบ้าง เช่น ดีมาก ดี ปานกลาง ควรปรับปรุง เพื่อจะได้บริหารจัดการสมาชิกแต่ละกลุ่มได้อย่างเหมาะสม คือ ควรพัฒนากลุ่มที่ควรปรับปรุงให้อยู่ในระดับปานกลาง พัฒนากลุ่มปานกลางให้อยู่ในระดับดี แล้วจึงค่อยๆ ยกระดับมาตรฐานขึ้นเรื่อยๆ เพื่อมุ่งไปสู่การเป็นสหกรณ์ที่เข้มแข็ง

ดังนั้นสิ่งแรกที่สหกรณ์ควรที่จะพัฒนาขึ้น คือ เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ ที่นำมาประเมินสมาชิกทุก 1 ปีบัญชีสหกรณ์ มีลักษณะเป็นเกณฑ์ประเมินที่วัดจากพฤติกรรมที่สมาชิกแสดงออกเห็นเป็นรูปธรรมและสามารถแปลงเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ให้สหกรณ์ใช้ประเมินได้สะดวก พร้อมนำมาจัดเป็นกลุ่มสมาชิกได้ชัดเจน เพื่อสหกรณ์จะมีข้อมูลนำมาพัฒนาสมาชิกในด้านต่างๆ ให้มีคุณภาพ ดังนี้

ด้านที่ 1 การปฏิบัติตามอุดมการณ์สหกรณ์

ด้านที่ 2 การร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์

ด้านที่ 3 การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสหกรณ์

ด้านที่ 4 การปฏิบัติตามคุณธรรมสมาชิกสหกรณ์

ด้านที่ 5 การศรัทธาในสหกรณ์

โดยในขณะที่สหกรณ์เริ่มพัฒนาคุณภาพสมาชิกไปสู่มาตรฐานที่ตั้งไว้ ก็จะทำให้การดำเนินงานของสหกรณ์พัฒนาขึ้นเรื่อยๆ ไม่ว่าจะเป็นการทำธุรกิจสินเชื่อ จะทำให้ปัญหานี้ค้างลดลง การรวบรวมผลผลิตได้เป้าหมายที่กำหนด การรวมซื้อปัจจัยการผลิตได้ราคาที่เป็นธรรม ควบคู่กับการเติบโตของสหกรณ์อย่างมั่นคงและสร้างความพึงพอใจการให้บริการแก่สมาชิก

ทั้งนี้ เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกยังเป็นเครื่องมือการส่งเสริมสหกรณ์ สมาชิกสหกรณ์ ที่นักส่งเสริมสหกรณ์สามารถนำมาประยุกต์ใช้ส่งเสริมสหกรณ์ สมาชิกสหกรณ์ ในพื้นที่รับผิดชอบอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงกรมส่งเสริมสหกรณ์สามารถนำผลประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์มาเป็นตัวชี้วัดคุณภาพสหกรณ์มาตรฐาน หรือ สหกรณ์ต้นแบบ อีกตัวชี้วัดหนึ่งเพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในระดับประเทศ หากสหกรณ์ต่างๆ นำเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพนี้มาประยุกต์ให้เหมาะสมกับพื้นที่ แล้วใช้พัฒนาสมาชิกสหกรณ์ให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้นเรื่อยๆจนเข้าสู่มาตรฐานทั้งหมด ประเทศก็จะมีคนไทยมีคุณภาพถึงเกือบ 8 ล้านคน ส่งผลดีต่อการพัฒนาเจริญเติบโตของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเป็นประชาธิปไตย และสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์

1.3 ขอบเขตและขั้นตอนการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

1.3.1 ประชากร ผู้เชี่ยวชาญด้านการสหกรณ์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ 24 ท่าน

1.3.2 ระยะเวลาการศึกษา ระหว่าง เดือน มกราคม 2551 ถึง เดือน เมษายน

2551

1.3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

- 1) แบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญโดยเทคนิคเคลฟาย
- 2) แบบสอบถามประเมินต้นแบบชิ้นงานมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

1.3.4 ขั้นตอนพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

- 1) ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 2) ส่งแบบสอบถามปลายเปิดสำหรับผู้เชี่ยวชาญ (รอบที่ 1)
- 3) ส่งแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (รอบที่ 2)
- 4) ส่งแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (รอบที่ 3)
- 5) วิเคราะห์ผลศึกษาค้นคว้าอิสระ
- 6) ร่างต้นแบบชิ้นงาน
- 7) ผู้ทรงวุฒิประเมินต้นแบบชิ้นงาน
- 8) ปรับปรุงและสรุปรายงานการค้นคว้าอิสระ

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 ได้เกณฑ์มาตรฐานมาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิก สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์

1.4.2 นักส่งเสริมสหกรณ์มีเครื่องมือในการส่งเสริมคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ

1.4.3 สำนักงานสหกรณ์จังหวัด สามารถใช้ข้อมูลจากการประเมินคุณภาพ สมาชิกสหกรณ์ประกอบการตัดสินใจดำเนินการตามนโยบายของกรมส่งเสริมสหกรณ์ในการ สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ได้เหมาะสมกับแต่ละสหกรณ์

1.4.4 สหกรณ์สามารถใช้เกณฑ์มาตรฐานเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพ สมาชิกสหกรณ์ให้มีคุณภาพ

1.4.5 กรมส่งเสริมสหกรณ์ สามารถใช้ข้อมูลจากการประเมินคุณภาพสมาชิก สหกรณ์ประกอบการกำหนดนโยบาย สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ ได้สอดคล้อง กับสภาพสหกรณ์ในแต่ละพื้นที่

ตอนที่ 2 รายละเอียดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิก สหกรณ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์

2.1 ข้อมูลพื้นฐานของเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

2.1.1 ผู้ประเมินคุณภาพสมาชิก ควรเป็น ประธานกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มของ สหกรณ์ ผู้จัดการสหกรณ์ เจ้าหน้าที่สินเชื่อสหกรณ์

2.1.2 แบบประเมินคุณภาพสมาชิก ควรใช้เวลาประเมิน ไม่เกิน 10 นาที

2.1.3 ลักษณะของแบบประเมิน ควรเป็นแบบเช็ครายการ(Checklist)

2.2 โครงสร้างของเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิก

สหกรณ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีรายละเอียดดังนี้

เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพด้านที่ 1 การปฏิบัติตามอุดมการณ์สหกรณ์

ประกอบด้วย

เกณฑ์ข้อที่ 1.1 ขยัน มีข้อบ่งชี้คือ

1.1.1 มีอาชีพหลักแน่นอน เช่น ทำนา ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

1.1.2 มีอาชีพเสริมประกอบ เช่น รับจ้าง หาของป่า เลี้ยงไก่ เลี้ยงกบ (เลี้ยง

ไว้ขาย) เป็นต้น

เกณฑ์ข้อที่ 1.2 ประหยัด มีข้อบ่งชี้คือ

1.2.1 มีกิจกรรมประหยัดรายจ่าย เช่น ปลุกผักสวนครัวไว้กินได้ เลี้ยงไก่ไว้กินไข่(เน้นทำไว้กิน ไม่เน้นขาย) เป็นต้น

1.2.2 ซ่อมแซม ปรับปรุง อุปกรณ์เหลือใช้มาใช้ประโยชน์

เกณฑ์ข้อที่ 1.3 พัฒนาดน มีข้อบ่งชี้คือ

1.3.1 มีการหาความรู้ในอาชีพของตน เช่น ทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ทำบัญชีครัวเรือน เข้าอบรมเพิ่มความรู้จากหน่วยงานต่างๆ เป็นต้น

เกณฑ์ข้อที่ 1.4 พยายามหลีกเลี่ยงหนี้ มีข้อบ่งชี้คือ

1.4.1 ลดคืมเหล้า คืมเฉพาะงานสังคม ประเพณี

1.4.2 ลดเล่นการพนัน

เกณฑ์ข้อที่ 1.5 เสียสละเพื่อส่วนรวม มีข้อบ่งชี้คือ

1.5.1 ร่วมทำบุญงานพิธีของวัด ชุมชน ในพื้นที่ดำเนินงานของสหกรณ์

เกณฑ์ข้อที่ 1.6 ร่วมใจสามัคคี มีข้อบ่งชี้คือ

1.6.1 ร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน เช่น พัฒนาวัด หมู่บ้าน โรงเรียน ที่สาธารณะ เป็นต้น

1.6.2 ร่วมกิจกรรมพัฒนาสหกรณ์ เช่น ผ้าป่าสหกรณ์ โครงการที่

สหกรณ์จัดขึ้น เป็นต้น

เกณฑ์ข้อที่ 1.7 ซื่อตรงต่อกติกา มีข้อบ่งชี้คือ

1.7.1 ไม่มีการปฏิบัติผิดตามข้อบังคับ ระเบียบของสหกรณ์

1.7.2 ไม่มีการปฏิบัติผิดตามข้อบังคับ ระเบียบของชุมชน

1.7.3 ปฏิบัติตามกติกาและมารยาทของสังคม

เกณฑ์ข้อที่ 1.8 มีเมตตารักใคร่

1.8.1 ได้ช่วยเหลือสมาชิกด้วยกัน เช่น ฌาปนกิจศพ ทำบุญงานตาม ประเพณี(ฮีต 12 คอง 14)

1.8.2 ร่วมทำบุญของญาติ พี่น้อง ของสมาชิกสหกรณ์

เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพด้านที่ 2 การร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์ ประกอบด้วย

เกณฑ์ข้อที่ 2.1 ร่วมทำธุรกิจรวบรวมข้าวเปลือก มีข้อบ่งชี้คือ

2.1.2 สมาชิกปลูกข้าว และมาขายข้าวเปลือกให้สหกรณ์

เกณฑ์ข้อที่ 2.2 ร่วมทำธุรกิจซื้อปุ๋ย มีข้อบ่งชี้คือ

2.2.2 สมาชิกจำเป็นต้องใช้ปุ๋ย และมาซื้อปุ๋ยที่สหกรณ์

เกณฑ์ข้อที่ 2.3 ร่วมทำธุรกิจสินเชื่อ มีข้อบ่งชี้คือ

2.3.1 สมาชิกกู้ยืมและปฏิบัติตามสัญญาถูกต้อง

เกณฑ์ข้อที่ 2.4 ร่วมฝากเงิน มีข้อบ่งชี้คือ

2.4.1 สมาชิกมียอดสุทธิฝาก - ถอน ตั้งแต่ 1 บาทต่อปีขึ้นไป

เกณฑ์ข้อที่ 2.5 ร่วมซื้อหุ้นสหกรณ์ มีข้อบ่งชี้คือ

2.5.1 สมาชิกซื้อหุ้นตั้งแต่ 1 หุ้นขึ้นไป

2.5.2 สมาชิกซื้อหุ้นมากกว่า 360 หุ้นขึ้นไป

2.5.3 สมาชิกซื้อหุ้นตามสัดส่วนของการกู้เงิน

เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพด้านที่ 3 การมีส่วนร่วมบริหารจัดการสหกรณ์

ประกอบด้วย

เกณฑ์ข้อที่ 3.1 มีส่วนร่วมการเลือกประธานกลุ่มย่อย มีข้อบ่งชี้คือ

3.3.1 เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยเพื่อเลือกประธานกลุ่มย่อย

3.3.2 ยอมรับมติที่ประชุมกลุ่มย่อย

เกณฑ์ข้อที่ 3.1 มีส่วนร่วมการเลือกคณะกรรมการ / ผู้ตรวจสอบกิจการ สหกรณ์มี

ข้อบ่งชี้คือ

3.2.1 เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีเพื่อเลือกคณะกรรมการ / ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์

3.2.2 แสดงความคิดเห็น สอบถาม ข้อมูลในการเลือกคณะกรรมการ / ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี

3.2.3 ยอมรับมติที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี

เกณฑ์ข้อที่ 3.3 รับทราบผลการดำเนินงานของสหกรณ์ / งบการเงินสหกรณ์ มีข้อ
บ่งชี้คือ

3.3.1 เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีเพื่อรับทราบผลการดำเนินงาน
สหกรณ์ / งบการเงินสหกรณ์

เกณฑ์ข้อที่ 3.4 ติดตามแผนกลยุทธ์ของสหกรณ์ มีข้อบ่งชี้คือ

3.4.1 เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีเพื่อติดตามแผนกลยุทธ์ของ
สหกรณ์

เกณฑ์ข้อที่ 3.5 แสดงความพึงพอใจต่อการให้บริการของสหกรณ์ มีข้อบ่งชี้คือ

3.5.1 ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของสหกรณ์

3.5.2 แสดงความคิดเห็นต่อการให้บริการของสหกรณ์ในที่ประชุมใหญ่
สามัญประจำปี

เกณฑ์ข้อที่ 3.6 มีส่วนร่วมในการจัดการธุรกิจสินเชื่อ มีข้อบ่งชี้คือ

3.6.1 นำเงินกู้ไปใช้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์

เกณฑ์ข้อที่ 3.7 มีส่วนร่วมในการจัดการธุรกิจรวบรวมข้าวเปลือก มีข้อบ่งชี้คือ

3.7.1 แจกแผนการขายข้าวเปลือกให้แก่สหกรณ์

เกณฑ์ข้อที่ 3.8 มีส่วนร่วมในการจัดการธุรกิจรวมซื้อปุ๋ยกับสหกรณ์ มีข้อบ่งชี้คือ

3.8.1 แจกแผนการซื้อปุ๋ยให้แก่สหกรณ์

3.8.2 แจกผลการใช้ปุ๋ยที่ซื้อไปจากสหกรณ์ให้สหกรณ์ทราบ

เกณฑ์ข้อที่ 3.9 การร่วมประชุมกลุ่มย่อย มีข้อบ่งชี้คือ

3.9.1 ร่วมประชุมกลุ่มย่อยตั้งแต่ 80 % ของจำนวนการประชุม

3.9.2 แสดงความคิดเห็นในที่ประชุมกลุ่มย่อย

เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพด้านที่ 4 การปฏิบัติตนตามคุณธรรมสมาชิกสหกรณ์
ประกอบด้วย

เกณฑ์ข้อที่ 4.1 ทาน - การให้การเสีย มีข้อบ่งชี้คือ

4.1.1 ร่วมทำบุญงานพิธีของวัด ชุมชน

เกณฑ์ข้อที่ 4.2 ศิล - การควบคุมตนเอง มีข้อบ่งชี้คือ

4.2.1 ไม่มีเรื่องทะเลาะวิวาทกับสมาชิกสหกรณ์หรือคนในชุมชน

เกณฑ์ข้อที่ 4.3 ปัญญา - ฝึกฝนพัฒนาตนเอง มีข้อบ่งชี้คือ

4.3.1 มีการศึกษาอบรมความรู้ต่างๆ เช่น บัญชีครัวเรือน บัญชีภาพ ฝึกอาชีพ
เสริม จากหน่วยงานๆ เป็นต้น

4.3.2 ติดตามข่าวสาร บ้านเมือง สังคม ทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ เป็น
ประจำ

เกณฑ์ข้อที่ 4.4 วิริยะ – ความเพียร มีข้อบ่งชี้คือ

4.4.1 นำความรู้จากข้อ 4.3.1 มาฝึกปฏิบัติจริง

เกณฑ์ข้อที่ 4.5 สัจจะ – ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ มีข้อบ่งชี้คือ

4.5.1 ไม่ผิดสัญญากับสหกรณ์

เกณฑ์ข้อที่ 4.6 เมตตา – ความโอบอ้อมอารี เห็นใจซึ่งกันและกัน มีข้อบ่งชี้คือ

4.6.1 ร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน เช่น หมู่บ้าน โรงเรียน ที่สาธารณะ เป็นต้น

เกณฑ์ข้อที่ 4.7 ความไว้วางใจกันและกัน มีข้อบ่งชี้คือ

4.7.1 ช่วยค้ำประกันสมาชิกสหกรณ์ด้วยกัน(สมาชิกที่ดี)

4.7.2 ขอมมติที่ประชุมเมื่อมีการมอบหมายงานให้แต่ละคนทำ

4.7.3 ไม่กล่าวโทษความผิดพลาดเพื่อนสมาชิกเมื่อทำงานที่ได้รับมอบหมาย

เต็มที่แล้ว

เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพด้านที่ 5 ด้านความศรัทธาในสหกรณ์ ประกอบด้วย

เกณฑ์ข้อที่ 5.1 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ มีข้อบ่งชี้คือ

5.1.2 เป็นสมาชิกตั้งแต่ 6 ถึง 10 ปี

5.1.3 เป็นสมาชิกตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

เกณฑ์ข้อที่ 5.2 การช่วยเหลือสหกรณ์ มีข้อบ่งชี้ดังนี้

5.2.1 ให้ความช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของสหกรณ์เมื่อสหกรณ์ขอความร่วมมือ เช่น โครงการออมทรัพย์เฉลิมพระเกียรติฯ

2.3 ต้นแบบ แบบประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์

แบบประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์

คำชี้แจง แบบประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์นี้ ประกอบด้วยแบบประเมิน 5 ด้าน ได้แก่

1. แบบประเมินด้านที่ 1 การปฏิบัติตามอุดมการณ์สหกรณ์
2. แบบประเมินด้านที่ 2 การร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์
3. แบบประเมินด้านที่ 3 การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสหกรณ์
4. แบบประเมินด้านที่ 4 การปฏิบัติตามคุณธรรมสมาชิกสหกรณ์
5. แบบประเมินด้านที่ 5 ความศรัทธาในสหกรณ์

ข้อมูลผู้รับการประเมิน

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. หมายเลขสมาชิกสหกรณ์.....
3. สังกัดกลุ่มย่อยสหกรณ์ที่.....
4. ที่อยู่ปัจจุบัน.....

เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ.....

ข้อมูลผู้ประเมิน

1. ชื่อผู้ประเมิน.....นามสกุล.....
2. ตำแหน่ง.....

แบบประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ ด้านที่ 1 การปฏิบัติตามอุดมการณ์สหกรณ์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง □ ที่ตรงกับพฤติกรรมของสมาชิกสหกรณ์ โดยสามารถทำเครื่องหมายได้มากกว่า 1 ช่อง

รายการประเมิน	การคิดคะแนน		คะแนน ที่ได้
	มี ✓	ไม่มี ✓	
การช่วยเหลือตนเอง			
1. ขยัน			
☐ มีอาชีพหลักแน่นอน เช่น ทำนา ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น	5	0	
☐ มีอาชีพเสริมประกอบ เช่น รับจ้าง หาของป่า เลี้ยงไก่ เลี้ยงกบ (เลี้ยงไว้ขาย) เป็นต้น	5	0	
2. ประหยัด			
☐ มีกิจกรรมประหยัดรายจ่าย เช่น ปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ เลี้ยงไก่ไว้กินไข่(เน้นทำไว้กิน ไม่เน้นขาย) เป็นต้น	5	0	
☐ ซ่อมแซม ปรับปรุง อุปกรณ์เหลือใช้มาใช้ประโยชน์	5	0	
3. พัฒนาดน			
☐ มีการหาความรู้ในอาชีพของตน เช่น ทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ทำบัญชีครัวเรือน เข้าอบรมเพิ่มความรู้จากหน่วยงานต่างๆ เป็นต้น	5	0	
4. พยายามหลีกเลี่ยงหนี้			
☐ ลดดื่มเหล้า ดื่มเฉพาะงานสังคม ประเพณี	5	0	
ลดเล่นการพนัน	5	0	
☐ ลดเล่นการพนัน			
การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน			
5. เสียสละเพื่อส่วนรวม			
☐ ร่วมทำบุญงานพิธีของวัด ชุมชนในพื้นที่ดำเนินงานของสหกรณ์	5	0	
6. ร่วมใจสามัคคี			
☐ ร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน เช่น พัฒนาวัด หมู่บ้าน โรงเรียน ที่สาธารณะ เป็นต้น	5	0	
☐ ร่วมกิจกรรมพัฒนาสหกรณ์ เช่น ฝ่าป่าสหกรณ์ โครงการที่สหกรณ์จัดขึ้น เป็นต้น	5	0	

รายการประเมิน	การคิดคะแนน		คะแนน ที่ได้
	มี ✓	ไม่มี ✓	
1.7 ข้อตรงกติกา			
☐ ไม่มีการปฏิบัติผิดตามข้อบังคับ ระเบียบของสหกรณ์	5	0	
☐ ไม่มีการปฏิบัติผิดตามข้อบังคับ ระเบียบของชุมชน	5	0	
☐ ปฏิบัติตามกติกาและมารยาทของสังคม	5	0	
1.8 มีเมตตา			
☐ ได้ช่วยเหลือสมาชิกด้วยกัน เช่น ฌาปนกิจศพ ทำบุญงานตาม ประเพณี(ฮีต 12 คอง 14)	5	0	
☐ ร่วมทำบุญของญาติ พี่น้อง ของสมาชิกสหกรณ์	5	0	
คะแนนรวม			

เกณฑ์การกำหนดระดับคุณภาพ

1. คะแนนตั้งแต่ 65 ขึ้นไป ระดับคุณภาพคือ ดีมาก
  2. คะแนนตั้งแต่ 60 ถึง 64 ระดับคุณภาพคือ ดี
  3. คะแนนตั้งแต่ 55 ถึง 59 ระดับคุณภาพคือ ปานกลาง
  4. คะแนนตั้งแต่ 0 ถึง 54 ระดับคุณภาพคือ ควรปรับปรุง
- ระดับคุณภาพที่ได้ คือ .....

ลงชื่อผู้ประเมิน.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่ประเมิน.....

แบบประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ ด้านที่ 2 การร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง □ ที่ตรงกับพฤติกรรมของสมาชิกสหกรณ์ โดยสามารถทำเครื่องหมายได้มากกว่า 1 ช่อง

รายการประเมิน	การคิดคะแนน		คะแนน ที่ได้
	มี ✓	ไม่มี ✓	
1. ร่วมทำธุรกิจรวบรวมข้าวเปลือก ☐ สมาชิกปลูกข้าว และมาขายข้าวเปลือกให้สหกรณ์	10	0	
2. ร่วมทำธุรกิจซื้อปุ๋ย มีข้อบ่งชี้คือ ☐ สมาชิกจำเป็นต้องใช้ปุ๋ย และมาซื้อปุ๋ยที่สหกรณ์	10	0	
3. ร่วมทำธุรกิจสินเชื่อ มีข้อบ่งชี้คือ ☐ สมาชิกกู้ยืมและปฏิบัติตามสัญญาถูกต้อง	10	0	
4. ร่วมฝากเงิน มีข้อบ่งชี้คือ ☐ สมาชิกมียอดสุทธิฝาก - ถอน ตั้งแต่ 1 บาทต่อปีขึ้นไป	10	0	
5. ร่วมซื้อหุ้นสหกรณ์ มีข้อบ่งชี้คือ ☐ สมาชิกซื้อหุ้นตั้งแต่ 1 หุ้นขึ้นไป ☐ สมาชิกซื้อหุ้นมากกว่า 360 หุ้นขึ้นไป ☐ สมาชิกซื้อหุ้นตามสัดส่วนของการกู้เงิน	5 5 5	0 0 0	
คะแนนรวม			

เกณฑ์การกำหนดระดับคุณภาพ

1. คะแนนตั้งแต่ 50 ขึ้นไป ระดับคุณภาพคือ ดีมาก
2. คะแนนตั้งแต่ 45 ถึง 49 ระดับคุณภาพคือ ดี
3. คะแนนตั้งแต่ 40 ถึง 44 ระดับคุณภาพคือ ปานกลาง
4. คะแนนตั้งแต่ 0 ถึง 39 ระดับคุณภาพคือ ควรปรับปรุง

ระดับคุณภาพที่ได้ คือ .....

ลงชื่อผู้ประเมิน.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่ประเมิน.....

แบบประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ ด้านที่ 3 การมีส่วนร่วมบริหารจัดการสหกรณ์
 คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ตรงกับพฤติกรรมของสมาชิกสหกรณ์ โดย
 สามารถทำเครื่องหมายได้มากกว่า 1 ช่อง

รายการประเมิน	การคิดคะแนน		คะแนน ที่ได้
	มี ✓	ไม่มี ✓	
1. มีส่วนร่วมการเลือกประธานกลุ่มย่อย ☐ เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยเพื่อเลือกประธานกลุ่มย่อย ☐ ยอมรับมติที่ประชุมกลุ่มย่อย	5 5	0 0	
2. มีส่วนร่วมการเลือกคณะกรรมการ / ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีเพื่อเลือกคณะกรรมการ / ผู้ตรวจการสหกรณ์ ☐ แสดงความคิดเห็น สอบถาม ข้อมูลในการเลือกคณะกรรมการ / ผู้ ตรวจสอบกิจการ ☐ แสดงความคิดเห็น สอบถาม ข้อมูลในการเลือกคณะกรรมการ / ผู้ ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ☐ ยอมรับมติที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี	5 5 5	0 0 0	
3. รับทราบผลการดำเนินงานของสหกรณ์ / งบการเงินสหกรณ์ ☐ เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีเพื่อรับทราบผลการดำเนินงาน สหกรณ์ / งบการเงินสหกรณ์	5	0	
4. ติดตามแผนกลยุทธ์ของสหกรณ์ ☐ เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีเพื่อติดตามแผนกลยุทธ์ของ สหกรณ์	5	0	
5. แสดงความพึงพอใจต่อการให้บริการของสหกรณ์ ☐ ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของสหกรณ์ ☐ แสดงความคิดเห็นต่อการให้บริการของสหกรณ์ในที่ประชุมใหญ่ สามัญประจำปี	5 5	0 0	
6. มีส่วนร่วมในการจัดการธุรกิจสินเชื่อ ☐ นำเงินกู้ไปใช้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์	5	0	
7. มีส่วนร่วมในการจัดการธุรกิจรวบรวมข้าวเปลือก ☐ แจกแผนการขายข้าวเปลือกให้แก่สหกรณ์	5	0	

รายการประเมิน	การคิดคะแนน		คะแนน ที่ได้
	มี ✓	ไม่มี ✓	
8. มีส่วนร่วมในการจัดการธุรกิจรวมซื้อปุ๋ยกับสหกรณ์			
☐ แจกแผนการซื้อปุ๋ยให้แก่สหกรณ์	5	0	
☐ แจกผลการใช้ปุ๋ยที่ซื้อไปจากสหกรณ์ให้สหกรณ์ทราบ	5	0	
9. การร่วมประชุมกลุ่มย่อย			
☐ ร่วมประชุมกลุ่มย่อยตั้งแต่ 80 % ของจำนวนการประชุม	5	0	
☐ แสดงความคิดเห็นในที่ประชุมกลุ่มย่อย	5	0	
คะแนนรวม			

เกณฑ์การกำหนดระดับคุณภาพ

1. คะแนนตั้งแต่ 65 ขึ้นไป ระดับคุณภาพคือ ดีมาก
  2. คะแนนตั้งแต่ 60 ถึง 64 ระดับคุณภาพคือ ดี
  3. คะแนนตั้งแต่ 55 ถึง 59 ระดับคุณภาพคือ ปานกลาง
  4. คะแนนตั้งแต่ 0 ถึง 54 ระดับคุณภาพคือ ควรปรับปรุง
- ระดับคุณภาพที่ได้ คือ .....

ลงชื่อผู้ประเมิน.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่ประเมิน.....

แบบประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ ด้านที่ 4 การปฏิบัติตนตามคุณธรรม สมาชิกสหกรณ์
 คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ตรงกับพฤติกรรมของสมาชิกสหกรณ์ โดย
 สามารถทำเครื่องหมายได้มากกว่า 1 ช่อง

รายการประเมิน	การคิดคะแนน		คะแนน ที่ได้
	มี ✓	ไม่มี ✓	
1. ทาน - การให้การเสีย ☐ ร่วมทำบุญงานพิธีของวัด ชุมชน	5	0	
2. คีต - การควบคุมตนเอง มีข้อบ่งชี้คือ ☐ ไม่มีเรื่องทะเลาะวิวาทกับสมาชิกสหกรณ์หรือคนในชุมชน	5	0	
3. ปัญญา - ฝึกฝนพัฒนาตนเอง มีข้อบ่งชี้คือ ☐ มีการศึกษาอบรมความรู้ต่างๆ เช่น บัญชีครัวเรือน ปลูกสุขภาพ ฝึกอาชีพเสริม จากหน่วยงานๆ เป็นต้น ☐ ติดตามข่าวสาร บ้านเมือง สังคม ทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุเป็นประจำ	5 5	0 0	
4. วิริยะ - ความเพียร ☐ นำความรู้จากข้อ 3. มาฝึกปฏิบัติจริง	5	0	
5. สัจจะ - ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ มีข้อบ่งชี้คือ ☐ ไม่ผิดสัญญากับสหกรณ์	5	0	
6. เมตตา - ความโอบอ้อมอารี เห็นใจซึ่งกันและกัน มีข้อบ่งชี้คือ ☐ ร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน เช่น หมู่บ้าน โรงเรียน ที่สาธารณะ เป็นต้น	5	0	
7. ความไว้วางใจกันและกัน ☐ ช่วยค้ำประกันสมาชิกสหกรณ์ด้วยกัน(สมาชิกที่ดี) ☐ ยอมมติที่ประชุมเมื่อมีการมอบหมายงานให้แต่ละคนทำ ☐ ไม่กล่าวโทษความผิดพลาดเพื่อนสมาชิกเมื่อทำงานที่ได้รับ มอบหมายเต็มที่แล้ว	5 5 5	0 0 0	
คะแนนรวม			

เกณฑ์การกำหนดระดับคุณภาพ

1. คะแนนตั้งแต่ 45 ขึ้นไป ระดับคุณภาพคือ ดีมาก
  2. คะแนนตั้งแต่ 40 ถึง 44 ระดับคุณภาพคือ ดี
  3. คะแนนตั้งแต่ 35 ถึง 39 ระดับคุณภาพคือ ปานกลาง
  4. คะแนนตั้งแต่ 0 ถึง 34 ระดับคุณภาพคือ ควรปรับปรุง
- ระดับคุณภาพที่ได้ คือ .....

ลงชื่อผู้ประเมิน.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่ประเมิน.....

แบบประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ ด้านที่ 5 ความศรัทธาในสหกรณ์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ตรงกับพฤติกรรมของสมาชิกสหกรณ์ โดยสามารถทำเครื่องหมายได้มากกว่า 1 ช่อง

รายการประเมิน	การคิดคะแนน		คะแนน ที่ได้
	มี ✓	ไม่มี ✓	
1. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ มีข้อบ่งชี้คือ ☐ เป็นสมาชิกตั้งแต่ 6 ถึง 10 ปี ☐ เป็นสมาชิกตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป	10 15	0 0	
การช่วยเหลือสหกรณ์ มีข้อบ่งชี้ดังนี้ ☐ ให้ความช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของสหกรณ์เมื่อสหกรณ์ขอความร่วมมือ เช่น โครงการออมทรัพย์เฉลิมพระเกียรติฯ	15	0	
คะแนนรวม			

เกณฑ์การกำหนดระดับคุณภาพ

1. คะแนนตั้งแต่ 30 ขึ้นไป ระดับคุณภาพคือ ดีมาก
2. คะแนนตั้งแต่ 25 ถึง 39 ระดับคุณภาพคือ ดี
3. คะแนนตั้งแต่ 15 ถึง 24 ระดับคุณภาพคือ ปานกลาง
4. คะแนนตั้งแต่ 0 ถึง 14 ระดับคุณภาพคือ ควรปรับปรุง

ระดับคุณภาพที่ได้ คือ .....

ลงชื่อผู้ประเมิน.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่ประเมิน.....

ตารางสรุปการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์

รายการประเมิน	คะแนนที่ได้	ระดับคุณภาพ
ด้านที่ 1 การปฏิบัติตามอุดมการณ์สหกรณ์		
ด้านที่ 2 การร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์		
ด้านที่ 3 การมีส่วนร่วมบริหารจัดการสหกรณ์		
ด้านที่ 4 การปฏิบัติตามคุณธรรมสมาชิกสหกรณ์		
ด้านที่ 5 ความศรัทธาในสหกรณ์		

ลงชื่อผู้ประเมิน.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่ประเมิน.....

ตอนที่ 3 การนำเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิก สหกรณ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์ไปใช้

3.1 เงื่อนไขการนำเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพไปใช้

ผู้ที่ให้นำเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพไปประเมินสมาชิกสหกรณ์ในแต่ละสหกรณ์ ควรเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสหกรณ์ เช่น ประธานกรรมการสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์ ผู้จัดการสหกรณ์ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ ประธานกลุ่มย่อยของสหกรณ์ โดยมีการตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์อย่างน้อย 5 คน ขึ้นไป และควรมีการตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ ตามความเหมาะสมกับจำนวนสมาชิกสหกรณ์

3.2 มาตรการและวิธีการนำเกณฑ์มาตรฐานมาตรฐานไปใช้

3.2.1 มาตรการ

- 1) ควรมีการตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์อย่างน้อย 5 ขึ้นไป
- 2) ควรมีการตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ อย่างน้อยให้มีจำนวนคณะทำงานครอบคลุมกับจำนวนกลุ่มย่อยของแต่ละ สหกรณ์
- 3) คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งต้องทำการศึกษารายละเอียดของแต่ละเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพว่ามีข้อบ่งชี้ใดบ้างทำความเข้าใจให้ชัดเจนและตรงกันก่อนที่จะทำการประเมินให้เป็นตามข้อบ่งชี้ของแต่ละเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้
- 4) ผู้ประเมินต้องพิจารณาด้วยใจบริสุทธิ์ยุติธรรม

3.2.2 วิธีการนำเกณฑ์มาตรฐานไปใช้

- 1) ใช้แบบประเมินที่กำหนดให้เท่านั้น
  - 2) การพิจารณาระดับคุณภาพสมาชิก ให้พิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
- ตอนท้ายของแบบประเมินแต่ละด้าน

3) เมื่อนำเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพนี้ไปประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์แล้วจะได้ข้อมูลคุณภาพของสมาชิกสหกรณ์ 1 ชุด โดยที่ข้อมูลชุดนี้อาจเป็นได้ทั้งข้อมูลที่ต้องการทั้งหมด ไม่ถูกต้องทั้งหมด หรือถูกต้องเป็นบางส่วน ซึ่งเป็นเรื่องปกติที่อาจขึ้นเกิดได้จากความบริสุทธิ์ยุติธรรมของผู้ประเมิน ข้อมูลที่ผู้ประเมินได้รับ รวมไปถึงข้อจำกัดในเรื่องเวลาของการประเมินที่ไม่เกิน 10 นาที ดังนั้นเพื่อใช้ประโยชน์จากข้อมูลคุณภาพสมาชิกให้ได้มากที่สุด ควรนำข้อมูลมาใช้ควบคู่กับข้อมูลการประเมินสหกรณ์ เช่น การวัดผลงานแบบสมดุล (Balanced Scorecard) การประเมินองค์กรแบบ 360 องศา เป็นต้น เพื่อสามารถหาข้อยืนยัน สอบทานตาม

ตรรกะที่ว่า “เมื่อคนในองค์กรมีคุณภาพ ย่อมส่งผลให้องค์กรมีคุณภาพหรือมีผลงานที่ดีขึ้นด้วย” หลังจากนั้นจึงเริ่มดำเนินการปรับปรุงทั้งองค์กรและตัวสมาชิกสหกรณ์ควบคู่ไปด้วยกัน

4) เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพนี้เปลี่ยนแปลงได้ตามระยะเวลา ดังนั้นควรมีการทบทวนเกณฑ์มาตรฐานให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ของแต่ละสหกรณ์

5) การนำเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพด้านการปฏิบัติตนตามคุณธรรมสมาชิกไปใช้ควรคำนึงถึงกรณีที่สหกรณ์มีสมาชิกที่แตกต่างกันทางศาสนาด้วย

6) เมื่อสหกรณ์ใช้แบบประเมินคุณภาพสมาชิกชำนาญแล้ว ควรมีการให้นำหนักคะแนนเกณฑ์และข้อบ่งชี้ตามลำดับความสำคัญเพื่อความเหมาะสมกับคุณภาพที่แต่ละสหกรณ์ต้องการ

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์ ศึกษาโดยการสำรวจความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญสหกรณ์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ด้วยเทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย จำนวน 24 ท่าน อันได้แก่ นักวิชาการสหกรณ์ 7 จำนวน 5 ท่าน เจ้าหน้าที่บริหารงานส่งเสริมสหกรณ์ 7 จำนวน 5 ท่าน ประธานกรรมการสหกรณ์การเกษตร จำนวน 7 ท่าน และผู้จัดการหรือผู้ช่วยจัดการสหกรณ์การเกษตร จำนวน 7 ท่าน ผู้ศึกษาสามารถสรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาพบว่าเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ ประกอบด้วยเกณฑ์ประเมิน 5 ด้าน 31 เกณฑ์มาตรฐาน มีรายละเอียดดังนี้

1. เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพด้านที่ 1 การปฏิบัติตามอุดมการณ์สหกรณ์ ประกอบด้วย 8 เกณฑ์ ดังนี้

- 1.1 ขยัน
- 1.2 ประหยัด
- 1.3 พัฒนาดน
- 1.4 พยายามหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้ง
- 1.5 เสียสละเพื่อส่วนรวม
- 1.6 ร่วมใจสามัคคี
- 1.7 ซื่อตรงต่อกติกา
- 1.8 มีเมตตารักใคร่

2. เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพด้านที่ 2 การร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์ ประกอบด้วย

- 2.1 ร่วมทำธุรกิจรวบรวมข้าวเปลือก
- 2.2 ร่วมทำธุรกิจซื้อปุ๋ย
- 2.3 ร่วมทำธุรกิจสินเชื่อ

2.4 ร่วมฝากเงิน

2.5 ร่วมซื้อหุ้นสหกรณ์

3. เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพด้านที่ 3 การมีส่วนร่วมบริหารจัดการสหกรณ์

ประกอบด้วย

3.1 มีส่วนร่วมการเลือกประธานกลุ่มย่อย

3.2 มีส่วนร่วมการเลือกคณะกรรมการ / ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์

3.3 รับทราบผลการดำเนินงานของสหกรณ์ / งบการเงินสหกรณ์

3.4 ติดตามแผนกลยุทธ์ของสหกรณ์

3.5 แสดงความพึงพอใจต่อการให้บริการของสหกรณ์

3.6 มีส่วนร่วมในการจัดการธุรกิจสินเชื่อ

3.7 มีส่วนร่วมในการจัดการธุรกิจรวบรวมข้าวเปลือก

3.8 มีส่วนร่วมในการจัดการธุรกิจรวมซื้อปุ๋ยกับสหกรณ์

3.9 การร่วมประชุมกลุ่มย่อย

4. เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพด้านที่ 4 การปฏิบัติตนตามคุณธรรมสมาชิกสหกรณ์

ประกอบด้วย

4.1 ทาน - การให้การเสีย

4.2 คีล - การควบคุมตนเอง

4.3 ปัญญา - ฝึกฝนพัฒนาตนเอง

4.4 วิริยะ - ความเพียร

4.5 สัจจะ - ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ

4.6 เมตตา - ความโอบอ้อมอารี เห็นใจซึ่งกันและกัน

4.7 ความไว้วางใจกันและกัน

5. เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพด้านที่ 5 ด้านความศรัทธาในสหกรณ์ ประกอบด้วย

5.1 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์

5.2 การช่วยเหลือสหกรณ์ มีข้อบ่งชี้ดังนี้

2. อภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาเรื่องเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์ จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ได้ตอบแบบสอบถามตามเทคนิคเดลฟายั้ง 3 รอบ จำนวน 24 ท่าน มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

2.1 หัวข้อหรือกรอบแนวคิดของเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

ผู้เชี่ยวชาญมีเห็นว่า เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ ควรมีหัวข้อหรือกรอบอยู่ 5 ด้าน คือ การปฏิบัติตามอุดมการณ์สหกรณ์ การร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์ การมีส่วนร่วมบริหารจัดการสหกรณ์ การปฏิบัติตามคุณธรรมสมาชิกสหกรณ์ การศรัทธาในสหกรณ์ ซึ่งมีจำนวนหัวข้อน้อยกว่า และไม่เหมือนกับเกณฑ์คุณภาพชีวิตและพัฒนาสังคมโดยมีส่วนร่วม (อมรา พงศาพิชญ์ และคณะ 2547: 55-62) ที่มี 8 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและจิตใจ ด้านสื่อและข้อมูลข่าวสาร ด้านประชาสังคม ด้านครอบครัว อาจเนื่องจากเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพใช้ประเมินคุณภาพสมาชิก จากการประพัตติตนของสมาชิก แต่ตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตและพัฒนาสังคม ใช้ประเมินคุณภาพชีวิตจากสภาพของสิ่งที่อยู่ในชุมชน

2.2 เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพด้านที่ 1 การปฏิบัติตามอุดมการณ์สหกรณ์

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพในด้านการปฏิบัติตามอุดมการณ์สหกรณ์มีค่ารวมเฉลี่ยของค่ามัธยฐาน คือ ($\bar{X} = 4.22$) โดยให้ความคิดเห็นในการกำหนดเกณฑ์ที่มากที่สุดคือ การประหยัด (ค่ามัธยฐาน = 4.43) สำหรับเกณฑ์อื่นจะมีค่ามัธยฐานใกล้เคียงกัน แสดงว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าการประหยัดเป็นสิ่งที่สมาชิกสหกรณ์ทำได้ง่ายและทำได้ทันที ไม่ต้องรอปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง

2.3 เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพด้านที่ 2 การร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพในด้านการร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์มีค่ารวมเฉลี่ยของค่ามัธยฐาน คือ ($\bar{X} = 4.13$) โดยให้ความคิดเห็นในการกำหนดเกณฑ์ที่น้อยที่สุดคือ การฝากเงิน (ค่ามัธยฐาน = 3.50) ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยค่อนข้างมาก แสดงว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญอาจเห็นว่า การฝากเงิน เป็นสิ่งที่ทำได้ยากเพราะสมาชิกเป็นเกษตรกรมีรายได้น้อย การเดินทางมาฝากเงินบ่อยครั้งที่สหกรณ์มีค่าใช้จ่ายสูง

2.4 เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพด้านที่ 3 การมีส่วนร่วมบริหารจัดการสหกรณ์

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพในด้านการมีส่วนร่วมบริหารจัดการสหกรณ์มีค่ารวมเฉลี่ยของค่ามัธยฐาน คือ ($\bar{X} = 4.19$) โดยให้ความคิดเห็นในการกำหนดเกณฑ์ที่มากที่สุดคือ การเลือกคณะกรรมการ / ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ (ค่ามัธยฐาน = 4.45) ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยมาก แสดงว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า การเลือกคณะกรรมการ / ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ เป็นบทบาท สิทธิ หน้าที่สำคัญของสมาชิก ในรอบ 1 ปี มี 1 ครั้ง ที่สมาชิกต้องมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่

2.5 เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพด้านที่ 4 การปฏิบัติตนตามคุณธรรมสมาชิก สหกรณ์

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพในด้านการปฏิบัติตนตามคุณธรรมสมาชิกสหกรณ์มีค่ารวมเฉลี่ยของค่ามัธยฐาน คือ ($\bar{X} = 4.22$) โดยให้ความคิดเห็นในการกำหนดเกณฑ์ที่มากที่สุดคือ สัจ - ความซื่อสัตย์ (ค่ามัธยฐาน = 4.40) ซึ่งยังใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่รองลงมาคือ ความไว้วางใจกัน (ค่ามัธยฐาน = 4.37) แสดงว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญอาจเห็นว่าในปัจจุบันสหกรณ์การเกษตรมีแนวโน้มปัญหาเรื่องนี้ค้างมากขึ้น จึงได้ให้ความสำคัญกับความซื่อสัตย์ หรืออาจเป็นเพราะสหกรณ์เกษตรเป็นองค์กรที่มีการบริหารจัดการที่ด้อยกว่าเมื่อแข่งขันกับองค์กรเอกชนอื่น ทั้งองค์ความรู้ และเทคโนโลยี จึงต้องใช้ความซื่อสัตย์และความไว้วางใจกันเป็นจุดแข็ง มุ่งที่จะสร้างองค์การคนดีหรือสหกรณ์สีขาว เพื่อสร้างความอยู่รอดให้กับสหกรณ์

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้

3.1.1 นักส่งเสริมสหกรณ์ สามารถนำเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพไปใช้เป็นเครื่องมือในการแนะนำ ส่งเสริม เรื่อง อุดมการณ์ วิธีการสหกรณ์ แก่สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ให้เข้าใจได้ง่าย และสะดวกสำหรับสมาชิกสหกรณ์จะปฏิบัติตามให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของตนเอง โดยอาจให้สมาชิกทดสอบประเมินคุณภาพตนเองจากต้นแบบ แบบประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ ซึ่งจะทำให้สมาชิกเห็นภาพชัดเจนว่าต้องปฏิบัติตนอย่างไรบ้าง จึงจะถือได้ว่าปฏิบัติตนตามอุดมการณ์ วิธีการสหกรณ์

3.1.2 สำนักงานสหกรณ์จังหวัด สามารถใช้ข้อมูลการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ของแต่ละสหกรณ์มาประกอบการตัดสินใจดำเนินกิจกรรม โครงการ ที่กรมส่งเสริมสหกรณ์มอบหมาย ได้เหมาะสมกับสภาพของแต่ละสหกรณ์ยิ่งขึ้น

3.1.3 สหกรณ์ ควรนำเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพไปใช้ประเมินคุณภาพสมาชิกของสหกรณ์แต่ละสหกรณ์ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประกอบในการกำหนดนโยบาย โครงการ แผนงาน กิจกรรมต่างๆ ของสหกรณ์เพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพสมาชิกให้ดียิ่งขึ้น

3.1.4 กรมส่งเสริมสหกรณ์ สามารถนำเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพไปประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ทั่วประเทศ เพื่อนำมาประกอบการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคนในสหกรณ์ให้มีคุณภาพ ให้สอดคล้องกับสภาพของสหกรณ์แต่ละพื้นที่ยิ่งขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการวิจัยปัจจัยที่กระทบต่อคุณภาพสมาชิกสหกรณ์

3.2.2 ควรมีการวิจัยคุณภาพของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2549) “ประเภทสหกรณ์” (จุลสาร) ค้นคืนวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2550 จาก
http://210.246.196.1.3/ewt/web_cpd/known_coop05.html
- เกษม บุญอ่อน (2522) “เคลฟาย : เทคนิคในการวิจัย” *คู่มือปริทัศน์* 10, (ตุลาคม) : 26–28
 “ข้อบังคับสหกรณ์การเกษตรภูมินารายณ์ พ.ศ. 2542” สหกรณ์การเกษตรภูมินารายณ์
 จำกัด (2542) กาศสินธุ์
- คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (2551) *แผนพัฒนาการสหกรณ์ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550–2554)* กรุงเทพมหานคร กรมส่งเสริมสหกรณ์
- คณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (2549) *รายงานสรุปผลการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ปี 2549* กรุงเทพมหานคร กรมพัฒนาชุมชน
- จุมพล ชละเอม (2547) *การส่งเสริมสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายสหกรณ์* กรุงเทพมหานคร
 สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ ร่วมกับ สำนักพัฒนาระบบการบริหารการจัดการ
 สหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์
- เชาว์ โรจนแสง (2546) “ศาสนากับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร” ใน เอกสารการสอน
 ชุดวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร หน่วยที่ 13 หน้า 646–649 นนทบุรี
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
- ชุตินา เลหาวิจิตรจันทร์ (2544) “คุณภาพชีวิตของนักสังคมสงเคราะห์สังกัดกรุงเทพมหานคร”
 วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประชากรศึกษา บัณฑิต
 วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- ดำรง ปั้นประณต และสอาด แก้วเกษ (2550) *คุณลักษณะและคุณประโยชน์ของสหกรณ์*
 ชลบุรี ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ 3
- ดำรง ปั้นประณต และสอาด แก้วเกษ (2550) *ระบบการสหกรณ์ในประเทศไทย*
 กรุงเทพมหานคร ส่วนเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์
- ทอง รongคำ (2540) “สมรรถภาพมาตรฐานที่จำเป็นสำหรับนักออกแบบระบบการศึกษา”
 วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2547) *อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการ*
สหกรณ์ กรุงเทพมหานคร กรมส่งเสริมสหกรณ์

- พระธงชัย สีโสภณ(ญาณธีโร) (2545) “แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ส่งผลต่อ
คุณภาพชีวิตของชุมชน กรณีศึกษา : ชุมชนบ้านฝ้าย ตำบลเมืองฝ้าย อำเภอหนองหงส์
จังหวัดบุรีรัมย์” วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
- ศักดิ์ชัย ทวีศักดิ์ (2529) “การรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพชีวิต : ศึกษาเฉพาะในเขตอำเภอเมือง จังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์” วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
ประชากรศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- อนุชาติ พวงลำถี และ อรทัย อาจอำ,บรรณาธิการ (2539) *การพัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตและ
สังคมไทย* กรุงเทพมหานคร สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- อมรา พงศาพิชญ์ และคนอื่นๆ (2547) *การสร้างและพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตและพัฒนาสังคม
โดยชุมชนมีส่วนร่วม* กรุงเทพมหานคร สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

1. ศาสตราจารย์โอภาวดี เข็มทอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงเสริม หอมกลิ่น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามเคลฟาย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามเคลฟาย

1. นายรณชัย ภูครองทอง	นักวิชาการสหกรณ์ 8ว. สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์
2. นายศุวมิตร อิ่มฤทธา	นักวิชาการสหกรณ์ 7 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์
3. นายธีระ นาชัยเวียง	นักวิชาการสหกรณ์ 7ว. สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์
4. นายศิริพร พยัคฆ์ทอง	นักวิชาการสหกรณ์ 7 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์
5. นางจิรานุช เชื้อไพบูลย์	นักวิชาการสหกรณ์ 7ว. สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์
6. นายสานิต คำแสนกุล	เจ้าหน้าที่บริหารงานส่งเสริมสหกรณ์ 7 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์
7. นายวิมล พวงคำ	เจ้าหน้าที่บริหารงานส่งเสริมสหกรณ์ 7 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์
8. นายพูลทรัพย์ ศิริรักษ์	เจ้าหน้าที่บริหารงานส่งเสริมสหกรณ์ 7 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์
9. นายสาคร เมืองมนตรี	เจ้าหน้าที่บริหารงานส่งเสริมสหกรณ์ 7 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์
10. นางสุวรรณ พงษ์แสงทอง	เจ้าหน้าที่บริหารงานส่งเสริมสหกรณ์ 7 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์
11. นายสายทอง พลกุล	ประธานกรรมการสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรกุกุณินรายณ์ จำกัด
12. นายสมชาย เฉวียงหงส์	ประธานกรรมการสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรนิคมฯ ห้วยผึ้ง จำกัด
13. นายสมบูรณ์ คำปลิว	ประธานกรรมการสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรสมเด็จฯ จำกัด
14. นายสมศรี ปัญจิตร	ประธานกรรมการสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรคำม่วง จำกัด

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามเดลฟาย (ต่อ)

15. นางหนูพัศตร์ บุญเรืองลือ	ประธานกรรมการสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรเมืองกาฬสินธุ์ จำกัด
16. นายสำราญ เข็มวิวัฒน์	ประธานกรรมการสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรกรมลาไสย จำกัด
17. นายคำเผย ภูตลาดขาม	ประธานกรรมการสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรยางตลาด จำกัด
18. นายสหพล ศรีบ้านโพน	ผู้จัดการสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรภูจินารายณ์ จำกัด
19. นางพรนิภา ไชยสุนันท์	ผู้จัดการสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรนิคมฯ ห้วยผึ้ง จำกัด
20. นางปราณี ศรีบ้านโพน	ผู้จัดการสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรสมเด็จพระเจ้าตากสิน จำกัด
21. นางศิริพร เครือวรรณ	ผู้จัดการสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรคำม่วง จำกัด
22. นางเพ็ญนภา บุญเลิศ	ผู้ช่วยผู้ช่วยจัดการสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรเมืองกาฬสินธุ์ จำกัด
23. นางทิพภาวรรณ จันทร์สว่าง	ผู้ช่วยผู้ช่วยจัดการสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรกรมลาไสย จำกัด
24. นายสันชัย ภูบุญทอง	ผู้จัดการสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรยางตลาด จำกัด

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจร่างต้นแบบชิ้นงาน

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจร่างต้นแบบขึ้น

1. นายชำนาญ กระจ่างแจ่ม	สหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์
2. นางนิตยา พลประจักษ์	หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กาฬสินธุ์ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กาฬสินธุ์
3. นายไชยา บุญญาภาพ	นักวิชาการทรัพยากรมนุษย์ 8ว. ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ 8
4. นายสมชาย เฉวียงหงส์	ประธานกรรมการเครือข่ายเชื่อมโยงธุรกิจและ สินเชื่อของขบวนการสหกรณ์ จ.กาฬสินธุ์
5. นายสหพล ศรีบ้านโพน	ประธานชมรมผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร จ.กาฬสินธุ์

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ที่

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์
ตำบล เมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง
จังหวัดกาฬสินธุ์

เมษายน 2551

เรื่อง ขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน .....

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อใช้สอบถามผู้เชี่ยวชาญครั้งที่ 3 จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายกมล เทพสุวรรณ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาด้านสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ แขนงวิชาสหกรณ์ วิชาเอก บริหารธุรกิจสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำลังศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ ในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีความประสงค์ขอเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับ เจ้าหน้าที่บริหารงานส่งเสริมสหกรณ์ นักวิชาการสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์ และประธานกรรมการสหกรณ์ ผู้จัดการหรือผู้ช่วยผู้จัดการสหกรณ์ ในจังหวัดกาฬสินธุ์

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ให้ข้อมูลแก่นักศึกษาตามแบบสอบถาม รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย เพื่อประโยชน์การศึกษาต่อไป ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายชำนาญ กระจ่างแจ่ม)

สหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามเคลฟาย

แบบสอบถามการศึกษาค้นคว้าอิสระ รอบที่ 1

เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ : ศึกษา
เฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์

คำชี้แจง

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อระดมความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ทรงคุณวุฒิทางด้านสหกรณ์ ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ต่อเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการใช้แบบสอบถามเทคนิคเดลฟาย(Delphi Technique) ซึ่งเป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ใช้ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็นหลัก และเพื่อเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง แน่นนอน จึงจำเป็นจะต้องถามซ้ำกันหลายครั้ง โดยใช้ชุดของแบบสอบถาม ตามปกติเทคนิคเดลฟายนี้ใช้แบบสอบถาม 3 รอบดังรายละเอียดต่อไปนี้

แบบสอบถามรอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นให้ผู้เชี่ยวชาญที่ทรงคุณวุฒิตอบในประเด็นกว้างเกี่ยวกับข้อมูลที่จำเป็น

แบบสอบถามรอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) ซึ่งพัฒนาข้อกระทงคำถามจากข้อมูลความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากแบบสอบถามรอบที่ 1 สำหรับให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแนวโน้มความเป็นไปได้มากเพียงใด ทั้งนี้ให้ทำเครื่องหมายลงในช่องความเป็นไปได้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

แบบสอบถามรอบที่ 3 ซึ่งเป็นรอบสุดท้าย จะแสดงความสอดคล้องของแต่ละข้อความจากการตอบแบบสอบถามที่ 2 ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญโดยจะระบุค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้ และยังได้ระบุคะแนนการตอบในรอบที่ 2 ของท่าน เพื่อที่จะให้ผู้เชี่ยวชาญได้ทบทวนคำตอบของตนเอง แล้วอาจเปลี่ยนคำตอบใหม่ในการตอบครั้งนี้ หรือยังจะยืนยันคำตอบเดิม หากข้อใดมีการเปลี่ยนแปลงคำตอบให้คำเครื่องหมายลงในช่องตัวเลือกใหม่ และถ้าคำตอบครั้งล่าสุด ข้อใดมิได้อยู่ในเขตของค่า พิสัยระหว่างควอไทล์ ให้เหตุผลในการยืนยันคำตอบเดิมเฉพาะข้อที่อยู่นอกเขตของค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่านั้น

เนื้อหาโดยสรุปที่เกี่ยวกับการนำเสนอเครื่องมือศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ : ศึกษาเฉพาะกรณี
สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์

คำชี้แจง โปรดศึกษาเนื้อหาโดยสรุปเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสมาชิกต่อไปนี้

เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ หมายถึง ระดับคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ที่ผู้เกี่ยวข้องยอมรับ
โดยใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพสมาชิกสหกรณ์

คุณภาพสมาชิกสหกรณ์

คุณภาพสมาชิกสหกรณ์ หมายถึง พฤติกรรมของสมาชิกสหกรณ์ ที่จะทำให้สหกรณ์
สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ด้วยการดำเนินงานตามอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการ
สหกรณ์

การประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์

การประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ หมายถึง กระบวนการระบุ แยกแยะ สำหรับ
การกำหนดว่าสมาชิกสหกรณ์ที่ดีควรเป็นอย่างไร

สหกรณ์

สหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์ ยกเว้น สหกรณ์การเกษตร
เพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. กาฬสินธุ์ จำกัด

นับตั้งแต่ที่การสหกรณ์ได้เข้าสู่ประเทศไทยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือแก้ปัญหาความทุกข์ยาก
ของเกษตรกร โดยเน้นให้มีการฝึกฝนตนเอง ตามอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ คือ ช่วย
ตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ปัจจุบันการดำเนินงานของสหกรณ์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ให้บรรลุ
วัตถุประสงค์ของสหกรณ์นั้น ปัจจัยสำคัญในลำดับต้นๆ ที่ผู้เกี่ยวข้องให้ความสำคัญคือ คุณภาพ
สมาชิก เพราะถ้าสมาชิกไม่มีคุณภาพ ไม่ปฏิบัติตามอุดมการณ์สหกรณ์ ไม่เข้าร่วมทำกิจกรรมกับ
สหกรณ์ ไม่ว่าจะป็นกิจกรรมทางธุรกิจหรือกิจกรรมอื่นๆ ของสหกรณ์ หรือแม้จะปฏิบัติตาม
อุดมการณ์สหกรณ์ เข้าร่วมกิจกรรมกับสหกรณ์แต่ปฏิบัติไม่เต็มที่ จะส่งผลให้การดำเนินงานของ

สหกรณ์มีอุปสรรค ไม่สามารถให้บริการสมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงความสามารถในการแข่งขันกับองค์กรธุรกิจอื่นก็ด้อยลงไป ในทางตรงกันข้ามถ้าสมาชิกมีคุณภาพจะทำให้ตัวสมาชิกและสหกรณ์เข้มแข็งสามารถดำรงอยู่ได้ในกระแสโลกาภิวัตน์ได้อย่างสอดคล้อง ซึ่งการที่จะพัฒนาสมาชิกให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และมีทิศทางชัดเจน ควรมีการประเมินคุณภาพสมาชิกควบคู่กันไปด้วย โดยที่ผ่านมายังไม่ปรากฏเครื่องมือประเมินคุณภาพสมาชิกมาก่อน ดังนั้น สิ่งแรกที่ต้องสร้างขึ้นคือ เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ ที่ใช้ประเมินในรอบ 1 ปีบัญชีสหกรณ์ โดยอาศัยแนวคิดทางสหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์ . 2550 : 96-98) ซึ่งประกอบด้วย 1) ความหมายของสหกรณ์ 2) อุดมการณ์สหกรณ์ 3) หลักการสหกรณ์ 4) วิธีการสหกรณ์ 5) ปรัชญาสหกรณ์ และ 6) วัตถุประสงค์และคุณประโยชน์ของสหกรณ์ ดังนี้

1. ความหมายของสหกรณ์

สหกรณ์ เป็นองค์กรอิสระของคณะบุคคล ซึ่งรวมกันก่อตั้งขึ้นด้วยความสมัครใจ เพื่อสนองความต้องการและจุดมุ่งหมายร่วมกันทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม โดยการดำเนินวิสาหกิจที่เป็นเจ้าของร่วมกัน และควบคุมตามแนวทางประชาธิปไตย

2. อุดมการณ์สหกรณ์

อุดมการณ์สหกรณ์ คือ การช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

การช่วยตนเอง คุณลักษณะของการช่วยตนเองของสมาชิก ประกอบด้วย ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ อดทน หลีกพ้นอบาย ยึดทางสายกลาง

การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คุณลักษณะของการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ประกอบด้วย การเสียสละเพื่อส่วนรวม ร่วมมือพัฒนา ซื่อตรงต่อกติกา มีเมตตารักใคร่กัน

3. หลักการสหกรณ์

หลักการสหกรณ์ 7 ประการ คือ

- 3.1 การเปิดรับสมาชิกทั่วไปและด้วยความสมัครใจ
- 3.2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย
- 3.3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยสมาชิก
- 3.4 การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ
- 3.5 การศึกษา การฝึกอบรม และข่าวสาร
- 3.6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์
- 3.7 ความเอื้ออาทรต่อชุมชน

4. วิธีการสหกรณ์

วิธีการสหกรณ์ คือ การร่วมแรงร่วมใจกันทำธุรกิจ ร่วมกันผลิต ร่วมกันซื้อ ร่วมกันขาย ร่วมกันกู้ และร่วมกันทำธุรกิจการตลาด โดยไม่แสวงหาผลกำไรจากสมาชิก

5. ปรัชญาสหกรณ์

ปรัชญาสหกรณ์ คือ ความเชื่อพื้นฐานเกี่ยวกับการสหกรณ์ อันได้แก่

5.1 ปรัชญาเกี่ยวกับอุดมการณ์สหกรณ์ เช่น ทิฐุธรรมมีกัตถประโยชน์ (อุดากะสะ), ฌราวาสธรรม (สังจะ ทมะ ชันติ จาคะ)

5.2 ปรัชญาเกี่ยวกับหลักการและวิธีการสหกรณ์ เช่น สารณียธรรม (ธรรมในการสร้างความสามัคคี), อปปริหานิยธรรม(ธรรมเกี่ยวกับการปกครองให้พ้นความเสื่อม)

5.3 ปรัชญาเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์ เช่น สหกรณ์เป็นองค์กรไม่แสวงกำไร, สหกรณ์กระทำร่วมกันในสิ่งที่ดีงาม ที่ไม่ผิดกฎหมาย และไม่ผิดศีลธรรม

6. วัตถุประสงค์และคุณประโยชน์ของสหกรณ์

สหกรณ์มีวัตถุประสงค์และคุณประโยชน์ 3 ขั้นตอน คือ

6.1 วัตถุประสงค์และคุณประโยชน์ของผู้ก่อตั้งสหกรณ์

ผู้ก่อตั้งสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมประโยชน์ทางเศรษฐกิจกับช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีคุณประโยชน์ช่วยให้เกิดพลังและอำนาจในการต่อรอง

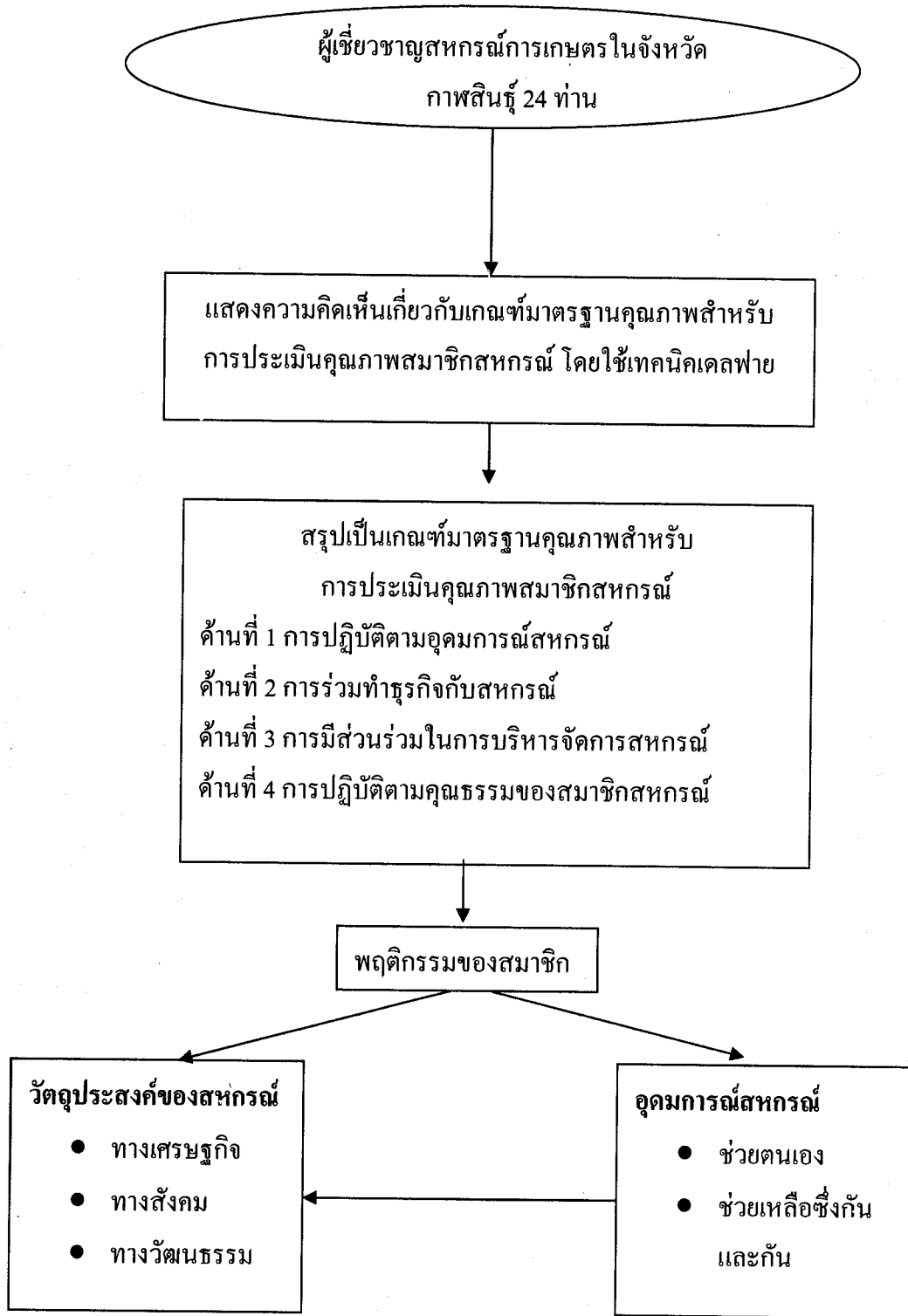
6.2 วัตถุประสงค์และคุณประโยชน์โดยส่วนรวมของสหกรณ์

สหกรณ์มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้บริการธุรกิจต่างๆ แก่สมาชิก เช่น ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย ธุรกิจการตลาดและธุรกิจเงินกู้ และมีคุณประโยชน์ช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่าย ช่วยให้เพิ่มพูนรายได้ ช่วยให้มียุทธศาสตร์ประโยชน์ และช่วยให้มีทุนสวัสดิการสงเคราะห์สมาชิก

6.3 วัตถุประสงค์และคุณประโยชน์ของสมาชิก

สมาชิกมีวัตถุประสงค์ เพื่อใช้บริการธุรกิจต่างๆ ของสหกรณ์ สมาชิกได้รับประโยชน์จากการใช้บริการธุรกิจต่างๆ ของสหกรณ์ คือ ช่วยให้สมาชิกมีเงินทุนในการประกอบอาชีพ สมาชิกจะมีงานทำ ลดค่าใช้จ่าย มีรายได้เพิ่ม มีทุนสวัสดิการและการสงเคราะห์สมาชิก สมาชิกจะอยู่พอดีพอกิน มีสันติสุข และมีคุณภาพชีวิต

กรอบแนวคิดการศึกษาค้นคว้าอิสระ

คำถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 1

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นในแต่ละข้อ เมื่อได้ศึกษาเนื้อหาโดยสรุปข้างต้นแล้ว ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดใส่รายละเอียดเกี่ยวกับตัวท่าน โดยเติมข้อความลงในช่องว่างหรือทำเครื่องหมาย

✓ ลงใน ที่ให้ไว้

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ.....ปี

3. วุฒิกการศึกษาสูงสุด.....

4. ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่ง.....

5. ท่านปฏิบัติหน้าที่ต่างๆเกี่ยวกับสหกรณ์มาแล้วรวมเป็นเวลา.....ปี

6. ปัจจุบันท่านมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานสหกรณ์ อะไรบ้าง

1. ....

2. ....

3. ....

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน และแสดงความคิดเห็นในช่องที่กำหนดให้

2.1 เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ นำไปใช้ประโยชน์ในการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ได้
อย่างน้อยเพียงใด

มากที่สุด เพราะ.....

.....

มาก เพราะ.....

.....

พอสมควร เพราะ.....

.....

น้อย เพราะ.....

น้อยที่สุด เพราะ.....

2.2 ผู้ประเมินคุณภาพสมาชิกควรเป็นผู้ใด เพราะเหตุใด

ประธานกรรมการดำเนินการสหกรณ์ เพราะ.....

คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ เพราะ.....

ประธานกลุ่มย่อยแต่กลุ่มในสหกรณ์ เพราะ .....

ผู้จัดการสหกรณ์ เพราะ.....

เจ้าหน้าที่ฝ่ายบัญชี เพราะ.....

เจ้าหน้าที่ฝ่ายสินเชื่อ เพราะ.....

เจ้าหน้าที่ฝ่ายตลาด เพราะ.....

เจ้าหน้าที่การเงิน เพราะ.....

ตัวสมาชิกเอง เพราะ.....

อื่นๆ ระบุ.....เพราะ.....

2.3 เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ ควรนำมาสร้างแบบประเมินคุณภาพสมาชิกที่ใช้เวลาประเมินเท่าไร
เพราะเหตุใด

ไม่เกิน 10 นาที เพราะ.....

.....

ไม่เกิน 15 นาที เพราะ.....

.....

ไม่เกิน 20 นาที เพราะ.....

.....

อื่นๆ ระบุ.....เพราะ.....

.....

2.4 เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ ควรนำมาสร้างแบบประเมินคุณภาพสมาชิกที่เป็นลักษณะ
เช่นใด เพราะเหตุใด

แบบเช็ครายการ(Check list) เพราะ.....

.....

แบบอัตร้อย เพราะ.....

.....

อื่นๆ ระบุ เพราะ.....

.....

2.5 การศึกษาเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ ควรศึกษาในหัวข้อหรือกำหนดกรอบเรื่องใดบ้างเพราะอะไร

การปฏิบัติตามอุดมการณ์สหกรณ์ เพราะ.....

.....

การร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์ เพราะ.....

.....

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสหกรณ์ เพราะ.....

.....

การปฏิบัติตามคุณธรรมสมาชิกสหกรณ์ เพราะ.....

.....

- อื่นๆ ระบุ.....เพราะ.....
- .....
- .....
- .....
- .....

ตอนที่ 3 เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพย่อยของกรอบเรื่องใหญ่ๆในข้อ 2.5 และพฤติกรรมบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

คำชี้แจง กรอบมาตรฐานคุณภาพนี้เป็นเพียงตัวอย่างเท่านั้น ถ้าท่านเห็นว่ากรอบเรื่องใดไม่เป็นมาตรฐานคุณภาพไม่ต้องตอบในข้อนั้นๆ

3.1 ด้านการปฏิบัติตามอุดมการณ์สหกรณ์

เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพย่อย	พฤติกรรมบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมิน
<p><u>การช่วยเหลือตนเอง</u></p> <p>☐ ขยัน</p>	<p>☐ มีอาชีพหลักแน่นอน เช่น ทำนา ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น</p> <p>☐ มีอาชีพเสริมประกอบ เช่น รับจ้าง หาของป่า เลี้ยงไก่ เลี้ยงกบ (เลี้ยงไว้ขาย) เป็นต้น</p> <p>☐ อื่นๆ ระบุ.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>☐ ประหยัด</p>	<p>☐ มีกิจกรรมประหยัดรายจ่าย เช่น ปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ เลี้ยงไก่ไว้กินไข่ (ทำไว้กิน ไม่ได้หวังขาย) เป็นต้น</p> <p>☐ ไม่ได้กู้เงินจากสหกรณ์</p> <p>☐ อื่นๆ ระบุ.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>☐ พัฒนาตน</p>	<p>☐ หาความรู้ในอาชีพของตน เช่น ทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ปกษากษตร ตำบล ผู้รู้ในพื้นที่ เข้าอบรมเพิ่มความรู้จากหน่วยงานต่างๆ เป็นต้น</p> <p>☐ อื่นๆ ระบุ.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพย่อย	พฤติกรรมบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมิน
☐ พยายามหลีกเลี่ยงข้อบวม	☐ ลดดื่มเหล้า ดื่มเฉพาะงานสังสรรค์ตามประเพณี ☐ ไม่ดื่มเหล้าเลย ☐ อื่นๆ ระบุ..... ....
☐ อื่น ๆ ระบุ.....	☐ อื่นๆ ระบุ..... ....
การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ☐ เสียสละเพื่อส่วนรวม	☐ ร่วมทำบุญงานพิธีของวัด ชุมชน ☐ บริจาคเงิน หรือ ทรัพย์สินให้สหกรณ์ เช่น บริจาคเบี้ยเลี้ยง ค่าเดินทางให้สหกรณ์ เป็นต้น ☐ อื่นๆ ระบุ..... ....
☐ ร่วมใจสามัคคี	☐ ร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนเช่น พัฒนาวัด หมู่บ้าน โรงเรียน ที่ สาธารณะ เป็นต้น ☐ ร่วมกิจกรรมพัฒนาสหกรณ์ เช่น ฝ่าป่าสหกรณ์ โครงการที่ สหกรณ์จัดขึ้น เป็นต้น ☐ อื่นๆ ระบุ..... ....
☐ ซื่อตรงต่อกติกา	☐ ไม่มีการปฏิบัติผิดตามข้อบังคับ ระเบียบของสหกรณ์ ☐ ไม่มีการปฏิบัติผิดตามข้อบังคับ ระเบียบของชุมชน ☐ อื่นๆ ระบุ..... ....

เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพย่อย	พฤติกรรมบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมิน
☐ มีเมตาร์คิโคร์	☐ ได้ช่วยเหลือสมาชิกด้วยกัน เช่น ฌาปนกิจกิจศพ ทำบุญงานตามประเพณี เป็นต้น ☐ ร่วมทำบุญงานพิธีของ ญาติ พี่น้อง สมาชิกสหกรณ์ ☐ อื่นๆ ระบุ..... ....
☐ อื่น ๆ ระบุ.....	☐ อื่นๆ ระบุ..... ....

ข้อเสนอแนะอื่นเพิ่มเติม

.....

.....

3. 2 ด้านการร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์

เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพย่อย	พฤติกรรมบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมิน
☐ ธุรกิจรวบรวมข้าวเปลือก (ถ้าเป็นผลผลิตอื่นสามารถตอบเพิ่มเติมได้ในช่อง อื่นๆ ต่อท้าย)	☐ สมาชิกปลูกข้าว แต่ไม่ขายข้าวเปลือกให้สหกรณ์ ☐ สมาชิกปลูกข้าว และมาขายข้าวเปลือกให้สหกรณ์ (ปริมาณเท่าใดก็ได้) ☐ สมาชิกปลูกข้าว และมาขายข้าวเปลือกให้สหกรณ์น้อยกว่าแผนที่แจ้งไว้ ☐ สมาชิกปลูกข้าว และมาขายข้าวเปลือกให้สหกรณ์มากกว่าแผนที่แจ้งไว้ ☐ สมาชิกปลูกข้าว และมาขายข้าวเปลือกให้สหกรณ์ตามแผนที่แจ้งไว้ ☐ อื่นๆ ระบุ..... ....

เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพย่อย	พฤติกรรมบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมิน
☐ ธุรกิจรวมซื้อปุ๋ย (ถ้าเป็นการรวมซื้อสินค้าอย่างอื่นสามารถตอบเพิ่มได้ในช่อง อื่นๆ ต่อท้าย)	☐ สมาชิกต้องซื้อปุ๋ย แต่ไม่ซื้อปุ๋ยที่สหกรณ์ ☐ สมาชิกต้องซื้อปุ๋ย และซื้อปุ๋ยที่สหกรณ์(ปริมาณเท่าใดก็ได้) ☐ สมาชิกต้องซื้อปุ๋ย และมาซื้อปุ๋ยที่สหกรณ์ น้อยกว่า แผนที่แจ้งไว้ ☐ สมาชิกต้องซื้อปุ๋ย และมาซื้อปุ๋ยที่สหกรณ์มากกว่าแผนที่แจ้งไว้ ☐ สมาชิกต้องซื้อปุ๋ย และมาซื้อปุ๋ยที่สหกรณ์ตามแผนที่แจ้งไว้ ☐ อื่นๆ ระบุ..... ....
☐ ธุรกิจสินเชื่อ	☐ กู้ยืมและสมาชิกปฏิบัติตามสัญญาถูกต้อง ☐ กู้ยืมและสมาชิกปฏิบัติตามสัญญาแต่ไม่ครบทั้งหมด โดยมีเหตุอันควร ☐ กู้ยืม แต่ สมาชิกผิดสัญญากับสหกรณ์ ☐ อื่นๆ ระบุ..... ....
☐ การฝากเงินกับสหกรณ์	☐ สมาชิกมียอดสุทธิฝาก – ถอน น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0 บาทต่อปี ☐ สมาชิกมียอดสุทธิฝาก – ถอน ตั้งแต่ 1 บาทต่อปีขึ้นไป ☐ สมาชิกมียอดสุทธิฝาก – ถอนมากกว่า 3,600 บาทต่อปี ☐ อื่นๆ ระบุ..... .....
☐ การซื้อหุ้นสหกรณ์	☐ สมาชิกไม่ได้ซื้อหุ้นเพิ่มเลย ☐ สมาชิกซื้อหุ้นตั้งแต่.....1.....หุ้นขึ้นไป ☐ สมาชิกซื้อหุ้นมากกว่า...360...หุ้นขึ้นไป ☐ อื่นๆ ระบุ.....

เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพย่อย	พฤติกรรมบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมิน
☐ อื่น ๆ ระบุ.....	☐ อื่น ๆ ระบุ..... ....

ข้อเสนอแนะอื่นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

3.3 การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสหกรณ์

เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพย่อย	พฤติกรรมบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมิน
☐ การเลือกคณะกรรมการ / ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์	☐ เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีเพื่อเลือกคณะกรรมการ / ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ ☐ แสดงความคิดเห็น สอบถาม ข้อมูลในการเลือกคณะกรรมการ / ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ☐ อื่น ๆ ระบุ..... ....
☐ รับทราบผลการดำเนินงานของสหกรณ์ / งบการเงิน	☐ เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีเพื่อรับทราบผลการดำเนินงานของสหกรณ์ / งบการเงินสหกรณ์ ☐ แสดงความคิดเห็น สอบถาม เกี่ยวกับผลการดำเนินงานของสหกรณ์ / งบการเงินสหกรณ์ ในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ☐ อื่น ๆ ระบุ..... ....

เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพย่อย	พฤติกรรมบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมิน
☐ ติดตามแผนกลยุทธ์ของสหกรณ์	☐ เข้าร่วมประชุมสามัญประจำปี เพื่อติดตามแผนกลยุทธ์ของสหกรณ์ ☐ แสดงความคิดเห็น สอบถาม การดำเนินการตามแผนกลยุทธ์ของสหกรณ์ในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ☐ อื่นๆ ระบุ.....
☐ แสดงความพึงพอใจต่อการให้บริการของสหกรณ์	☐ ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของสหกรณ์ ☐ แสดงความคิดเห็น การให้บริการของสหกรณ์ในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ☐ อื่นๆ ระบุ.....
☐ มีส่วนร่วมในการจัดการธุรกิจสินเชื่อ	☐ นำเงินกู้ไปใช้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ ☐ นำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ☐ อื่นๆ ระบุ.....
☐ มีส่วนร่วมในการจัดการธุรกิจรวบรวมข้าวเปลือก (ถ้าเป็นการรวมผลผลิตผลการเกษตร อย่างอื่นสามารถตอบเพิ่มเติมใน ช่อง อื่นๆ ต่อท้าย)	☐ แจกแผนการขายข้าวเปลือกให้แก่สหกรณ์ ☐ แจกราคารับซื้อข้าวเปลือกของคู่แข่งให้สหกรณ์ทราบ ☐ แจกกลยุทธ์การรับซื้อข้าวเปลือกของคู่แข่งให้สหกรณ์ทราบ ☐ อื่นๆ ระบุ.....
☐ มีส่วนร่วมในการจัดการธุรกิจรวบรวมซื้อปุ๋ยกับสหกรณ์ (ถ้าเป็นการรวมซื้อสินค้าอย่างอื่น สามารถตอบเพิ่มเติมในช่อง อื่นๆ ต่อท้าย)	☐ แจกแผนการซื้อปุ๋ยให้แก่สหกรณ์ ☐ แจกราคาขายปุ๋ยของคู่แข่งให้สหกรณ์ทราบ ☐ แจกกลยุทธ์การขายปุ๋ยของคู่แข่งให้สหกรณ์ทราบ ☐ อื่นๆ ระบุ.....

เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพย่อย	พฤติกรรมบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมิน
☐ การร่วมประชุมกลุ่มย่อย	☐ ร่วมประชุมกลุ่มย่อยน้อยกว่า 80 % ของจำนวนการประชุมทั้งหมด ☐ ร่วมประชุมกลุ่มย่อยตั้งแต่ 80 % ขึ้นไปของจำนวนการประชุมทั้งหมด ☐ แสดงความคิดเห็น ในที่ประชุมกลุ่มย่อย ☐ อื่นๆ ระบุ..... ....
☐ อื่น ๆ ระบุ.....	☐ อื่นๆ ระบุ..... ....

ข้อเสนอแนะอื่นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

3.4 การปฏิบัติตนตามคุณธรรมสมาชิกสหกรณ์

เกณฑ์มาตรฐานย่อย	พฤติกรรมบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมิน
☐ ทาน - การให้, การเสียสละ	☐ ร่วมทำบุญงานพิธีของวัด ชุมชน ☐ ร่วมทำบุญงานพิธีของ ญาติ พี่น้อง สมาชิกสหกรณ์ ☐ บริจาคเงินหรือ ทรัพย์สินให้สหกรณ์ เช่น บริจาคเบี้ยเลี้ยง ค่าเดินทางให้สหกรณ์ เป็นต้น ☐ อื่นๆ ระบุ..... ....

เกณฑ์มาตรฐานย่อย	พฤติกรรมบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมิน
☐ คีล 5 - การควบคุมตนเอง	☐ ไม่มีเรื่องทะเลาะวิวาท กับสมาชิกสหกรณ์ หรือคนในชุมชน ☐ ไม่มีเรื่องชู้สาว ☐ อื่นๆ ระบุ..... ....
☐ ปัญญา - ฝึกฝน พัฒนาตนเอง	☐ มีการศึกษาอบรมความรู้ต่างๆ เช่น บัญชีครัวเรือน บัญชีภาพ อาชีพเสริม จากหน่วยต่างๆ เป็นต้น ☐ ติดตามข่าวสาร บ้านเมือง สังคม ทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ เป็นประจำ ☐ อื่นๆ ระบุ..... ....
☐ วิริยะ - ความเพียร	☐ นำความรู้ที่อบรมจากข้อ 3 มาฝึกปฏิบัติจริง ☐ ไม่ได้นำความรู้ที่อบรมจากข้อ 3 มาฝึกปฏิบัติจริง ☐ อื่นๆ ระบุ..... ....
☐ สัจจะ - ความซื่อสัตย์	☐ ไม่ผิดสัญญากับสหกรณ์ ☐ ไม่ผิดสัญญากับองค์การในชุมชน เช่น กองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น ☐ อื่นๆ ระบุ..... ....
☐ เมตตา - ความโอบอ้อมอารี	☐ มีการแบ่งปัน อาหาร สิ่งของเครื่องใช้ ให้เพื่อนบ้าน ชุมชน ☐ ร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน เช่น หมู่บ้าน โรงเรียน ที่สาธารณะ เป็นต้น ☐ อื่นๆ ระบุ.....

แบบสอบถามการศึกษาค้นคว้าอิสระ รอบที่ 2

เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ : ศึกษา

เฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์

คำชี้แจง

แบบสอบถามรอบที่ 2 สำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนี้ ได้สรุปเนื้อหาใจความจากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 1 ซึ่งขอทราบความคิดเห็นอย่างกว้างๆ มาแล้ว จัดเป็นองค์ประกอบของเกณฑ์ที่ควรจะนำมาจำแนกระดับชั้นคุณภาพได้ (เช่น จำแนกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ดีมาก ดี ปานกลาง ควรปรับปรุง) โดยที่แต่ละเกณฑ์สามารถมีข้อบ่งชี้ได้หลายข้อ แล้วนำมาสรุปเพื่อสอบถามความคิดเห็นจากท่านในครั้งนี้ โดยกำหนดค่าน้ำหนักค่าความคิดเห็นดังนี้

ระดับความคิดเห็น 5 หมายถึง เกณฑ์และข้อบ่งชี้ที่สมควรใช้เป็นเกณฑ์มากที่สุด

ระดับความคิดเห็น 4 หมายถึง เกณฑ์และข้อบ่งชี้ที่สมควรใช้เป็นเกณฑ์มาก

ระดับความคิดเห็น 3 หมายถึง เกณฑ์และข้อบ่งชี้ที่สมควรใช้เป็นเกณฑ์ปานกลาง

ระดับความคิดเห็น 2 หมายถึง เกณฑ์และข้อบ่งชี้ที่สมควรใช้เป็นเกณฑ์น้อย

ระดับความคิดเห็น 1 หมายถึง เกณฑ์และข้อบ่งชี้ที่สมควรใช้เป็นเกณฑ์น้อยที่สุด

แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 2

เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์

โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านในทุกข้อ

เกณฑ์และข้อบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีดังต่อไปนี้					
1. ด้านการปฏิบัติตามอุดมการณ์สหกรณ์					
การช่วยเหลือตนเอง					
1.1 ขยัน มีข้อบ่งชี้คือ					
1.1.1 มีอาชีพหลักแน่นอน เช่น ทำนา ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น					
1.1.2 มีอาชีพเสริมประกอบ เช่น รับจ้าง หางของป่า เลี้ยงไก่ เลี้ยงกบ(เลี้ยงไว้ขาย) เป็นต้น					
1.1.3 จ้างแรงงานในการทำเกษตรเท่าที่จำเป็นและเหมาะสม					
1.2 ประหยัด มีข้อบ่งชี้คือ					
1.2.1 มีกิจกรรมประหยัดรายจ่าย เช่น ปลุกผักสวนครัวรั้วกินได้ เลี้ยงไก่ไว้กินไข่ (เน้นทำไว้กิน ไม่ได้หวังขาย) เป็นต้น					
1.2.2 ซ่อมแซม ปรับปรุง อุปกรณ์เหลือใช้มาใช้ประโยชน์					
1.2.3 ไม่กู้เงินสหกรณ์					
1.3 พัฒนาดิน มีข้อบ่งชี้คือ					
1.3.1 มีการหาความรู้ในอาชีพของตน เช่น ทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ผู้รู้ในพื้นที่ ทำบัญชีครัวเรือน เข้าอบรมเพิ่มความรู้จากหน่วยงานต่างๆ เป็นต้น					

เกณฑ์และข้อบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1.3.2 ศึกษาต่อในระดับศึกษาที่สูงขึ้นหรือสาขาอื่นๆ					
1.4 พยามหลีกเลี่ยงพันธบายมุข มีข้อบ่งชี้คือ					
1.4.1 ลดค้มเหล่า ค้มเฉพาะตามสังคม ประเพณี					
1.4.2 ลดสูบนุหรี สูบเฉพาะสถานที่กำหนดไว้					
1.4.3 ลดเล่นการพนัน					
1.4.4 ลดเที่ยวการกลางคืน					
1.4.5 ไม่คบคนชั่วเป็นมิตร					
การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
1.5 เสียสละเพื่อส่วนรวม มีข้อบ่งชี้คือ					
1.5.1 ร่วมทำบุญงานพิธีของวัด ชุมชน ในพื้นที่ดำเนินงานของ สหกรณ์					
1.5.2 บริจาคเงิน หรือ ทรัพย์สินให้สหกรณ์ เช่น บริจาคเบี้ย เลี้ยง ค่าเดินทางสหกรณ์เป็นบางส่วน เป็นต้น					
1.5.3 เสียสละเวลา แรงงานช่วยงานสหกรณ์ในด้านต่างๆ					
1.6 ร่วมใจสามัคคี มีข้อบ่งชี้คือ					
1.6.1 ร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนเช่น พัฒนาวัด หมู่บ้าน โรงเรียน ที่สาธารณะ เป็นต้น					
1.6.2 ร่วมกิจกรรมพัฒนาสหกรณ์ เช่น ผ้าป่าสหกรณ์ โครงการที่สหกรณ์จัดขึ้น เป็นต้น					
1.7 ชี้อตรงต่อกติกา มีข้อบ่งชี้คือ					
1.7.1 ไม่มีการปฏิบัติผิดตามข้อบ้งคับ ระเบียบของสหกรณ์					
1.7.2 ไม่มีการปฏิบัติผิดตามข้อบ้งคับ ระเบียบของชุมชน					
1.7.3 ปฏิบัติตามกติกาและมารยาทของสังคม					

เกณฑ์และข้อบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1.8 มีเมตตารักใคร่					
1.8.1 ได้ช่วยเหลือสมาชิกด้วยกัน เช่น ฌาปนกิจกิจศพ ทำบุญงานตามประเพณี (สัด 12 กลอง 14)					
1.8.2 ร่วมทำบุญของญาติ พี่น้อง ของสมาชิกสหกรณ์					
2. ด้านการร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์					
2.1 ธุรกิจรวบรวมข้าวเปลือก มีข้อบ่งชี้คือ					
2.1.1 สมาชิกปลูกข้าว แต่ไม่ขายข้าวเปลือกให้สหกรณ์					
2.1.2 สมาชิกปลูกข้าว และมาขายข้าวเปลือกให้สหกรณ์					
2.1.3 สมาชิกปลูกข้าว และมาขายข้าวเปลือกให้สหกรณ์ น้อยกว่าแผนที่แจ้งไว้					
2.1.4 สมาชิกปลูกข้าว และมาขายข้าวเปลือกให้สหกรณ์ มากกว่าแผนที่แจ้งไว้					
2.1.5 สมาชิกปลูกข้าว และมาขายข้าวเปลือกให้สหกรณ์ ตามแผนที่แจ้งไว้					
2.2 ธุรกิจรวมซื้อปุ๋ย มีข้อบ่งชี้คือ					
2.2.1 สมาชิกจำเป็นต้องใช้ปุ๋ย แต่ไม่ซื้อปุ๋ยที่สหกรณ์					
2.2.2 สมาชิกจำเป็นต้องใช้ปุ๋ย และซื้อปุ๋ยที่สหกรณ์					
2.2.3 สมาชิกจำเป็นต้องใช้ปุ๋ย และมาซื้อปุ๋ยที่สหกรณ์น้อยกว่า แผนที่แจ้งไว้					
2.2.4 สมาชิกจำเป็นต้องใช้ปุ๋ย และมาซื้อปุ๋ยที่สหกรณ์มากกว่า แผนที่แจ้งไว้					
2.2.5 สมาชิกต้องจำเป็นต้องใช้ปุ๋ย และมาซื้อปุ๋ยที่สหกรณ์ตามแผนที่ แจ้งไว้					
2.3 ธุรกิจสินเชื่อ					
2.3.1 คุ้มและสมาชิกปฏิบัติตามสัญญาถูกต้อง					

เกณฑ์และข้อบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
2.3.2 กู้ยืมและสมาชิกปฏิบัติตามสัญญาแต่ไม่ครบทั้งหมด โดยมีเหตุอันควร					
2.3.3 กู้ยืม แต่ สมาชิกผิดสัญญากับสหกรณ์					
2.3.4 กู้ยืมแต่สมาชิกตั้งใจไม่ชำระหนี้					
2.4 การฝากเงิน มีข้อบ่งชี้คือ					
2.4.1 สมาชิกมียอดสุทธิฝาก - ถอน น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0 ต่อปี					
2.4.2 สมาชิกมียอดสุทธิฝาก - ถอน ตั้งแต่ 1 บาทต่อปีขึ้นไป					
2.4.3 สมาชิกมียอดสุทธิฝาก - ถอนมากกว่า 3,600 บาทต่อปีขึ้นไป					
2.5 การซื้อหุ้นสหกรณ์ มีข้อบ่งชี้					
2.5.1 สมาชิกไม่ได้ซื้อหุ้นเพิ่มเลย					
2.5.2 สมาชิกซื้อหุ้นตั้งแต่ 1 หุ้นขึ้นไป					
2.5.3 สมาชิกซื้อหุ้นมากกว่า 360 หุ้นขึ้นไป					
2.6.4 สมาชิกซื้อหุ้นตามสัดส่วนของการกู้เงิน					
3. การมีส่วนร่วมบริหารจัดการสหกรณ์สหกรณ์					
3.1 การเลือกประธานกลุ่มย่อย มีข้อบ่งชี้					
3.1.1 เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย เพื่อเลือกประธานกลุ่มย่อย					
3.1.2 แสดงความคิดเห็น สอบถาม ข้อมูลในการเลือกประธานกลุ่มย่อยในที่ประชุมกลุ่มย่อย					
3.1.3 ขอมรับมติที่ประชุมกลุ่มย่อย					
3.2 การเลือกคณะกรรมการ / ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ มีข้อบ่งชี้คือ					
3.2.1 เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี เพื่อเลือกคณะกรรมการ / ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์					

เกณฑ์และข้อบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
3.2.3 แสดงความคิดเห็น สอบถาม ข้อมูลในการเลือก คณะกรรมการ / ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ในที่ประชุม ใหญ่สามัญประจำปี					
3.2.3 ขอมรับมติที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี					
3.3 รับทราบผลการดำเนินงานของสหกรณ์ / งบการเงิน ข้อบ่งชี้คือ					
3.3.1 เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี เพื่อรับทราบผล การดำเนินงานของสหกรณ์ / งบการเงินสหกรณ์					
3.3.2 แสดงความคิดเห็น สอบถาม เกี่ยวกับผลการ ดำเนินงานของสหกรณ์ / งบการเงินสหกรณ์ ในที่ ประชุมใหญ่สามัญประจำปี					
3.4 ติดตามแผนกลยุทธ์ของสหกรณ์ ข้อบ่งชี้คือ					
3.4.1 เข้าร่วมประชุมสามัญประจำปี เพื่อติดตามแผนกลยุทธ์ ของสหกรณ์					
3.4.2 แสดงความคิดเห็น สอบถาม การเดินแผนกลยุทธ์ของ สหกรณ์ ในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี					
3.5 แสดงความพึงพอใจต่อการให้บริการของสหกรณ์ ข้อบ่งชี้คือ					
3.5.1 ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของสหกรณ์					
3.5.2 แสดงความคิดเห็น การให้บริการของสหกรณ์ ในที่ ประชุมใหญ่สามัญประจำปี					
3.6 มีส่วนร่วมในการจัดการธุรกิจสินเชื่อ ข้อบ่งชี้คือ					
3.6.1 นำเงินกู้ไปใช้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์					
3.6.2 นำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์					
3.7 มีส่วนร่วมในการจัดการธุรกิจรวบรวมข้าวเปลือก ข้อบ่งชี้คือ					
3.7.1 แจกแผนการขายข้าวเปลือกให้แก่สหกรณ์					

เกณฑ์และข้อบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
3.7.2 แจ็งราคาปรับซื้อข้าวเปลือกของคู้แ่งให้สหกรณ์ทราบ					
3.7.3 แจ็งกลยุทธ์การปรับซื้อข้าวเปลือกของคู้แ่งให้สหกรณ์ทราบ					
3.8 มีส่วนร่วมในการจัดการธุรกิจรวมซื้อปุ๋ยกับสหกรณ์ ข้อบ่งชี้คือ					
3.8.1 แจ็งแผนการซื้อปุ๋ยให้แก่สหกรณ์					
3.8.2 แจ็งราคาขายปุ๋ยของคู้แ่งให้สหกรณ์ทราบ					
3.8.3 แจ็งกลยุทธ์การขายปุ๋ยของคู้แ่งให้สหกรณ์ทราบ					
3.8.4 แจ็งผลการใช้ปุ๋ยที่ซื้อไปจากสหกรณ์ให้สหกรณ์ทราบ					
3.9 การร่วมประชุมกลุ่มย่อย มีข้อบ่งชี้คือ					
3.9.1 ร่วมประชุมกลุ่มย่อยตั้งแต่ 80 % ของจำนวนการประชุม					
3.9.2 ร่วมประชุมกลุ่มย่อยน้อยกว่า 80 % ของจำนวนการประชุม					
3.9.3 แสดงความคิดเห็น ในที่ประชุมกลุ่มย่อย					
4. การปฏิบัติตนตามคุณธรรมสมาชิกสหกรณ์					
4.1 ทาน - การให้การเสียสละ มีข้อบ่งชี้คือ					
4.1.1 ร่วมทำบุญงานพิธีของวัด ชุมชน					
4.1.2 ร่วมทำบุญงานพิธีของ ญาติ พี่น้อง สมาชิกสหกรณ์					
4.1.3 บริจาคเงินหรือ ทรัพย์สินให้สหกรณ์ เช่น บริจาคเบี้ยเลี้ยง ค่าเดินทางให้สหกรณ์บางส่วน เป็นต้น					
4.1.4 ให้ความรู้เรื่องที่เป็นประโยชน์แก่สมาชิกด้วยกันและคนในชุมชน					
4.2 คีล 5 - การควบคุมตนเอง มีข้อบ่งชี้คือ					
4.2.1 ไม่มีเรื่องทะเลาะ วิวาท กับสมาชิกสหกรณ์ หรือ คนในชุมชน					

เกณฑ์และข้อบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
4.2.2 ไม่มีเรื่องขู่สาว					
4.3 ปัญญา - ฝึกฝนพัฒนาตนเอง มีข้อบ่งชี้คือ					
4.3.1 มีการศึกษาอบรมความรู้ต่างๆ เช่น บัญชีครัวเรือน บัญชีสภาพ ฝึกอาชีพเสริม จากหน่วยงานต่างๆ เป็นต้น					
4.3.2 ติดตามข่าวสาร บ้านเมือง สังคม ทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ เป็นประจำ					
4.4 วิริยะ - ความเพียร มีข้อบ่งชี้คือ					
4.4.1 นำความรู้ที่อบรมจากข้อ 3 มาฝึกปฏิบัติจริง					
4.4.2 ไม่ได้นำความรู้ที่อบรมจากข้อ 3 มาฝึกปฏิบัติจริง					
4.5 สัจจะ - ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ มีข้อบ่งชี้คือ					
4.5.1 ผิดสัญญากับสหกรณ์เพราะมีเหตุจำเป็นสุดวิสัย					
4.5.2 ไม่ผิดสัญญากับสหกรณ์					
4.5.3 ไม่ผิดสัญญากับองค์การในชุมชน เช่น กองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น					
4.6 เมตตา - ความโอบอ้อมอารี เห็นใจซึ่งกันและกัน มีข้อบ่งชี้คือ					
4.6.1 มีการแบ่งปัน อาหาร สิ่งของเครื่องใช้ ให้เพื่อนบ้าน ชุมชน					
4.6.2 ร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน เช่น หมู่บ้าน โรงเรียน ที่สาธารณะ เป็นต้น					
4.7 ความไว้วางใจกันและกัน มีข้อบ่งชี้ดังนี้					
4.7.1 ช่วยค้ำประกันสมาชิกสหกรณ์ด้วยกัน(สมาชิกที่ดี)					
4.7.2 ยอมรับมติที่ประชุม เมื่อมีการมอบหมายงานให้แต่ละคนทำ					
4.7.3 ไม่กล่าวโทษความผิดพลาดเพื่อนสมาชิกเมื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายเต็มที่แล้ว					

เกณฑ์และข้อบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
5. ความศรัทธาในสหกรณ์					
5.1 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ มีข้อบ่งชี้ดังนี้					
5.1.1 เป็นสมาชิกสหกรณ์ 0 ถึง 5 ปี					
5.1.2 เป็นสมาชิกตั้งแต่ 6 ถึง 10 ปี					
5.1.3 เป็นสมาชิกตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป					
5.2 การช่วยเหลือสหกรณ์ มีข้อบ่งชี้ดังนี้					
5.1.2 ให้ความช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของสหกรณ์เมื่อสหกรณ์ขอความร่วมมือ เช่น โครงการออมทรัพย์เฉลิมพระเกียรติฯ					

ขอขอบพระคุณอย่างยิ่ง

แบบสอบถามการศึกษาค้นคว้าอิสระ รอบที่ 3

เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์

คำชี้แจง

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของท่านเป็นอย่างสูง ที่ได้กรุณาแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์ ในแบบสอบถามรอบที่ 2 สำหรับแบบสอบถามรอบที่ 3 เป็นแบบสอบถามรอบสุดท้ายของการศึกษา ซึ่งผู้ศึกษาได้แสดงความสอดคล้องของแต่ละข้อความจากคำตอบในแบบสอบถามรอบที่ 2 ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญโดยผู้ศึกษาจะระบุมัธยฐาน (Median) และพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของแต่ละข้อความและได้ระบุคำตอบของท่านในรอบที่ผ่านมาแล้วไว้ด้วย โดยมีจุดมุ่งหมายในการตอบแบบสอบถามรอบที่ 3 นี้เพื่อ

1. ให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้ทราบความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
2. ให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้ทบทวนคำตอบของท่านเอง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านสามารถเปลี่ยนแปลงคำตอบของท่านใหม่หรือจะยังคงยืนยันคำตอบเดิมของท่านก็ได้ ดังคำชี้แจงที่จะแจ้งไว้ในแบบสอบถามรอบที่ 3

ผู้ศึกษาขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้ศึกษาจะมารับคืนด้วยตนเองในระยะเวลา 1 สัปดาห์ เพราะการตอบแบบสอบถามของท่านมีความสำคัญและมีความหมายอย่างยิ่งสำหรับความเที่ยงตรงของการศึกษารอบนี้ เมื่อเสร็จสิ้นของการศึกษาและได้ผลอย่างไรจะเรียนให้ท่านทราบต่อไป

คำชี้แจงสำหรับการตอบแบบสอบถาม

ผู้ศึกษาขอเรียนชี้แจงเกี่ยวกับสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ได้แสดงไว้ในแบบสอบถาม ดังนี้

○ หมายถึง หน้าหน้าของข้อความที่ท่านตอบในแบบสอบถามรอบที่ 2

✦ หมายถึง ค่ามัธยฐานของข้อความจากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

— หมายถึง พิสัยระหว่างควอไทล์จากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

มัธยฐาน หมายถึง ค่าน้ำหนักความคิดเห็นที่อยู่กึ่งกลางของข้อมูล

พิสัยระหว่างควอไทล์ หมายถึง ช่วงน้ำหนักของคำตอบจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ กระจายอยู่

รอบๆ ค่าน้ำหนักที่อยู่กึ่งกลางของข้อมูล (มัธยฐาน) ผู้ศึกษาขอเรียนชี้แจงเกี่ยวกับการตอบ

แบบสอบถามในรอบนี้ว่า ท่านผู้เชี่ยวชาญสามารถเปลี่ยนแปลงคำตอบของท่านใหม่ หรือจะยังยืนยันคำตอบเดิมของท่านได้ ดังกรณีต่อไปนี้

กรณีที่ 1 ถ้าหากท่านยังคงยืนยันคำตอบเดิมและคำตอบเดิมของท่านอยู่ในช่วงของ _____ ท่านไม่ต้องทำเครื่องหมายใดๆ ลงบนช่องนำหน้าความคิดเห็นของเกณฑ์และข้อบ่งชี้

กรณีที่ 2 ถ้าหากท่านยังคงยืนยันคำตอบเดิมและคำตอบเดิมของท่าน ไม่อยู่ในช่วงของ _____ ขอให้ท่านกรุณาแสดงเหตุผลในการยืนยันคำตอบเดิมของท่านในแต่ละข้อ

กรณีที่ 3 ถ้าหากท่านต้องการเปลี่ยนแปลงคำตอบเดิมของท่าน ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องนำหน้าความคิดเห็นของเกณฑ์และข้อบ่งชี้ที่ท่านเลือกใหม่ และถ้าคำตอบที่ท่านเลือกไม่อยู่ในช่วง _____ ขอความกรุณาให้ท่านโปรดแสดงเหตุผลในแต่ละข้อด้วย

กรณีที่ 4 ถ้าหากเกณฑ์แต่ละข้อบ่งชี้ไม่มีเครื่องหมาย _____ แสดงว่าท่านไม่ได้ให้นำหน้าความคิดเห็นของข้อความนั้นในแบบสอบถามรอบที่ 2 ซึ่งในแบบสอบถามรอบที่ 3 นี้ท่านสามารถจะให้นำหน้าความคิดเห็นของเกณฑ์และข้อบ่งชี้ที่ท่านไม่ได้ตอบในรอบที่ 2 ได้ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องนำหน้าความคิดเห็นของเกณฑ์และข้อบ่งชี้ที่ท่านเลือก

นำหน้าความคิดเห็นของเกณฑ์และข้อบ่งชี้ต่างๆ จะมีระดับคะแนนที่มีความหมายดังนี้

ระดับความคิดเห็น 5 หมายถึง เกณฑ์และข้อบ่งชี้ที่สมควรใช้เป็นเกณฑ์มากที่สุด

ระดับความคิดเห็น 4 หมายถึง เกณฑ์และข้อบ่งชี้ที่สมควรใช้เป็นเกณฑ์มาก

ระดับความคิดเห็น 3 หมายถึง เกณฑ์และข้อบ่งชี้ที่สมควรใช้เป็นเกณฑ์ปานกลาง

ระดับความคิดเห็น 2 หมายถึง เกณฑ์และข้อบ่งชี้ที่สมควรใช้เป็นเกณฑ์น้อย

ระดับความคิดเห็น 1 หมายถึง เกณฑ์และข้อบ่งชี้ที่สมควรใช้เป็นเกณฑ์น้อยที่สุด

แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญรอบที่ 3

เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ : ศึกษา
เฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์

โปรดให้เหตุผลในแต่ละข้อหากท่านยืนยันคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำตอบ

เกณฑ์และข้อบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีดังต่อไปนี้					
1. ด้านการปฏิบัติตามอุดมการณ์สหกรณ์					
การช่วยเหลือตนเอง					
1.1 ขยัน มีข้อบ่งชี้คือ เหตุผล.....	+				
1.1.1 มีอาชีพหลักแน่นอน เช่น ทำนา ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น เหตุผล.....		+			
1.1.2 มีอาชีพเสริมประกอบ เช่น รับจ้าง หาของป่า เลี้ยงไก่ เลี้ยงกบ(เลี้ยงไว้ขาย) เป็นต้น เหตุผล.....			+		
1.1.3 จ้างแรงงานในการทำเกษตรเท่าที่จำเป็นและเหมาะสม เหตุผล.....				+	
1.2 ประหยัด มีข้อบ่งชี้คือ เหตุผล.....	+				
1.2.1 มีกิจกรรมประหยัดรายจ่าย เช่น ปลุกผักสวนครัวไว้กินได้ เลี้ยงไก่ไว้กินไข่ (เน้นทำไว้กิน ไม่ได้หวังขาย) เป็นต้น เหตุผล.....			+		
1.2.3 ซ่อมแซม ปรับปรุง อุปกรณ์เหลือใช้มาใช้ประโยชน์ เหตุผล.....				+	

เกณฑ์และข้อบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1.2.3 ไม่กู้เงินสหกรณ์ เหตุผล.....			+		
1.3 พัฒนาการ มีข้อบ่งชี้คือ เหตุผล.....	+				
1.3.1 มีการหาความรู้ในอาชีพของตน เช่น ทำปุ๋ยอินทรีย์ ชีวภาพ ผู้รู้ในพื้นที่ ทำบัญชีครัวเรือน เข้า อบรมเพิ่มความรู้จากหน่วยงานต่างๆ เป็นต้น เหตุผล.....		+			
1.3.2 ศึกษาต่อในระดับศึกษาที่สูงขึ้นหรือสาขาอื่นๆ เหตุผล.....			+		
1.4 พยายามหลีกเลี่ยงหนี้สิน มีข้อบ่งชี้คือ เหตุผล.....	+				
1.4.1 ลดค้มีเหล่า ค้มีเฉพาะตามสังคม ประเพณี เหตุผล.....		+			
1.4.2 ลดสูบบุหรี่ สูบเฉพาะสถานที่กำหนดไว้ เหตุผล.....			+		
1.4.3 ลดเล่นการพนัน เหตุผล.....	+				
ลดเที่ยวการกลางคืน เหตุผล.....		+			
ไม่คบคนชั่วเป็นมิตร เหตุผล.....		+			
การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 1.7 เสียสละเพื่อส่วนรวม มีข้อบ่งชี้คือ เหตุผล.....	+				

เกณฑ์และข้อบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1.5.1 ร่วมทำบุญงานพิธีของวัด ชุมชน ในพื้นที่ดำเนินงานของ สหกรณ์ เหตุผล.....	+				
1.5.2 บริจาคเงิน หรือ ทรัพย์สินให้สหกรณ์ เช่น บริจาคเบี้ย เลี้ยง ค่าเดินทางสหกรณ์เป็นบางส่วน เป็นต้น เหตุผล.....			+		
1.5.3 เสียสละเวลา แรงงานช่วยงานสหกรณ์ในด้านต่างๆ เหตุผล.....		+			
1.6 ร่วมใจสามัคคี มีข้อบ่งชี้คือ เหตุผล.....	+				
1.6.1 ร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนเช่น พัฒนาวัด หมู่บ้าน โรงเรียน ที่สาธารณะ เป็นต้น เหตุผล.....	+				
1.6.2 ร่วมกิจกรรมพัฒนาสหกรณ์ เช่น ผ้าป่าสหกรณ์ โครงการที่สหกรณ์จัดขึ้น เป็นต้น เหตุผล.....	+				
1.7 ชี้อตรงต่อกติกา มีข้อบ่งชี้คือ เหตุผล.....		+			
1.7.1 ไม่มีการปฏิบัติผิดตามข้อบังคับ ระเบียบของสหกรณ์ เหตุผล.....		+			
1.7.2 ไม่มีการปฏิบัติผิดตามข้อบังคับ ระเบียบของชุมชน เหตุผล.....		+			
1.7.3 ปฏิบัติตามกติกาและมารยาทของสังคม เหตุผล.....		+			
2.3.1 มีเมตตารักใคร่ เหตุผล.....	+				

เกณฑ์และข้อบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1.8.1 ได้ช่วยเหลือสมาชิกด้วยกัน เช่น ฅาปนกิจกิจศพ ทำบุญงานตามประเพณี (ฮิต 12 คลอง 14) เหตุผล.....	+				
1.8.2 ร่วมทำบุญของญาติ พี่น้อง ของสมาชิกสหกรณ์ เหตุผล.....		+			
2. ด้านการร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์					
2.1 ธุรกิจรวบรวมข้าวเปลือก มีข้อบ่งชี้คือ เหตุผล.....	+				
2.1.1 สมาชิกปลูกข้าว แต่ไม่ขายข้าวเปลือกให้สหกรณ์ เหตุผล.....			+		
2.1.2 สมาชิกปลูกข้าว และมาขายข้าวเปลือกให้สหกรณ์ เหตุผล.....		+			
2.1.3 สมาชิกปลูกข้าว และมาขายข้าวเปลือกให้สหกรณ์ น้อยกว่าแผนที่แจ้งไว้ เหตุผล.....			+		
2.1.4 สมาชิกปลูกข้าว และมาขายข้าวเปลือกให้สหกรณ์ มากกว่าแผนที่แจ้งไว้ เหตุผล.....			+		
2.1.5 สมาชิกปลูกข้าว และมาขายข้าวเปลือกให้สหกรณ์ ตามแผนที่แจ้งไว้ เหตุผล.....			+		
2.2 ธุรกิจรวมซื้อปุ๋ย มีข้อบ่งชี้คือ เหตุผล.....	+				
2.2.1 สมาชิกจำเป็นต้องใช้ปุ๋ย แต่ไม่ซื้อปุ๋ยที่สหกรณ์ เหตุผล.....				+	
2.2.2 สมาชิกจำเป็นต้องใช้ปุ๋ย และซื้อปุ๋ยที่สหกรณ์ เหตุผล.....		+			

เกณฑ์และข้อบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
2.2.3 สมาชิกจำเป็นต้องใช้ปุ๋ย และมาซื้อปุ๋ยที่สหกรณ์น้อยกว่า แผนที่แจ้งไว้ เหตุผล.....			+		
2.2.4 สมาชิกจำเป็นต้องใช้ปุ๋ย และมาซื้อปุ๋ยที่สหกรณ์มากกว่า แผนที่แจ้งไว้ เหตุผล.....		+			
2.2.5 สมาชิกต้องจำเป็นต้องใช้ปุ๋ย และมาซื้อปุ๋ยที่สหกรณ์ตามแผนที่ แจ้งไว้ เหตุผล.....		+			
2.3 ธุรกิจสินเชื่อ มีข้อบ่งชี้คือ เหตุผล.....	+				
2.3.1 กู้ยืมและสมาชิกปฏิบัติตามสัญญาถูกต้อง เหตุผล.....	+				
2.3.2 กู้ยืมและสมาชิกปฏิบัติตามสัญญาแต่ไม่ครบทั้งหมด โดยมีเหตุอันควร เหตุผล.....		+			
2.3.2 กู้ยืม แต่ สมาชิกผิดสัญญากับสหกรณ์ เหตุผล.....			+		
2.3.3 กู้ยืมแต่สมาชิกตั้งใจไม่ชำระหนี้ เหตุผล.....				+	
2.4 การฝากเงิน มีข้อบ่งชี้คือ เหตุผล.....		+			
2.4.1 สมาชิกมียอดสุทธิฝาก - ถอน น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0 ต่อปี เหตุผล.....				+	
2.4.2 สมาชิกมียอดสุทธิฝาก - ถอน ตั้งแต่ 1 บาทต่อปีขึ้นไป เหตุผล.....			+		

เกณฑ์และข้อบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
2.4.3 สมาชิกมียอดสุทธิฝาก - ถอนมากกว่า 3,600 บาทต่อปีขึ้นไป เหตุผล.....			+		
2.5 การซื้อหุ้นสหกรณ์ มีข้อบ่งชี้ เหตุผล.....	+				
2.5.1 สมาชิกไม่ได้ซื้อหุ้นเพิ่มเลย เหตุผล.....				+	
2.5.2 สมาชิกซื้อหุ้นตั้งแต่ 1 หุ้นขึ้นไป เหตุผล.....		+			
2.5.3 สมาชิกซื้อหุ้นมากกว่า 360 หุ้นขึ้นไป เหตุผล.....	+				
2.5.4 สมาชิกซื้อหุ้นตามสัดส่วนของการกู้เงิน เหตุผล.....	+				
3. การมีส่วนร่วมบริหารจัดการสหกรณ์สหกรณ์					
3.1 การเลือกประธานกลุ่มย่อย มีข้อบ่งชี้ เหตุผล.....	+				
3.1.1 เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย เพื่อเลือกประธานกลุ่มย่อย เหตุผล.....	+				
3.1.2 แสดงความคิดเห็น สอบถาม ข้อมูลในการเลือก ประธานกลุ่มย่อยในที่ประชุมกลุ่มย่อย เหตุผล.....	+				
3.1.3 ยอมรับมติที่ประชุมกลุ่มย่อย เหตุผล.....	+				
3.2 การเลือกคณะกรรมการ / ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ มี ข้อบ่งชี้คือ เหตุผล.....	+				

เกณฑ์และข้อบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
3.2.1 เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี เพื่อเลือก คณะกรรมการ / ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ เหตุผล.....	+				
3.2.2 แสดงความคิดเห็น สอบถาม ข้อมูลในการเลือก คณะกรรมการผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ในที่ประชุม ใหญ่สามัญประจำปี เหตุผล.....	+				
3.2.3 ยอมรับมติที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี เหตุผล.....	+				
3.3 รับทราบผลการดำเนินงานของสหกรณ์ / งบการเงิน ข้อบ่งชี้คือ เหตุผล.....	+				
3.3.1 เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี เพื่อรับทราบผล การดำเนินงานของสหกรณ์ / งบการเงินสหกรณ์ เหตุผล.....	+				
3.3.2 แสดงความคิดเห็น สอบถาม เกี่ยวกับผลการ ดำเนินงานของสหกรณ์ / งบการเงินสหกรณ์ ในที่ ประชุมใหญ่สามัญประจำปี เหตุผล.....	+				
3.4 ติดตามแผนกลยุทธ์ของสหกรณ์ ข้อบ่งชี้คือ เหตุผล.....	+				
3.4.1 เข้าร่วมประชุมสามัญประจำปี เพื่อติดตามแผนกลยุทธ์ ของสหกรณ์ เหตุผล.....	+				
3.4.2 แสดงความคิดเห็น สอบถาม การเดินแผนกลยุทธ์ของ สหกรณ์ ในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี เหตุผล.....	+				

เกณฑ์และข้อบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
3.8.2 แจ็งราคาขายปืยของคู่แข่งให้สหกรณ์ทราบ เหตุผล.....		+			
3.8.3 แจ็งกลยุทธ์การขายปืยของคู่แข่งให้สหกรณ์ทราบ เหตุผล.....		+			
3.8.4 แจ็งผลการใช้ปืยที่ซื้อไปจากสหกรณ์ให้สหกรณ์ทราบ เหตุผล.....		+			
3.9 การร่วมประชุมกลุ่มย่อย มีข้อบ่งชี้คือ เหตุผล.....		+			
3.9.1 ร่วมประชุมกลุ่มย่อยตั้งแต่ 80 % ของจำนวนการประชุม เหตุผล.....		+			
3.9.2 ร่วมประชุมกลุ่มย่อยน้อยกว่า 80 % ของจำนวนการประชุม เหตุผล.....		+			
3.9.3 แสดงความคิดเห็น ในที่ประชุมกลุ่มย่อย เหตุผล.....		+			
4. การปฏิบัติตนตามคุณธรรมสมาชิกสหกรณ์					
4.1 ทาน - การให้การเสี่ยสละ มีข้อบ่งชี้คือ เหตุผล.....		+			
4.1.1 ร่วมทำบุญงานพิธีของวัด ชุมชน เหตุผล.....		+			
4.1.2 ร่วมทำบุญงานพิธีของ ญาติ พี่น้อง สมาชิกสหกรณ์ เหตุผล.....			+		
4.1.3 บริจาคเงินหรือ ทรัพย์สินให้สหกรณ์ เช่น บริจาคเบี่ย เลี้ยง ค่าเดินทางให้สหกรณ์บางส่วน เป็นต้น เหตุผล.....			+		
4.1.4 ให้ความรู้เรื่องที่เป็นประ โยชน์แก่สมาชิกด้วยกันและคน ในชุมชน เหตุผล.....		+			

เกณฑ์และข้อบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
4.2 คีล 5 - การควบคุมตนเอง มีข้อบ่งชี้คือ เหตุผล.....	+				
4.2.1 ไม่มีเรื่องทะเลาะวิวาท กับสมาชิกสหกรณ์ หรือ คน ในชุมชน เหตุผล.....	+				
4.2.2 ไม่มีเรื่องชู้สาว เหตุผล.....	+				
4.3 ปัญญา - ฝึกฝนพัฒนาตนเอง มีข้อบ่งชี้คือ เหตุผล.....	+				
4.3.1 มีการศึกษาอบรมความรู้ต่างๆ เช่น บัญชีครัวเรือน บัญ ชีสภาพ ฝึกอาชีพเสริม จากหน่วยงานต่างๆ เป็นต้น เหตุผล.....	+				
4.3.2 ติดตามข่าวสาร บ้านเมือง สังคม ทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ เป็นประจำ เหตุผล.....	+				
4.4 วิริยะ - ความเพียร มีข้อบ่งชี้คือ เหตุผล.....	+				
4.4.1 นำความรู้ที่อบรมจากข้อ 3 มาฝึกปฏิบัติจริง เหตุผล.....	+				
4.4.2 ไม่ได้นำความรู้ที่อบรมจากข้อ 3 มาฝึกปฏิบัติจริง เหตุผล.....				+	
4.5 สัจจะ - ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ มีข้อบ่งชี้คือ เหตุผล.....	+				
4.5.1 ผิดสัญญากับสหกรณ์เพราะมีเหตุจำเป็นสุดวิสัย เหตุผล.....				+	
4.5.2 ไม่ผิดสัญญากับสหกรณ์ เหตุผล.....	+				

เกณฑ์และข้อบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
4.5.3 ไม่ผิดสัญญาต่อบงก์การในชุมชน เช่น กองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น เหตุผล.....			+		
4.6 เมตตา - ความโอบอ้อมอารี เห็นใจซึ่งกันและกัน มีข้อบ่งชี้คือ เหตุผล.....	+				
4.6.1 มีการแบ่งปัน อาหาร สิ่งของเครื่องใช้ ให้เพื่อนบ้าน ชุมชน เหตุผล.....		+			
4.6.2 ร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน เช่น หมู่บ้าน โรงเรียน ที่ สาธารณะ เป็นต้น เหตุผล.....		+			
4.7 ความไว้วางใจกันและกัน มีข้อบ่งชี้ดังนี้ เหตุผล.....	+				
4.7.1 ช่วยค้ำประกันสมาชิกสหกรณ์ด้วยกัน(สมาชิกที่ดี) เหตุผล.....	+				
4.7.2 ยอมรับมติที่ประชุม เมื่อมีการมอบหมายงานให้แต่ละคนทำ เหตุผล.....	+				
4.7.3 ไม่กล่าวโทษความผิดพลาดเพื่อนสมาชิกเมื่อทำงานที่ได้รับ มอบหมายเต็มที่แล้ว เหตุผล.....	+				
5. ความศรัทธาในสหกรณ์					
5.1 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ มีข้อบ่งชี้ดังนี้ เหตุผล.....	+				
5.1.1 เป็นสมาชิกสหกรณ์ 0 ถึง 5 ปี เหตุผล.....		+			
5.1.2 เป็นสมาชิกตั้งแต่ 6 ถึง 10 ปี เหตุผล.....		+			

เกณฑ์และข้อบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
5.1.3 เป็นสมาชิกตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป เหตุผล.....	✦ —				
5.2 การช่วยเหลือสหกรณ์ มีข้อบ่งชี้ดังนี้ เหตุผล.....	✦ —				
5.1.2 ให้ความช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของสหกรณ์เมื่อสหกรณ์ ขอความร่วมมือ เช่น โครงการออมทรัพย์เฉลิมพระเกียรติฯ เหตุผล.....	✦ —				

ขอขอบพระคุณอย่างยิ่ง

ภาคผนวก ฉ

หนังสือขอความความอนุเคราะห์ตรวจรับรองต้นแบบชิ้นงาน

สำนักงานสภာกรณจังหวัดกาฬสินธุ์
 ตำบล เมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง
 จังหวัดกาฬสินธุ์

เมษายน 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจรับรองต้นแบบชิ้นงาน

เรียน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ต้นแบบชิ้นงาน เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพ
 สมาชิกสหกรณ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์
 2. แบบประเมินการรับรองต้นแบบชิ้นงานการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ

ด้วยข้าพเจ้า นายกมล เทพสุวรรณ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาศาखाวิชา
 ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ แขนงวิชาสหกรณ์ วิชาเอก บริหารธุรกิจสหกรณ์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาคั่นคว่ำอิสระเรื่อง เกณฑ์มาตรฐาน
 คุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรใน
 จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งได้รับการพิจารณาอนุมัติจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว

บัดนี้ ทางคณะกรรมการการศึกษาคั่นคว่ำอิสระของมหาวิทยาลัย ได้พิจารณา
 แต่งตั้งท่านให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ตรวจสอบ แนะนำ ต้นแบบชิ้นงาน ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งของ
 การทำการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ และขอให้ท่านลงนามรับรองพร้อมทั้งตรวจสอบรายการที่อยู่ข้าง
 ท้ายของต้นแบบชิ้นงาน ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ได้โปรดตรวจสอบ แนะนำต้นแบบชิ้นงาน
 และขอกราบขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายกมล เทพสุวรรณ)

นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาศาखाวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

ภาคผนวก ข

แบบประเมินการรับรองต้นแบบชิ้นงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ

แบบประเมินการรับรองต้นแบบชิ้นงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ : ศึกษา
เฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์

คำชี้แจง

1. แบบประเมินชุดนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมความคิดของผู้ทรงคุณวุฒิที่
เป็นการรับรองต้นแบบชิ้นงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ (Prototype) ที่ผู้ศึกษาได้ร่างต้นแบบชิ้นงาน
เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์
การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์ก่อนที่จะนำไปปรับใช้ ต้องมีการปรับปรุงต้นแบบชิ้นงานนี้จนกว่าจะ
มีความเชื่อมั่นในระดับหนึ่ง ว่าสามารถนำมาประยุกต์ใช้ประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ต่อไป
2. แบบประเมินชุดนี้แบ่งเป็น 3 ตอน
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวผู้ประเมิน
  - ตอนที่ 2 ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับรายละเอียดของร่างต้นแบบชิ้นงาน
  - ตอนที่ 3 ข้อวิพากษ์ หรือ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
3. ระดับคะแนนที่กำหนดในแบบประเมินมีความหมายดังนี้
  - 5 หมายถึง ข้อความนั้นท่านมีความเห็นด้วยในระดับมากที่สุด
  - 4 หมายถึง ข้อความนั้นท่านมีความเห็นด้วยในระดับมาก
  - 3 หมายถึง ข้อความนั้นท่านมีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง
  - 2 หมายถึง ข้อความนั้นท่านมีความเห็นด้วยในระดับน้อย
  - 1 หมายถึง ข้อความนั้นท่านมีความเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด
4. โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างตอนที่ 1 และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับ
ความคิดเห็นในตอนี่ 2 และหากท่านมีความคิดเป็นเพิ่มเติมหรือข้อเสนอแนะกรุณาเขียนข้อความ
ในบทวิพากษ์ในตอนี่ 3 ซึ่งเป็นส่วนสุดท้ายของแบบประเมินชุดนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวผู้ประเมิน

1. ชื่อผู้ประเมิน.....
2. สถานที่ทำงานปัจจุบัน.....
3. ตำแหน่งปัจจุบัน.....

ตอนที่ 2 เมื่อท่านได้ศึกษารายละเอียดต้นแบบชิ้นงาน เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์ แล้วท่านมีความคิดเป็นประการใดโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่เหมาะสมที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ตอนที่ 1					
1.1 หลักการและเหตุผล					
1.2 วัตถุประสงค์					
1.3 ขอบเขตและขั้นตอนการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ					
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ					
ตอนที่ 2					
2.1 ข้อมูลพื้นฐานของเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ					
2.2 โครงสร้างของเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ					
2.2.1 เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพด้านที่ 1 การปฏิบัติตามอุดมการณ์สหกรณ์ และข้อบ่งชี้					
2.2.2 เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพด้านที่ 2 การร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์ และข้อบ่งชี้					
2.2.3 เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพด้านที่ 3 การมีส่วนร่วมบริหารจัดการสหกรณ์ และข้อบ่งชี้					
2.2.4 เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพด้านที่ 4 การปฏิบัติตามคุณธรรมสมาชิกสหกรณ์และข้อบ่งชี้					
2.2.5 เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพด้านที่ 5 ด้านความศรัทธาในสหกรณ์และข้อบ่งชี้					

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
2.3 ต้นแบบ แบบประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์					
ตอนที่ 3					
3.1 เงื่อนไขการนำเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพไปใช้					
3.2 มาตรการและวิธีการนำเกณฑ์มาตรฐานไปใช้					

ตอนที่ 3 หลังจากที่ท่านได้ศึกษารายละเอียดต้นแบบชิ้นงาน เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ สำหรับการประเมินคุณภาพสมาชิกสหกรณ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรในจังหวัด กาลสินธุ์ แล้วท่านเห็นว่า

- ดีมาก
- ดี
- พอใช้
- มีส่วนที่ต้องปรับปรุงคือ .....

.....

.....

.....

- ยังไม่ถือว่าเป็นเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพที่ดีได้ ต้องปรับปรุงอีกมาก คือ .....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายกมล เทพสุวรรณ
วัน เดือน ปีเกิด	22 พฤศจิกายน 2519
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2541
สถานที่ทำงาน	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
ตำแหน่ง	นักวิชาการสหกรณ์ 4